

Migracioni profil Bosne i Hercegovine

Sektor za imigraciju

MIGRACIONI PROFIL BOSNE I HERCEGOVINE

Površina: **51.129 km²**

Ukupna dužina granice: **1.665 km**

Ukupan broj graničnih prijelaza: **89**

Sadržaj

Sažetak	7
I UVOD	11
1. Izvori i metodologija prikupljanja, razvrstavanje i obrada podataka	13
2. Dostupnost i kvalitet podataka	14
3. Nivo usklađenosti sa Uredbom EU 862/2007.....	15
4. Obavljene konsultacije.....	16
II MIGRACIONI PROFIL BIH	17
1. Vize	17
1.1. Vize koje izdaju DKP-ovi BiH	17
1.2. Vize izdate na granici	19
2. Odbijanje ulaska i nezakonit prelazak granice.....	23
2.1. Odbijanje ulaska u BiH.....	23
2.2. Otkriveni nezakoniti prelazak državne granice	27
3. Privremeni i stalni boravak stranaca	31
3.1. Privremeni boravak.....	31
3.2. Stalni boravak	36
4. Ilegalne migracije i poduzete mjere protiv stranaca.....	39
4.1. Otkaz boravka.....	40
4.2. Rješenja o protjerivanju	41
4.3. Stavljanje stranaca pod nadzor	42
4.4. Prisilno udaljenje stranaca iz BiH.....	43
5. Povratak neregularnih migranata	43
5.1. Dobrovoljni povratak državljanina BiH u BiH uz pomoć IOM-a	43

5.2. Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porjekla uz pomoć IOM-a.....	45
5.3. Prihvat i povratak po sporazumima o readmisiji	48
5.4. Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH	50
6. Međunarodna zaštita/azil.....	51
7. Izdate radne dozvole strancima.....	57
8. Sticanje državljanstva BiH	59
9. Emigracija iz BiH.....	60
10. Imigraciona politika BiH, pravni i institucionalni okvir.....	62
10.1. Imigraciona politika.....	62
10.2. Pravni okvir.....	63
10.3. Institucionalni okvir	64
Aneksi.....	69
ANEKS 1.....	70
ANEKS 2.	71
ANEKS 3.	74
ANEKS 4.....	76
ANEKS 5.....	78
ANEKS 6.	79
ANEKS 7.....	81
ANEKS 8.....	82
ANEKS 9.....	83
ANEKS 10.....	84

Sažetak

Migracioni profil BiH nastao je kao rezultat potrebe da se uspostavi mehanizam za prikupljanje statističkih podataka o migracijama i međunarodnoj zaštiti, sistem obrade migracionih statistika, kao i sistem pravovremenog i kvalitetnog izvještavanja o migracionim tokovima u BiH. Ovaj dokument ima za cilj da obezbijedi Vijeću ministara BiH uvid u ključne trendove u oblasti migracija, a Ministarstvu sigurnosti mogućnost izrade kvalitetnih politika i usvajanja kvalitetnih propisa. Ovim aktom omogućava se međunarodnim organizacijama nadležnim za oblast migracija potpuniji uvid u migracione trendove u BiH.

Izradom Migracionog profila BiH ispunjena je obaveza iz ***Mape puta za liberalizaciju viznog režima***, koja je od strane Evropske komisije prezentovana vlastima BiH u junu 2008. godine, a odnosi se na „Upravljanje migracijom“ - „Uspostava i primjena mehanizama za praćenje migracionih tokova, definiranje migracionog profila BiH koji bi se redovito ažurirao, koji bi uključivao podatke o ilegalnoj i legalnoj migraciji, kao i uspostava tijela koje bi bilo odgovorno za praćenje i analizu podataka o migracionom stanju i tokovima.“

U procesu prikupljanja podataka za izradu Migracionog profila BiH, uspostavljeni su i privremeni instrumenti za praćenje migracionih tokova u BiH. Ministarstvo sigurnosti - Sektor za imigraciju je definisao niz tabela namijenjenih institucijama i agencijama koje su zadužene za postupanje po Zakonu o kretanju i boravku stranaca i azilu u BiH. Tabele obuhvataju podatke o zemljama državljanstva, rođenja i zemljama prethodnog boravka stranaca, spolnu i starosnu strukturu, te ostale relevantne parametre o postupcima i odlukama vezanim za kretanje i boravak stranaca i azil u BiH za 2007. i 2008. godinu, radi komparacije. Za potpuno definisanje migracionog profila BiH bilo je neophodno uključiti i podatke o emigraciji, novčanim doznakama dijaspore, strancima koji su dobili državljanstvo BiH, izdatim radnim dozovama za strance te podatke koji se odnose na dobrovoljni povratak državljanstva BiH u BiH i stranaca iz BiH. Tabele su dizajnirane u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima, naročito u skladu sa Uredbom br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i međunarodnoj zaštiti, kojom se državama članicama nalaže harmonizirano izvještavanje o migratornim tokovima i međunarodnoj zaštiti.

Nakon dostavljenih podataka od institucija i agencija pristupilo se kvantitativnoj i kvalitativnoj analizi istih. Godišnji izvještaji pojedinih institucija i agencija su poslužili kao dodatni izvor kvalitativnih informacija potrebnih za tumačenje migracionih statistika. Obrada podataka izvršena je kvantitativno i kvalitativno za osnovne migracione tokove u periodu od 2001. do 2008. godine, a komparativni pokazatelji su urađeni za sva migraciona kretanja za period 2007. i 2008. godina. Po obavljenoj obradi i analizi svih raspoloživih podataka, urađen je Migracioni profil BiH.

Uočeni trendovi migracionih tokova

1. Vize

1.1. Vize koje izdaju Diplomatsko-konzularna predstavništva BiH

Diplomatsko-konzularna predstavništva BiH u 2008. godini izdala su 10.139 viza, a posmatrano po godinama od 2001. godine uočava se stalni trend pada broja izdatih viza, izuzev 2007. godine kad je uočen neznatan rast u odnosu na predhodnu godinu.

1.2. Vize izdate na granici

Na granici BiH je u 2008. godini izdato 684 vize, a posmatrano po godinama od 2001. godine uočava se od 2002. godine stalni trend pada broja izdatih viza na granici BiH.

2. Odbijanje ulaska i nezakonit prelazak granice

2.1. Odbijanje ulaska u BiH

Broj odbijenih ulazaka u BiH od strane Granične policije BiH je više nego prepolovljen u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu i iznosio je 3.102.

2.2. Otkriveni nezakoniti prelazak državne granice

Broj otkrivenih nezakonitih prelazaka državne granice BiH u 2008. godini iznosio je 543 i smanjen za 36,19% u odnosu na 2007. godinu.

3. Privremeni i stalni boravak stranaca

3.1. Privremeni boravak

Strancima u BiH odobreno je 5.971 privremenih boravaka u 2008. godini, a posmatrano po godinama od 2001. godine uočava se od 2002. godine stalni trend rasta broja odobrenih privremenih boravaka BiH.

3.2. Stalni boravak

Strancima u BiH odobreno je 215 stalnih boravaka u 2008. godini, a posmatrano po godinama od 2001. godine uočava se maksimum u 2003. godini broja odobrenih stalnih boravaka BiH.

4. Ilegalne migracije i poduzete mjere protiv stranaca

4.1. Otkaz boravka

Broj otkazanih boravaka u 2008. godini je 516, što je povećanje za 107% u odnosu na 2007. godinu.

4.2. Rješenja o protjerivanju

Broj rješenja o protjerivanju u 2008. godini je 787, što je smanjenje za 4% u odnosu na 2007. godinu.

4.3. Stavljanje stranaca pod nadzor

Nakon otvaranja Imigracionog centra u 2008. godini, ukupno je 198 stranaca stavljeno pod nadzor.

4.4. Prisilno udaljenje stranaca iz BiH

Tokom 2008. godine, prisilno su udaljena 172 stranca, što je povećanje za 129% u odnosu na 2007. godine.

5. Povratak neregularnih migranata

5.1. Dobrovoljni povratak državljana BiH u BiH uz pomoć IOM-a

Uz pomoć IOM-a u 2008. godini dobrovoljno je vraćeno 16 državljana BiH u BiH, a ukupno je vraćeno na ovaj način od 2001. do 2008. godine 4.259 državljana BiH u BiH.

5.2. Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porijekla uz pomoć iom-a

Uz pomoć IOM-a u 2008. godini dobrovoljno je vraćeno 28 stranih državljana iz BiH u zemlje porijekla, a ukupno je na ovaj način vraćeno od 2001. do 2008. godine 1.291 strani državljanin iz BiH.

5.3. Prihvat po sporazumu o readmisiji

Po sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom u 2008. godini prihvaćeno je 248 državljana trećih zemalja, što je 3% više nego u 2007. godini.

6. Međunarodna zaštita / azil

Međunarodnu zaštitu/azil u BiH zatražilo je 95 osoba u 2008. godini, a ukupno od 2001. do 2008. godine međunarodnu zaštitu/azil u BiH je zatražilo 3.238 osoba.

7. Izdate radne dozvole strancima

Radnih dozvola za strance u 2008. godini je izdato 2.993, što je povećanje od 11% u odnosu na 2007. godinu.

8. Sticanje državljanstva BiH

Državljanstvo BiH u 2008. godini dobilo je 1.159 osoba, a najviše državljanstava BiH stekli su državljani Srbije i državljani Hrvatske.

9. Emigracija iz BiH

Prema procjenama o broju iseljenika iz BiH iz 2006. godine, mada se pretpostavlja da nije dolazilo do značajnijih promjena u 2007. i 2008. godini, broj iseljenika iz BiH je oko 1.350.000 osoba.

U cilju uspostave i primjene mehanizama za praćenje migracionih tokova i godišnje ažuriranje Migracionog profila BiH instrumenti za prikupljanje i razmjenu statističkih podataka trebaju biti formalizirani kroz Odluku Vijeća ministara BiH kojom će se nadležne institucije i agencije obavezati da dostavljaju podatke u skladu sa parametrima potrebnim za izradu migracionog profila i praćenje migracionih tokova BiH.

I UVOD

Mapa puta za liberalizaciju viznog režima, koja je od strane Evropske komisije prezentovana vlastima Bosne i Hercegovine u junu 2008. godine, u dijelu koji se odnosi se na „Upravljanje migracijom“ definisala je obavezu koja glasi:

„USPOSTAVA I PRIMJENA MEHANIZAMA ZA PRAĆENJE MIGRACIONIH TOKOVA, DEFINIRANJE MIGRACIONOG PROFILA BiH KOJI BI SE REDOVITO AŽURIRAO, KOJI BI UKLJUČIVAO PODATKE O ILEGALNOJ I LEGALNOJ MIGRACIJI, KAO I USPOSTAVA TIJELA KOJE BI BILO ODGOVORNO ZA PRAĆENJE I ANALIZU PODATAKA O MIGRACIONOM STANJU I TOKOVIMA“

U cilju ispunjenja navedene obaveze Ministarstvo sigurnosti - Sektor za imigraciju je, uz podršku projekta tehničke pomoći Vlade Velike Britanije, januara 2009. godine uradio „Analizu mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine“¹.

Navedena analiza je obuhvatila pregled zakonodavnog, institucionalnog i organizacionog okvira za prikupljanje migracionih statistika u BiH, te pregled evropskih i međunarodnih standarda i praksi u oblasti migracionih statistika. Na osnovu sveobuhvatnog pregleda, definirano je niz preporuka, kao i Akcioni plan mjera za konkretizaciju istih, što dovodi do ispunjavanja obaveze iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima koja se odnosi na „Uspostavu i primjenu mehanizama za praćenje migracionih tokova, definiranje migracionog profila BiH koji bi se redovito ažurirao, koji bi uključivao podatke o ilegalnoj i legalnoj migraciji“.

Također, u cilju efikasnog ispunjenja precizirane obaveze iz Mape puta navedena analiza definisala je preporuku „Uspostavljanja jedinice za analizu i strateško planiranje u oblasti imigracije pri Sektoru za imigraciju Ministarstva sigurnosti gdje će se objedinjavati sva

¹ Ministarstva sigurnosti „Analiza mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine.“ Sarajevo, januar 2009. godine.

migraciona statistika, obrađivati statistički podaci i kreirati izvještaji za različite namjene.“² Jedna od obaveza ove jedinice je i **definiranje migracionog profila BiH koji bi se redovito ažurirao, koji bi uključivao podatke o ilegalnoj i legalnoj migraciji**. Kako bi se definisao migracioni profil BiH bilo je neophodno prikupiti potrebne statističke podatke, a u cilju ažuriranja istog neophodno je uspostaviti mehanizme za praćenje migracionih tokova, što dovodi do ispunjavanja zadate obaveze iz Mape puta.

Izrada Migracionog profila bi trebao biti zadatak Odsjeka za analitiku, strateško planiranje, nadzor i obuku pri Sektoru za imigraciju Ministarstva sigurnosti, gdje će se objedinjavati sva migraciona statistika, obrađivati podaci i kreirati izvještaji za različite namjene. Međutim, iako ovaj odsjek u trenutku izrade Migracionog profila u dijelu analitike i strateškog planiranja nije bio kadrovski popunjen, Sektor za imigraciju Ministarstva sigurnosti preuzeo je na sebe koordinaciju svih nadležnih institucija, organizacija i agencijama radi prikupljanja podataka, te izradu ovog akta.

U procesu prikupljanja podataka za izradu Migracionog profila BiH, uspostavljeni su i privremeni instrumenti za praćenje migracionih tokova u BiH. Ministarstvo sigurnosti - Sektor za imigraciju je definisao niz tabela namijenjenih institucijama i agencijama koje su zadužene za postupanje po Zakonu o kretanju i boravku stranaca i azilu u BiH. Tabele obuhvataju podatke o zemljama državljanstva, rođenja i zemljama prethodnog boravka stranaca, spolnu i starosnu strukturu, te ostale relevantne parametre o postupcima i odlukama vezanim za kretanje i boravak stranaca i azil u BiH za 2007. i 2008. godinu, radi komparacije. Za potpuno definisanje migracionog profila BiH bilo je neophodno uključiti i podatke o emigraciji, novčanim doznakama dijaspore, strancima koji su dobili državljanstvo BiH, izdatim radnim dozovama za strance te podatke koji se odnose na dobrovoljni povratak državljanstva BiH u BiH i stranaca iz BiH. Tabele su dizajnirane u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima, naročito u skladu sa Uredbom br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i međunarodnoj zaštiti, kojom se državama članicama nalaže harmonizirano izvještavanje o migratornim tokovima i međunarodnoj zaštiti.

U CILJU USPOSTAVE I PRIMJENE MEHANIZAMA ZA PRAĆENJE MIGRACIONIH TOKOVA I IZRADU MIGRACIONOG PROFILA BIH, KOJI ĆE SE GODIŠNJE AŽURIRATI, INSTRUMENTI ZA PRIKUPLJANJE I RAZMJENU STATISTIČKIH PODATAKA MORAJU BITI FORMALIZIRANI KROZ ODLUKU VIJEĆA MINISTARA BIH KOJOM ĆE SE NADLEŽNE INSTITUCIJE, ORGANIZACIJE I AGENCIJE OBAVEZATI DA DOSTAVLJAJU PODATKE U SKLADU SA PARAMETRIMA POTREBNIM ZA IZRADU MIGRACIONOG PROFILA I PRAĆENJE MIGRACIONIH TOKOVA.

2 Ministarstva sigurnosti „Analiza mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine.“ Sarajevo, januar 2009. godine, str. 6.

1. Izvori i metodologija prikupljanja, razvrstavanje i obrada podataka

Izvori i metodologija prikupljanja podataka proistekli su iz preporuka „Analize mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine“ iz januara 2009. godine.

Kao izvor podataka definisane su sljedeće institucije, organizacije i agencije:

- ◊ Ministarstvo vanjskih poslova – oblast viza
- ◊ Granična policija BiH, oblast odbijanja ulaska stranaca u BiH i izdate vize na granici,
- ◊ Služba za poslove sa strancima – oblast boravka stranaca u BiH i poduzetih mjera protiv stranaca u BiH,
- ◊ Ministarstvo sigurnosti, Sektor za azil – oblast međunarodne zaštite,
- ◊ Ministarstvo civilnih poslova – oblast sticanja državljanstva BiH,
- ◊ Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, Sektor za iseljeništvo – oblast emigracije BiH državljana - iseljeništvo,
- ◊ Agencija za rad i zapošljavanje BiH – oblast radnih dozvola za strane državljane u BiH,
- ◊ Međunarodna organizacija za migracije (IOM) – oblast povratka državljana BiH i stranaca iz BiH po programima dobrovoljnog povratka,
- ◊ Visoki komesarijat za izbjeglice Ujedinjenih nacija (UNHCR) – oblast prijema i rješavanja zahtjeva za azil u BiH u periodu do 30.06.2004. godine, kada su kompletan postupak po zahtjevu za azil preuzeli nadležni organi BiH.

Kao metodologija prikupljanja podataka definisano je niz tabela namijenjenih navedenim institucijama, i organizacijama koje su zadužene za postupanje po Zakonu o kretanju i boravku stranaca i azilu u BiH. Tabele obuhvataju podatke o zemljama državljanstva, rođenja, zemljama prethodnog boravka stranaca, polnu i starosnu strukturu, te ostale relevantne parametre o postupcima i odlukama vezanim za kretanje i boravak stranaca i azil u BiH za 2007. i 2008. godinu, radi komparacije. Također, u cilju uspostavljanja sveobuhvatnog mehanizma praćenja migracionih tokova i izrade migracionog profila BiH, po istoj metodologiji kreirane su i tabele koje se odnose i na državljane BiH u smislu njihove emigracije, dobrovoljnog povratka i izdatih radnih dozvola za strane državljane u BiH. Tabele su dizajnirane u skladu sa evropskim i međunarodnim standardima, naročito u skladu sa *Uredbom br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i međunarodnoj zaštiti*, kojom se državama članicama nalaže harmonizirano izvještavanje o migratornim tokovima i međunarodnoj zaštiti, te u skladu sa modelima migracionih profila UN-a i IOM-a.

U skladu sa navedenom uredbom tabele su dostavljene postupajućim organima u oblasti migracije i međunarodne zaštite u BiH su razvrstane po:

- ◊ državljanstvu
- ◊ državi rođenja
- ◊ državi prethodnog boravka
- ◊ polu
- ◊ dobnim grupama
- ◊ vrsti granice u određenim postupcima
- ◊ vrsti vize
- ◊ vrstama zahtjeva u postupcima vezanim za strance u BiH
- ◊ vrstama odluka u postupcima vezanim za strance u BiH

- ◊ razlozima/osnovama za određene odluke u postupcima vezanim za strance u BiH
- ◊ maloljetnicima bez pratnje
- ◊ kvalifikacijama stranaca
- ◊ državi destinacije (za iseljenike i povratnike)

Nakon dostavljenih popunjenih tabela od institucija, organizacija i agencija pristupilo se kvantitativnoj i kvalitativnoj analizi dostavljenih podataka. Godišnji izvještaji pojedinih institucija i organizacija su poslužili kao dodatni izvor kvalitativnih informacija potrebnih za tumačenje migracionih statistika. Obrada podataka izvršena je kvantitativno i kvalitativno za osnovne migracione tokove u periodu od 2001. do 2008. godine, a komparativni pokazatelji su urađeni za sva migraciona kretanja za period 2007. i 2008. godina. Po obavljenoj obradi i analizi svih raspoloživih podataka, urađen je Migracioni profil BiH.

2. Dostupnost i kvalitet podataka

Analizom dostavljenih podataka, došlo se do nekoliko zaključaka vezanih za dostupnost i kvalitet podataka. Većina institucija, organizacija i agencija je uspjela da dostavi osnovne podatke do zadatog roka.

Analiza je pokazala da većina postupajućih organa vodi operativne i detaljne evidencije o strancima i postupcima vezanim za strance u BiH, ali i da ove evidencije nisu prilagođene statističkom praćenju tokova i stanja migracije i međunarodne zaštite i statističkom izvještavanju, kako to nalaže evropski standard. Iz ovih razloga, navedeni organi nisu bili u mogućnosti da na jednostavan i brz način dobiju podatke iz svojih evidencija i uključe ih u dostavljene tabele, već su većinom bili u situaciji da podatke računaju i unose u dostavljene tabele bez skoro ikakve automatizacije. Većina postupajućih organa, mada ne u svim slučajevima, su bila u mogućnosti da dostave podatke razvrstane prema državi porijekla (ili rođenja), te dobi i spolu. Niti jedan organ nije bio u mogućnosti da ispuni zahtjev dostavljanja podataka po zemlji prethodnog boravka, što je u svakom slučaju novina za institucije u BiH koja proizilazi iz *Uredbe br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i međunarodnoj zaštiti*.

Podaci o izdatim radnim dozvolama strancima su također nepotpuni, jer je Agencija za rad i zapošljavanje BiH dostavila objedinjene podatke od nadležnih institucija entiteta i Brčko Distrikta BiH, razvrstane po zemlji porijekla i kvalifikacijama radnika, dok nije dostavila podatke o polnoj i starosnoj strukturi radnika, te njihovim djelatnostima.

Ministarstvo civilnih poslova ne posjeduje zbirne informacije o sticanju državljanstva BiH putem naturalizacije, provedbe međudržavnih ugovora ili nekim drugim putem. Iz ovog razloga, objedinjeni su podaci dostavljeni iz nadležnih entitetskih ministarstava, odnosno Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva uprave i lokalne samouprave Republike Srpske.

Dodatni razlozi za ovakvu dostupnost podataka se mogu tražiti u neobjedinjavanju podataka entitetskih institucija i podataka Distrikta Brčko od strane državnih institucija, npr. Ministarstva civilnih poslova BiH u slučaju sticanja državljanstva BiH, ili nepotpunog objedinjavanja podataka od strane Agencije za rad i zapošljavanje BiH u slučaju izdatih radnih dozvola.

Podaci o iseljeništvu BiH nisu razvrstani po dobi i spolu, jer navedene podatke ne posjeduje niti jedna nadležna institucija. Također, nijedna institucija nema mehanizme za prikupljanje podataka o iseljeništvu BiH. Dostavljeni podaci nisu zvanični podaci već je, prema informaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, većinom riječ o procjenama napravljenim u Diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inostranstvu. Nedostatak koordinacije je uočen i u odnosima između Sektora za iseljništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Ministarstva vanjskih poslova BiH, odnosno Diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u svijetu radi evidencija o državljanima BiH koji žive u inostranstvu.

I pored određenih nedostataka u potpunosti dostavljenih podataka kvalitet dostavljenih podataka je zadovoljavajući. Dostavljeni podaci prema zadatim tabelama i podaci iz godišnjih izvještaja o radu Službe za poslove sa strancima i Granične policije BiH, te analiza Sektora za iseljništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, su omogućili zadovoljavajuću analizu migracionih tokova i izradu Migracionog profila BiH.

3. Nivo usklađenosti sa Uredbom EU 862/2007

Uredba br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i međunarodnoj zaštiti je poslužila kao okvir za definisanje evropskog standarda u smislu prikupljanja statističkih podataka o migraciji i međunarodnoj zaštiti. Države članice EU su, prema ovoj Uredbi, koja propisuje da je prva referentna godina za prikupljanje podataka 2008. godina, dužne da Eurostatu dostavljaju podatke predviđene Uredbom. Uredba daje osnovne definicije pojmova i postupaka migracije i međunarodne zaštite. Međutim, za prvu referentnu godinu Uredba predviđa mogućnost dostavljanja podataka prema definicijama predviđenim zakonodavstvima država članica, uz obavještanje Eurostata o eventualnim razlikama u odnosu na definicije Uredbe.

Iako je urađeno detaljno istraživanje, nije se došlo do eventualnih obrazaca za prikupljanje podataka prema Uredbi 862/2007, a koji se očekuju od Eurostata. Iz ovog razloga, tabele koje su dizajnirane u sklopu metodologije prikupljanja migracionih statistika BiH su napravljene u skladu sa principima Uredbe br. 862/2007, a ne tehničkim detaljima, jer prema dostupnim informacijama, oni još nisu definisani, niti objavljeni od strane Eurostata.

S obzirom da je „*Analiza mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila Bosne i Hercegovine*“ detaljno analizirala Uredbu 862/2007, date su i konkretne preporuke za usklađivanje bh. pravnog okvira sa ovom uredbom, što je i učinjeno kroz Pravilnik o Centralnoj bazi podataka o strancima. Iz ovog razloga se može smatrati da je pravni okvir BiH za vođenje migracionih statistika u skladu sa principima Uredbe br. 862/2007.

4. Obavljene konsultacije

Nacrt Migracionog profila BiH dostavljen je svim institucijama, organizacijama i agencijama koje su učestvovala u njegovoj izradi dostavljanjem relevantnih podataka, u cilju dostavljanja mišljenja, primjedbi i sugestija. Nakon pribavljanja navedenih mišljenja, primjedbi i sugestija urađen je Prijedloga Migracionog profila BiH.

Prijedlog Migracionog profila BiH dostavljen je ministru Ministarstva sigurnosti radi odobravanja i slanja Vijeću ministara BiH na usvajanje.

II MIGRACIONI PROFIL BIH

1. Vize

Viza je dozvola za prelazak državne granice koja omogućuje ulazak u zemlju i boravak u roku određenom u vizi ili prelazak (tranzit) preko teritorija BiH ako stranac za to ispunjava uslove. U pravilu, stranac je dužan vizu pribaviti prije dolaska na granični prijelaz BiH, ukoliko nije državljanin zemlje čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH. Vize izdaje Ministarstvo vanjskih poslova preko Diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH (u daljem tekstu: DKP BiH). U izuzetnim slučajevima, propisanim Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu (u daljem tekstu: Zakon) vizu može izdati na granici Granična policija BiH.

1.1. Vize koje izdaju DKP-ovi BiH

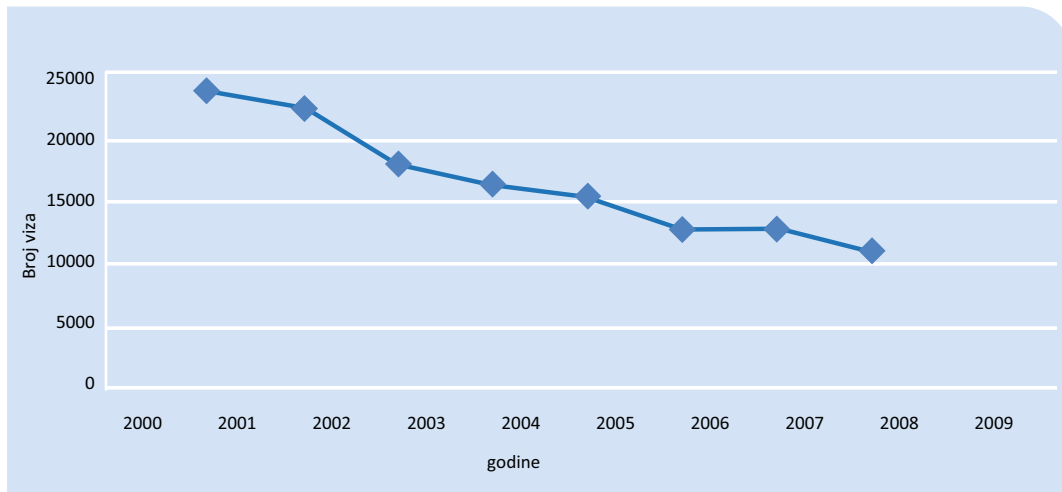
Prema informacijama dostavljenim od Ministarstva vanjskih poslova dajemo tabelarni i grafički pregled broja izdatih viza po godinama sa kratkom analizom uočenog trenda.

Tabela 1. Ukupan broj izdatih viza od 2001. do 2008. godine

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Vize	23.458	21.978	17.411	15.638	14.801	11.960	12.071	10.139

Grafički prikaz izdatih viza od 2001. do 2008. godine

Analizirajući podatke o broju izdatih viza u prezentovanom periodu u DKP-ima BiH evidentan je kontinuitet opadajućeg trenda sa izrazitim padom u periodu između 2002. i 2003. godine što je posljedica obezbjeđenja naljepnica za vize u maju 2002. godine. Značajan pad evidentan je i u periodu između 2005. i 2006. godine što je rezultat ulaska u Evropsku uniju sljedećih zemalja: Republika Češka, Kipar, Estonija, Mađarska, Latvija, Litvanija, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija (01. maj 2004.), a državljani navedenih zemalja, izuzev Slovenije³ oslobođeni su pribavljanja viza za ulazak u BiH Odlukom Vijeća ministara BiH⁴, koja je stupila na snagu 21.07.2005. godine. Značajan pad u broju izdatih viza u periodu 2008. godine u odnosu na 2007. godinu je posljedica ulaska u Evropsku uniju Rumunije i Bugarske (01.01.2007.), a državljani navedenih zemalja oslobođeni su pribavljanja viza za ulazak u BiH Odlukom Vijeća ministara BiH⁵, koja je stupila na snagu 28.06.2007. godine.

U cilju definisanja aktualne problematike u oblasti viza prezentujemo uporedne pokazatelje o broju izdatih viza u toku 2007. i 2008. godine za države čijim je državljanima izdato najviše viza za ulazak u BiH, sa kratkom analizom uočenih parametara.

Tabela 2. Ukupan broj izdatih viza u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

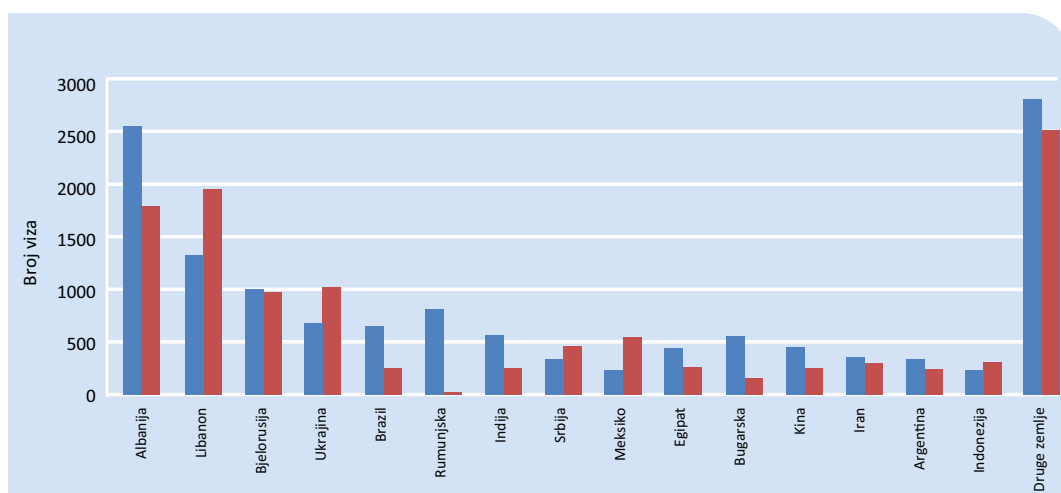
R.br.	Država	2007.	2008.	%	R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	Albanija	2.360	1.638	-30,59%	9.	Meksiko	205	488	138,05%
2.	Libanon	1.205	1.786	48,22%	10.	Egipat	392	225	-42,60%
3.	Bjelorusija	918	900	-1,96%	11.	Bugarska	490	122	-75,10%
4.	Ukrajina	615	921	49,76%	12.	Kina	393	211	-46,31%
5.	Brazil	590	213	-63,90%	13.	Iran	307	250	-18,57%
6.	Rumunjska	720	6	-99,17%	14.	Argentina	298	209	-29,87%
7.	Indija	498	212	-57,43%	15.	Indonezija	203	264	30,05%
8.	Srbija	302	402	33,11%	16.	Druge zemlje	2.575	2.292	-10,99%
						Ukupno	12.071	10.139	-16,01%

3 Državljanima Slovenije nije bila potrebna viza za ulazak u BiH.

4 Odluka o dopunama odluke o određivanju zemalja čiji su državljani izuzeti od viznog režima prilikom ulaska, izlaska ili prelaska preko teritorije BiH („Sl. glasnik BiH“, broj 57/05).

5 Odluka o dopunama odluke o određivanju zemalja čiji su državljani izuzeti od viznog režima prilikom ulaska, izlaska ili prelaska preko teritorije BiH („Sl. glasnik BiH“, broj 8/08).

Grafički prikaz izdatih viza u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

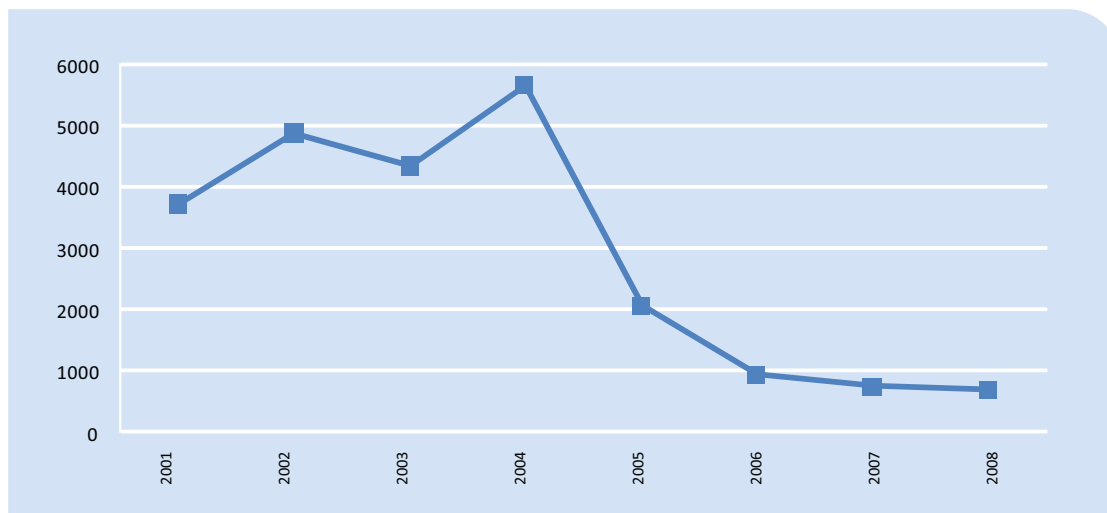
Analizirajući podatke o broju izdatih viza u DKP-ima BiH u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu razvrstane po zemljama čijim državljanima je izdato najviše viza za ulazak u BiH uočava se smanjen broj izdatih viza, pored Rumunije i Bugarske čiji državljani su oslobođeni pribavljanja viza za ulazak u BiH, i kod većine drugih prezentovanih zemalja. Ovakav trend može se objašnjavati zakonodavnim promjenama viznog sistema jer je Zakonom koji je stupio na snagu u maju 2008. godine omogućeno izdavanje vize za kratkoročni boravak (Viza- C) koja omogućava strancu ulazak i boravak u periodu od 90 dana u razdoblju od šest mjeseci i vize za dugoročni boravak (Viza-D) koja omogućuje strancu ulazak i boravak u BiH u periodu od šest mjeseci u razdoblju od jedne godine, počevši od dana prvog ulaska i uz mogućnost jednog ili više ulazaka u BiH. Značajno povećanje broja izdatih viza u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu uočeno je kod državljana Meksika i Libanona, koji u BiH dolaze većinom iz razloga vjerskog turizma. Vize izdate državljanima Srbije odnose se na nosioce UNMIK pasoša. Prema podacima dostavljenim od Ministarstva vanjskih poslova, također je uočen nizak procenat odbijenih zahtjeva za vizu, na ukupno 22.269 podnešenih zahtjeva za vizu u 2007. i 2008. godini, odbijeno je ukupno 59, najviše iz Kube i Kine, po 25 zahtjeva.

1.2. Vize izdate na granici

Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH, u izuzetnim slučajevima, dozvoljava Graničnoj policiji BiH izdavanje vize na granici pod određenim uslovima (član 36.). Ovakva mogućnost je bila predviđena i prethodnim zakonodavstvom, s tim da je u kategorizaciji viza postojala i Viza F (viza koja se izdaje na granici). Novim Zakonom, koji je usvojen u maju 2008. godine, ova vrsta vize više ne postoji, već je propisano da Granična policija BiH, pri izdavanju viza na granici, poštuje novu kategorizaciju, te izdaje samo Vize A (aerodromska tranzitna viza), B (tranzitna viza) i C (viza za kratkoročni boravak za jedan ulazak do 15 dana).

Tabela 3. Ukupan broj izdatih viza od 2001. do 2008. godine

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Vize	3.706	4.853	4.327	5.641	2.049	927	735	684

Grafički prikaz izdatih viza na granici od 2001. do 2008. godine

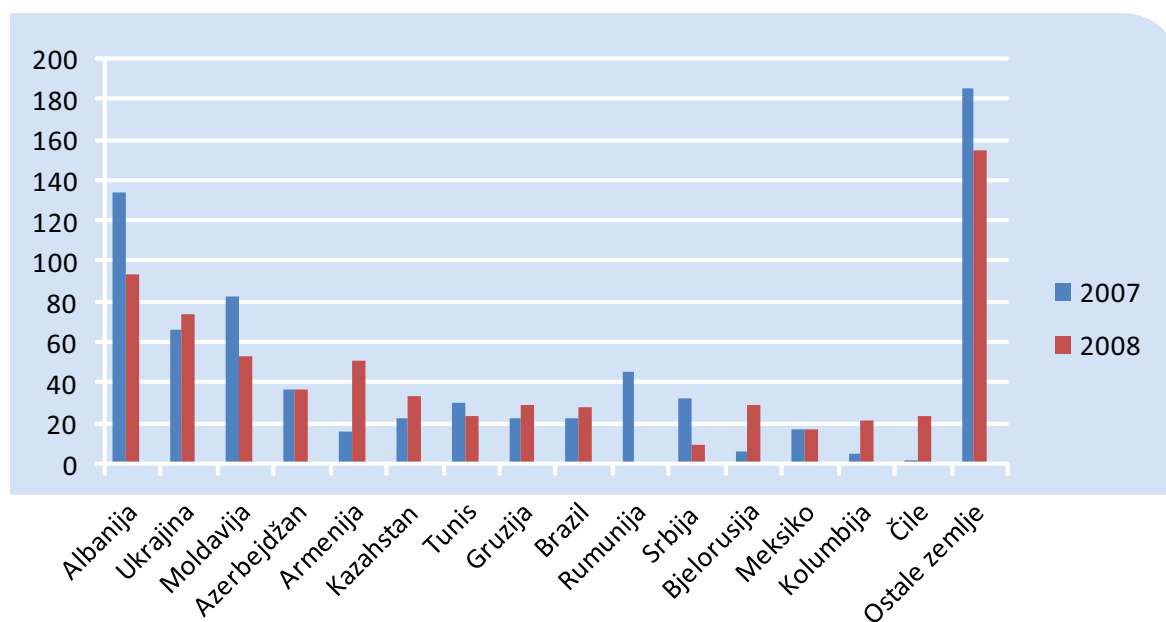
Analizirajući podatke o broju izdatih viza na granici u prezentovanom periodu od 2004. godine izrazit je opadajući trend i može se zaključiti da se realizuje postavljeni cilj smanjenja broja izdatih viza na granici. Dostignuti pokazatelji rezultat su razvoja DKP mreže, razvoja pravnog okvira koji propisuje da se viza na granici izdaje samo u izuzetnim Zakonom definisanim slučajevima i dosljedne primjene istog.

U cilju definisanja aktuelnog stanja u oblasti izdavanja viza na granici prezentujemo uporedne pokazatelje o broju izdatih viza u toku 2007. i 2008. godine za države čijim je državljanima izdato najviše viza za ulazak u BiH, sa kratkom analizom uočenih parametara uz uvažavanje izmjena u zakonodavstvu radi potpunijeg tumačenja podataka.

Tabela 4. Ukupan broj izdatih viza na granici u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2007.	2008.	%	R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	Albanija	134	94	-29,85%	9.	Brazil	23	28	21,74%
2.	Ukrajina	67	74	10,45%	10.	Rumunija	46	0	/
3.	Moldavija	83	54	-34,94%	11.	Srbija	33	10	-69,70%
4.	Azerbejdžan	37	37	0,00%	12.	Bjelorusija	7	29	314,29%
5.	Armenija	16	51	218,75%	13.	Meksiko	18	18	0,00%
6.	Kazahstan	23	34	47,83%	14.	Kolumbija	6	22	266,67%
7.	Tunis	31	24	-22,58%	15.	Čile	2	24	1.100,00%
8.	Gruzija	23	30	30,43%	16.	Ostale zemlje	186	155	-16,67%
						Ukupno	735	684	-6,94%

Grafčki prikaz izdatih viza u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

Tokom 2007. godine, Granična policija BiH je izdala ukupno 735 viza na granici, gdje su sve vize bile Vize F. Tokom 2008. godine, kada je došlo do promjene zakonodavstva, izdato je 408 Viza F i 276 Viza C, što čini ukupno 684 vize izdate od Granične policije BiH na graničnim prelazima BiH. S obzirom na opće postavljene zahtjev i princip smanjenja broja viza koje se izdaju na graničnim prelazima, BiH može izvjestiti o određenom smanjenju broja izdatih viza od 6,94% u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu.

U smislu najčešćih država porijekla stranaca kojima se izdaje viza na granici BiH, prethodne dvije godine su pokazale da je najveći broj viza izdat stranim državljanima koji dolaze iz Albanije, Moldavije, Ukrajine, Armenije i Azerbejdžana. Statistički podaci pokazuju da je više viza izdato muškarcima nego ženama, te da se u slučaju oba spola radi najvećim dijelom o osobama dobi od 18 do 59 godina, sa gotovo ravnomjernom zastupljenosti osoba dobne grupe 18-35 i 36-59 godina starosti, kao što se vidi i u grafikonima koji slijede.

Tabela 5. Struktura izdatih viza na granici po dobi i polu razvrstan po državljanstvima za 2007. g.

	Albanija	Moldavija	Ukrajina	Rumunija	Azerbejdžan	Ostale države (od ukupno 66)	Ukupno
0-17	0	0	0	0	0	5	5
18-35	28	19	7	9	5	50	118
36-59	12	15	11	5	3	53	99
60+	0	0	0	0	0	8	8
Ukupno ženska lica	40	34	18	14	8	116	230
0-17	0	0	0	0	0	4	4
18-35	61	27	6	21	22	99	236
36-59	33	22	42	11	7	139	254
60+	0	0	1	0	0	10	11
Ukupno muška lica	94	49	49	32	29	252	505
Sveukupno po državljan.	134	83	67	46	37	368	735

Grafički prikazi ukupnog broja izdatih viza na granici za 2007. godinu po starosnoj i polnoj strukturi

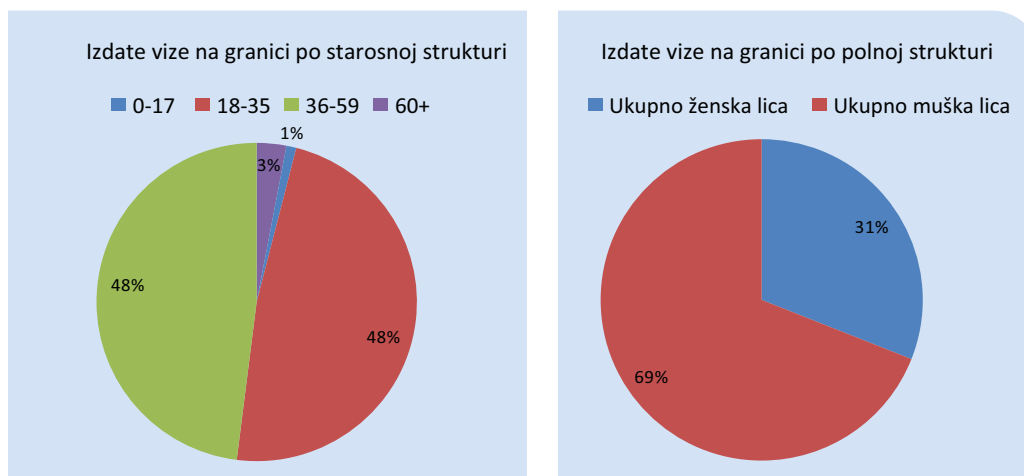
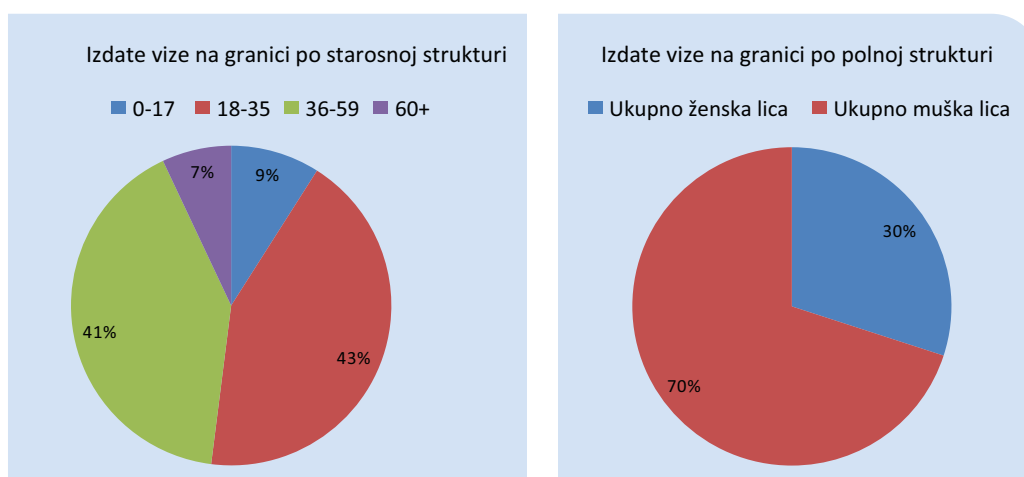

Tabela 6. Struktura izdatih viza na granici po dobi i polu razvrstane po državljanstvima za 2008. g.

	Albanija	Tunis	Meksiko	Armenija	Azerbejdžan	Ostale države (od ukupno 58)	Ukupno
0-17	0	0	1	2	0	15	18
18-35	20	0	2	6	10	56	94
36-59	20	1	3	3	2	54	83
60+	0	0	0	0	2	9	11
Ukupno ženska lica	40	1	6	11	14	134	206
0-17	0	0	0	0	12	29	41
18-35	23	17	6	26	9	119	200
36-59	31	6	6	14	2	142	201
60+	0	0	0	0	0	36	36
Ukupno muška lica	54	23	12	40	23	326	478
Sveukupno po državljan.	94	24	18	51	37	460	684

Grafički prikazi ukupnog broja izdatih viza na granici za 2008. godinu po starosnoj i polnoj strukturi

2. Odbijanje ulaska i nezakonit prelazak granice

Odbijanje ulaska je mjera koju u skladu sa Zakonom realizira Granična policija BiH samo prema stranim državljanima i licima bez državljanstva koji pokušavaju legalno preći državnu granicu BiH i ući u BiH, a da pri tome ne ispunjavaju Zakonom propisane uslove za ulazak. U navedenim slučajevima Granična policija BiH odbija ulazak tim licima, a u skladu sa odredbama propisanim Zakonom donosi i rješenje o odbijanju ulaska. Stranac ili lice bez državljanstva može se na navedenu odluku žaliti Ministarstvu sigurnosti, ali podnošenje žalbe ne omogućava ulazak u BiH.

Nezakonit prelazak granice podrazumjeva osobe otkrivene u pokušaju ilegalnog prelaska državne granice BiH prilikom ulaska ili izlaska iz BiH, i navedene osobe mogu biti državljani BiH, stranci ili osobe bez državljanstva.

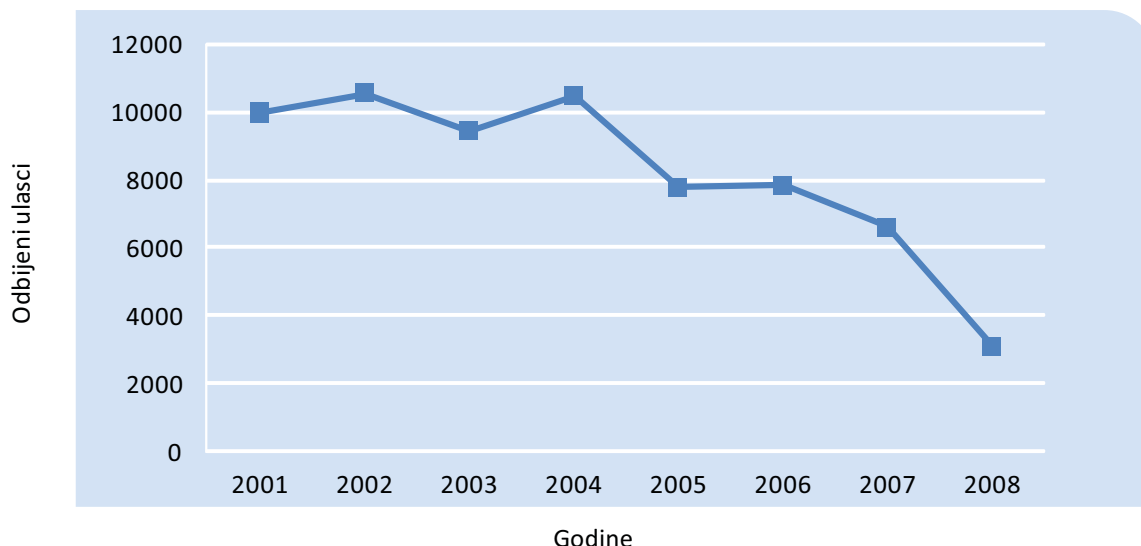
2.1. Odbijanje ulaska u BiH

Strancu koji ne ispunjava opće uslove za ulazak u BiH prema članu 19. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH, niti se na njega primjenjuje međunarodni ugovor ili odluka o ulasku pod posebnim uslovima, može biti odbijen ulazak u BiH.

Tabela 7. Ukupan broj odbijenih ulazaka na granici BiH od 2001. do 2008. godine

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Odbijeni ulasci	9.955	10.527	9.450	10.469	7.758	7.829	6.618	3.102

Grafički prikaz odbijenih ulazaka u BiH od 2001. do 2008. godine

Analizirajući podatke o broju odbijenih ulazaka na granici u prezentovanom periodu uočava se da je od 2004. godine, kada je zabilježen značajan rast, konstantan padajući trend ovih parametara. Izraziti rast u 2004. godini, ali i pad u 2005. godini, između ostalog, je i posljedica situacije da je Evropska unija 01. maja 2004. godine proširena sa 10 novih

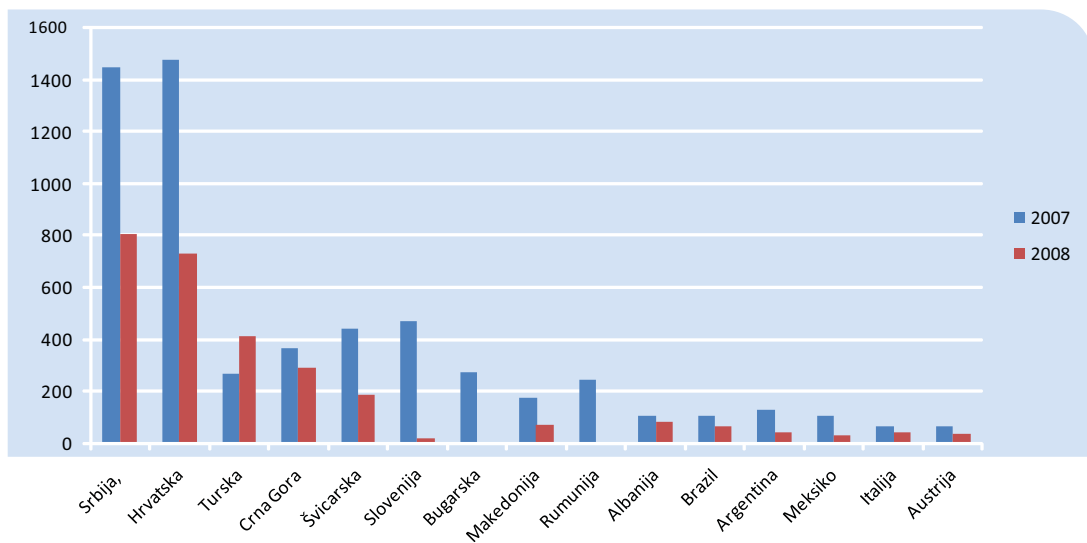
zemalja, ali da su vize za devet zemalja čijim državljanima je bila potrebna viza za ulazak u BiH ukinute tek u 2005. godini (21. juli 2005.godine).

U cilju definisanja aktualnog stanja u ovoj oblasti prezentujemo uporedne pokazatelje o broju odbijenih ulazak u toku 2007. i 2008. godine za 15 država čijim je državljanima izdato najviše rješenja odbijanja ulaska u BiH, sa kratkom analizom uočenih parametara.

Tabela 8. Ukupan broj odbijenih ulazaka na granici u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2007.	2008.	%	R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	Srbija,	1.452	807	-44,42%	9.	Rumunija	241	5	-97,93%
2.	Hrvatska	1.479	732	-50,51%	10.	Albanija	102	83	-18,63%
3.	Turska	267	411	53,93%	11.	Brazil	107	64	-40,19%
4.	Crna Gora	365	291	-20,27%	12.	Argentina	125	41	-67,20%
5.	Švicarska	440	186	-57,73%	13.	Meksiko	105	34	-67,62%
6.	Slovenija	467	22	-95,29%	14.	Italija	64	44	-31,25%
7.	Bugarska	275	3	-98,91%	15.	Austrija	61	40	-34,43%
8.	Makedonija	176	73	-58,52%	16.	OSTALI	892	266	-70,18%
						Ukupno:	6.618	3.102	-53,13%

Grafički prikaz odbijenih ulazaka na granici BiH u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

Vidna je velika razlika u broju odbijenih ulazaka u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu. Ovo je posljedica ukidanja viza za nove članice EU, Rumuniju, Bugarsku, čiji su državljani značajno participirali u broju odbijenih prelazaka. Ipak, razloge za i dalje značajno smanjenje broja odbijenih ulazaka treba tražiti i u dosljednoj primjeni Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu BiH od strane Granične policije BiH.⁶

Najveći broj odbijenih ulazaka u BiH odnosi se na susjedne države i iznosi 55,96% od ukupno odbijenih ulazaka u BiH, ali analizom uporednih pokazatelja u 2008. u odnosu na 2007.

6 Granična policija BiH. „Izješće o radu Granične policije za 2008. godinu“. Sarajevo, siječanj 2009. godine, str. 8.

godinu uočeno je značajno smanjenje navedenih parametara. Od prezentovanog broja odbijenih ulazaka u BiH državljanima Srbije na nosioce putnih isprava UNMIK odnosi se 102 za 2007. godinu i 94 za 2008. godinu odbijena ulaska. Sa sigurnosnog aspekta značajno je spomenuti povećanje broja odbijenih ulazaka državljanima Turske za 53,93% u odnosu na 2007. godinu⁷ Tokom 2007. godine odbijen je ulazak u BiH 6.618 stranacu, od toga na kopnenoj granici BiH - 6.262, (na R. Hrvatskom 3.995, Crnom Gorom 826, Srbijom 1.441), a na međunarodnim aerodromima 356 odbijenih ulazaka. Razlozi za odbijanje ulaska stranim državljanima u BiH bili su: neispunjavanje općih uslova za ulazak propisanih bh. zakonodavstvom (82%), izbjegavanje davanja na uvid dokumenata koji su potrebni za ulazak ili izbjegavanje pojašnjenja okolnosti vezanih za ispunjavanje uslova za ulazak ili namjerno davanje pogrešenih podataka koji se tiču ispunjavana uslova za ulazak (8%), postojanje osnova sumnje da boravak neće koristiti u navedene svrhe (8%), postojanje osnova sumnje da će obavljati djelatnosti za koje je potrebna radna dozvola (2%) . „Državljanima R. Hrvatske, R. Slovenije i Švicarske odbija se ulazak uglavnom zbog neposjedovanja putne isprave. Državljanima R. Srbije i R. Crne Gore ulaz se odbija po više osnova i to: zbog neposjedovanja važeće putne isprave, davanja lažnih podataka, neposjedovanje sredstava za izdržavanja i neposjedovanja radne dozvole. državljanima Rumunije i Bugarske zbog neposjedovanja vize (u periodu do ukidanja viznog režima odlukom Vijeća ministara BiH od 28.06.2007. godine). Državljanima R.Turske zbog davanja pogrešnih podataka o pravu na ulazak“⁸.

Međutim, tokom 2008. godine, broj odbijenih ulazaka u BiH je više nego prepolovljen. Ukupan broj odbijenih ulazaka je bio 3.102 osoba, od toga na kopnenoj granici BiH - 2.844, (na R. Hrvatskom 1.337, Crnom Gorom 1.010, Srbijom 497), a na međunarodnim aerodromima 258 odbijenih ulazaka. Međutim, države porijekla stranaca kojima je odbijen ulazak u BiH ostaju većinom iste, sa izuzetkom novih članica EU. Razlozi za odbijanje ulaska stranim državljanima u BiH tokom 2008. godine bili su: neispunjavanje općih uslova za ulazak propisanih zakonodavstvom BiH (70%), izbjegavanje davanja na uvid dokumenata koji su potrebni za ulazak ili izbjegavanje pojašnjenja okolnosti vezanih za ispunjavanje uslova za ulazak ili namjerno davanje pogrešenih podataka koji se tiču ispunjavana uslova za ulazak (21%), postojanje osnova sumnje da boravak neće koristiti u navedene svrhe (7%), postojanje osnova sumnje da će obavljati djelatnosti za koje je potrebna radna dozvola (2%). Granična policija i ove godine najveći broj ulazaka odbija na kopnenoj granici – 2.844, a 258 na međunarodnim aerodromima. Prema informacijama Granične policije BiH, „većina odbijenih prelazaka državne granice na međunarodnim aerodromima je iz razloga namjernog davanja pogrešnih podataka koji se tiču prava na ulazak u BiH, dok je u svim ostalim Terenskim kancelarijama u najvećem dijelu razlog neposjedovanje važeće putne isprave.“⁹

„Državljanima R. Hrvatske i Crne Gore odbija se ulazak uglavnom zbog neposjedovanja važeće putne isprave, državljanima Srbije i Makedonije ulazak se odbija po više osnova i to: zbog neposjedovanja važeće putne isprave, namjernog davanja lažnih podataka i neposjedovanja dovoljno sredstava za izdržavanje, državljanima Turske zbog davanja pogrešnih podataka o pravu na ulazak u BiH i neposjedovanja dovoljno sredstava za izdržavanje. Znatno broj odbijenih ulazaka državljanima Švajcarske je zbog neobavještenosti

7 Izvještaj o radu granične policije za 2008 godinu

8 Granična policija BiH „Izvešće o radu granične policije za 2007. godinu.“ Sarajevo, siječanj 2008. godine, str.6.

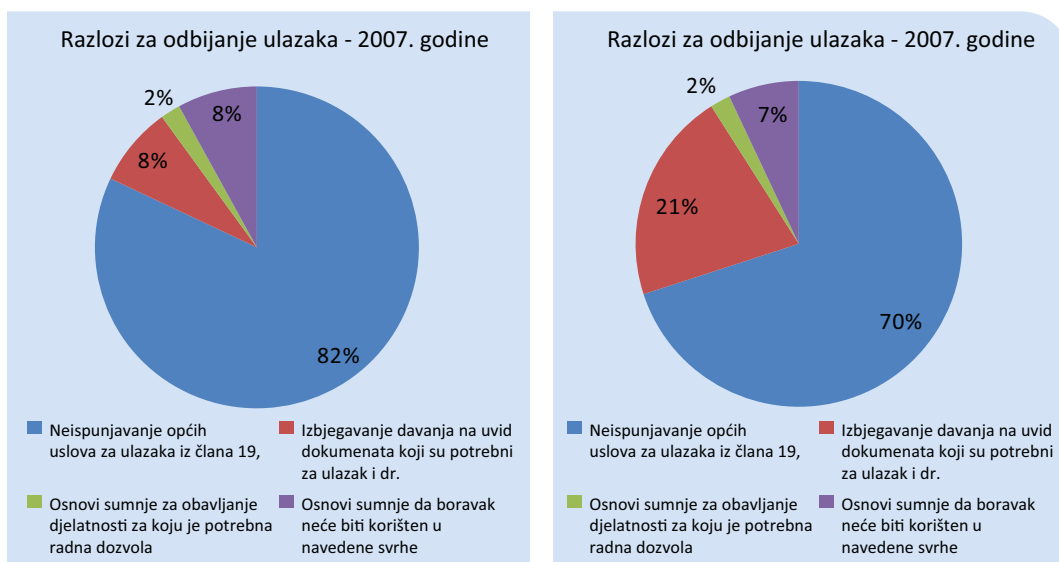
9 Granična policija BiH. „Analiza rada Granične policije za devet mjeseci 2008. godine“. Sarajevo, oktobar 2008. god. str. 6.

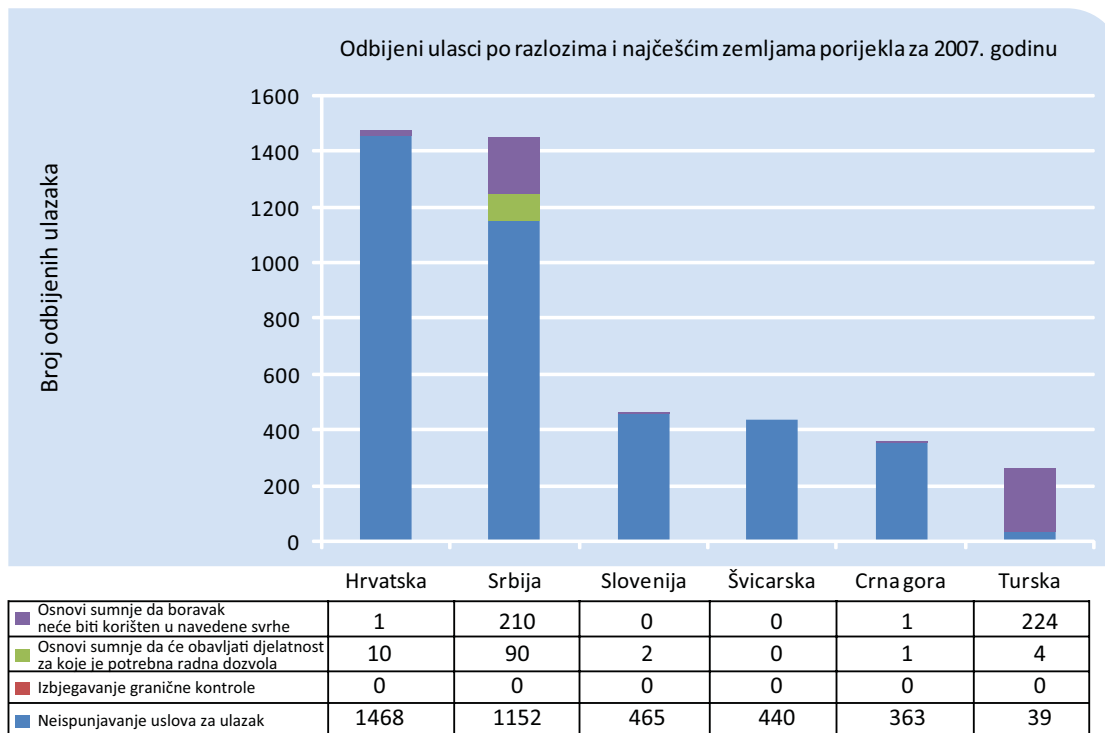
njihovih građana, koji su pokušavali preći granicu BiH bez pasoša smatrajući da im je dovoljna lična karta kao u zemljama Evropske unije i u R. Hrvatskoj.

Iako nisu među najčešćim državama porijekla, značajan je broj odbijenih prelazaka državljanima Meksika, Argentine i Brazila, i to zbog neposjedovanja vize. U ovim slučajevima se najčešće radi o tzv. vjerskom turizmu, a državljani ovih zemalja dolaze uglavnom sa teritorije Hrvatske smatrajući da im nije potrebna viza za BiH.“¹⁰

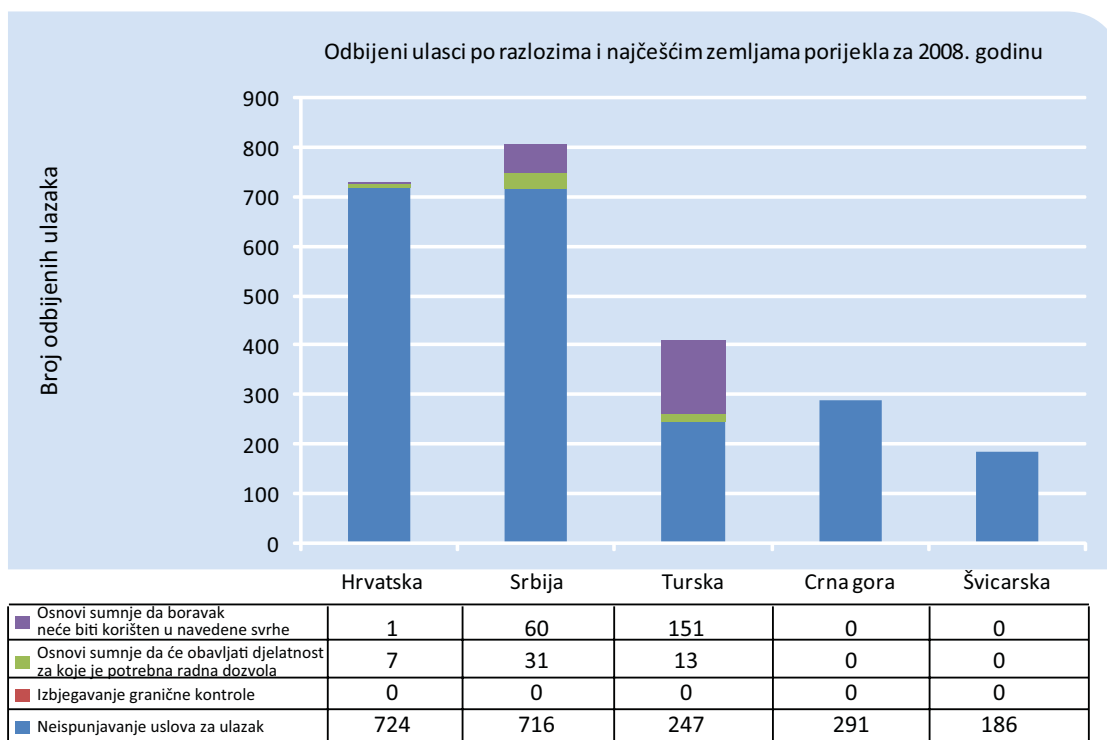
Grafički prikazi odbijenih ulazaka po razlozima za odbijanje ulasku 2007. i 2008. godini

Grafički prikazi broja odbijenih ulazaka po razlozima i najčešćim državljanstvima za 2007. i 2008. godinu.

10 Granična policija BiH „Izveštaje o radu granične policije za 2008. godinu.“ Sarajevo, siječanj 2008. godine, str.8.

2.2. Otkriveni nezakoniti prelazak državne granice

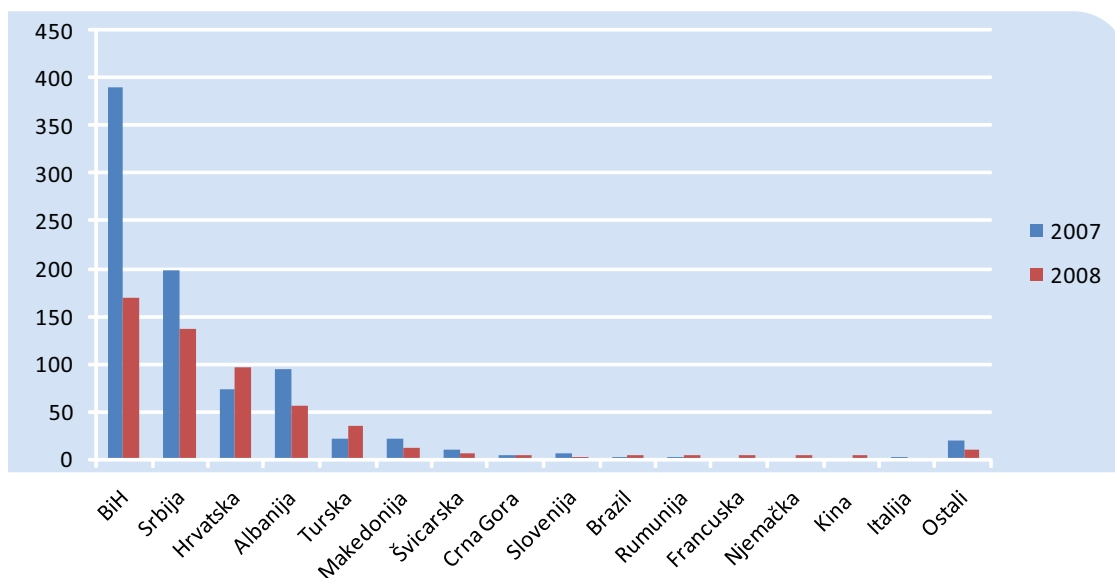
Nezakonit prelazak granice podrazumjeva osobe otkrivene u pokušaju ilegalnog prelaska državne granice BiH prilikom ulaska ili izlaska iz BiH na graničnom prelazu ili izvan graničnog prelaza, i navedene osobe mogu biti državljani BiH, stranci ili osobe bez državljanstva.

Tokom 2007. godine, ukupno su 851 osobe otkrivene u pokušaju ilegalnog prelaska granice BiH. Krajem 2008. godine, zabilježen je ukupan broj od 543 osobe. Ovi podaci indiciraju smanjenje broja otkrivenih nezakonitih prelazaka za 36,19%.

Tabela 9. Otkriveni nezakoniti prelasci granice u 2007. i 2008. godini razvrstan po državljanstvima

R.br.	Država	2007.	2008.	%	R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	BiH	390	170	-56,41%	9.	Slovenija	6	2	-66,67%
2.	Srbija	199	136	-31,66%	10.	Brazil	3	4	33,33%
3.	Hrvatska	73	96	31,51%	11.	Rumunija	2	3	50,00%
4.	Albanija	95	55	-42,11%	12.	Francuska	1	4	300,00%
5.	Turska	22	35	59,09%	13.	Njemačka	0	4	/
6.	Makedonija	22	12	-45,45%	14.	Kina	0	4	/
7.	Švicarska	10	5	-50,00%	15.	Italija	3	0	/
8.	Crna Gora	5	4	-20,00%	16.	Ostali	20	9	/
						Ukupno	851	543	-36,19%

Grafički prikaz otkrivenih nezakonitih prelazaka granice u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

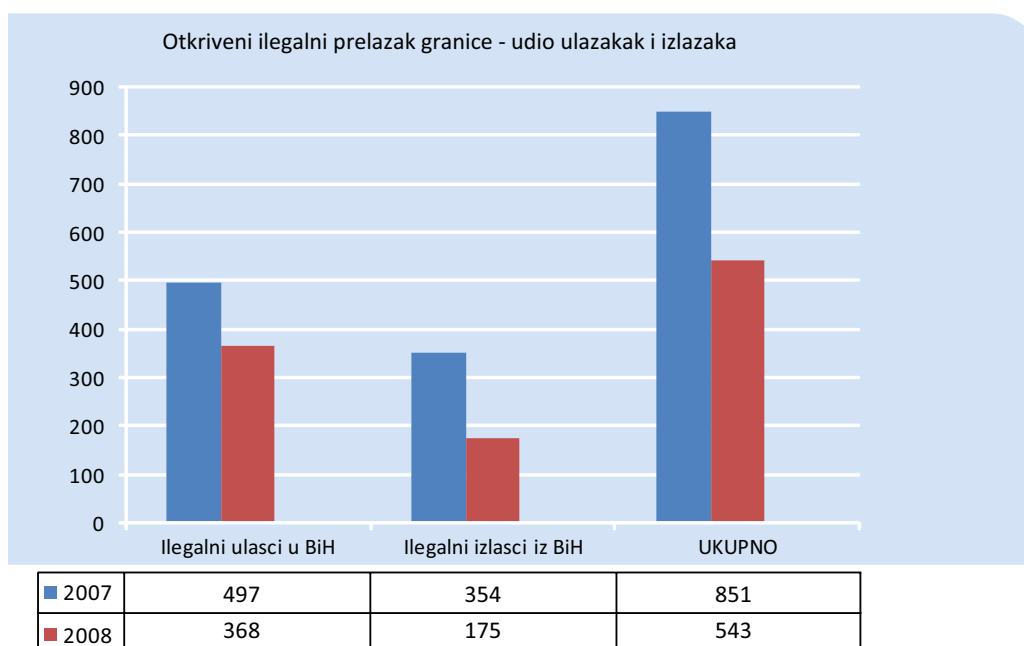
Prema raspoloživim podacima, najviše otkrivenih nezakonitih prelazaka se odnosilo na državljane BiH. Što se tiče stranaca, državljani susjednih zemalja i zemalja regije prednjače.

Analizirajući raspoložive podatke uočeno je da 31,31% ukupnih otkrivenih nezakonitih prelazaka u 2008. godini se odnosi na državljane BiH, međutim navedeni procenat je smanjen u odnosu na 2007. godinu kad je iznosio 45,83. Također, uočen je i značajan porast otkrivenih nezakonitih prelazaka državne granice BiH u 2008. godini državljana R.Hrvatske i Turske. Prema podacima iz izvještaja o radu Granične policije BiH „na graničnim prelazima u 2007. godini (ukupno ulaz i izlaz) registrovano je 371 (176 + 195) osoba u ilegalnom prelasku državne granice, a izvan graničnog prelaza (granični pojas) 480 (321 + 159) osoba“,¹¹ dok je tokom 2008. godine „na graničnim prelazima (ukupno ulaz i izlaz) registrovano je 185 (na ulazu 126 + na izlazu 59) osoba u ilegalnom prelasku državne granice, a izvan graničnog prelaza (granični pojas) 358 (na ulazu 242 + na izlazu 116) osoba“.¹²

11 Granična policija BiH, „Izvješće o radu Granične policije za 2007. godinu“. Sarajevo, siječanj 2008. godine, str. 11.

12 Granična policija BiH, „Izvješće o radu Granične policije za 2008. godinu“. Sarajevo, siječanj 2009. godine, str. 13.

Grafički prikaz ilegalnih ulazaka i izlazaka u ilegalnim prelascima državne granice

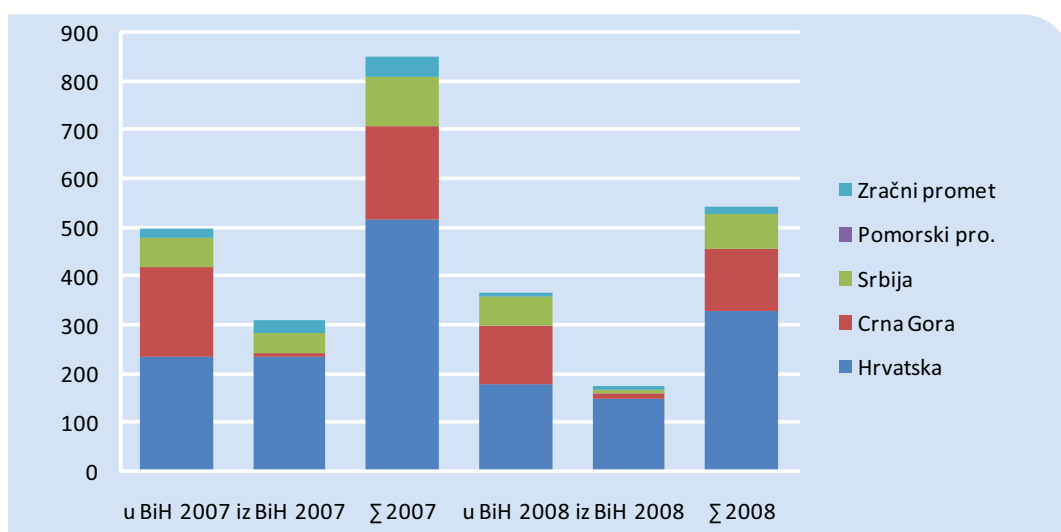
U 2007. godini, ilegalni izlasci su činili oko 41,60% ukupnog broja osoba otkrivenih ilegalnih prelazaka državne granice (851), dok je ovaj procenat u 2008. godini iznosio 32,23% (od 543).

Što se tiče kopnene granice, informacije Granične policije BiH govore da se veći broj ilegalnih prelazaka (ulazaka i izlazaka) registruje van samih graničnih prelaza. Međutim, zabilježen je i određeni broj nezakonitih prelazaka na međunarodnim aerodromima.

Tabela 10. Otkriveni nezakoniti prelasci granice u 2007. i 2008. godini razvrstan po vrsti granice

Država	2007. u BiH	2007. iz BiH	2007. Σ	2008. u BiH	2008. iz BiH	2008. Σ	% u BiH	% iz BiH	%
Hrvatska	238	280	518	180	151	331	-24,37	-46,07	-36,10
Crna Gora	182	7	189	119	9	128	-34,62	28,57	-32,28
Srbija	61	41	102	61	8	69	0,00	-80,49	-32,35
Pomorski pro.	0	0	0	0	0	0	/	/	/
Zračni promet	16	26	42	8	7	15	-50,00	-73,08	-64,29
Ukupno	497	354	851	368	175	543	-25,96	-50,56	-36,19

Grafički prikaz otkrivenih nezakonitih prelazaka granice u 2007. i 2008. godini razvrstan po vrsti granice

Analizirajući raspoložive podatke o broju otkrivenih nezakonitih prelazaka u BiH prema vrsti granice i susjednim zemljama evidentno je da je na kopnenoj granici u 2008. godini otkriveno 528 osoba, što je smanjenje za 34,73% u odnosu na 2007. godinu kad je na istoj granici otkriveno 809 nezakonitih prelazaka. Također, uočava se opadajući trend nezakonitih prelazaka i na međunarodnim aerodromima, tako je u 2008. godini otkriveno 15 osoba što je smanjenje za 64,29% u odnosu na 2007. godinu kad su otkrivena 42 nezakonita prelazka.

Za analizu je karakteristična državna granica sa R. Hrvatskom gdje je otkriveno 86,29% ilegalnih izlazaka iz BiH, a prema podacima Granične policije BiH „na zapadnom sjeverozapadnom dijelu granice prema R. Hrvatskoj registrirano je 46,41% svih osoba otkrivenih prilikom ilegalnog prelaska državne granice što ukazuje da se ilegalni migranti uglavnom odlučuju na izlazak iz BiH na ovom dijelu granice.“¹³. Očit je opadajući trend po svim parametrima u 2008. u odnosu na 2007. godinu, međutim, veoma je karakteristično da je u 2008. godini na granici sa R. Hrvatskom registrirano više nezakonitih ulazaka nego nezakonitih izlazaka iz BiH.

Prezentovani pokazatelji, kao i komparativna analiza istih ukazuje na dobre rezultate u ovoj oblasti u toku 2008. godine. Prema Izvještaju o radu Granične policije BiH konstatira se „da su rezultati koje je granična policija ostvarila tokom 2008. godine u ovoj oblasti, rezultat presijecanja kanala i lanaca ilegalnog prebacivanja migranata preko državne granice“.¹⁴

13 Granična policija BiH. „Izvješće o radu Granične policije za 2008. godinu“. Sarajevo, siječanj 2009. godine, str. 14.

14 Granična policija BiH. „Izvješće o radu Granične policije za 2008. godinu“. Sarajevo, siječanj 2009. godine, str. 14.

3. Privremeni i stalni boravak stranaca

Zahtjev za odobrenje boravka stranac podnosi se DKP-u BiH ili nadležnoj organizacionoj jedinici Službe za poslove sa strancima, lično ili putem zakonskog zastupnika za poslovno nesposobnog stranca, i to najkasnije 15 dana prije isteka roka važenja vize za dugoročni boravak (Vize D), odnosno bezviznog boravka, odnosno odobrenog boravka ako se radi o produženju privremenog boravka po istom osnovu ili stalnom boravku. O zahtjevu za odobrenje boravka i o zahtjevu za produženje boravka odlučuje rješenjem Služba za poslove sa strancima. Rješenje o odobrenju boravka izvršava se unošenjem naljepnice odobrenja boravka u važeći pasoš stranca. Naljepnica odobrenja boravka unesena u važeći pasoš stranca služi kao dozvola za prelazak državne granice BiH u periodu važenja odobrenja boravka.

3.1. Privremeni boravak

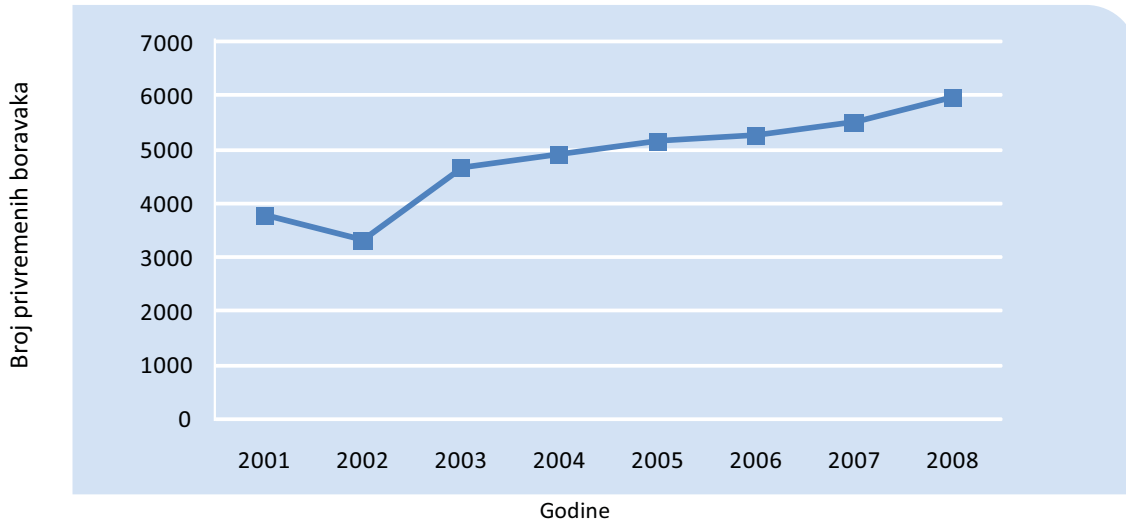
Odobrenje privremenog boravka izdaje se na vremenski period od najviše jedne godine, s tim da rok važenja pasoša mora biti duži najmanje tri mjeseca od roka na koji se odobrava privremeni boravak.

U skladu sa Zakonom, koji je stupio na snagu u maju 2008. godine odobrenje privremenog boravka može se izdati iz opravdanih razloga kao što su: brak ili vanbračna zajednica s državljaninom BiH, spajanje porodice, obrazovanje, znanstvenoistraživački, umjetnički ili sportski rad ili rad konsultanata; rad ključnog osoblja unutar fizičkog ili pravnog lica ili rad po osnovu izdane radne dozvole; u svrhu privatnog poduzetništva ili volonterskog rada ili radi realizacije projekta značajnog za BiH; radi vjerskih aktivnosti, liječenja ili iz humanitarnih razloga; te iz drugog sličnog opravdanog razloga ili razloga koji je zasnovan na međunarodnom sporazumu čija je BiH ugovorna stranka. Odobrenje privremenog boravka može se izuzetno izdati i po osnovu vlasništva na nepokretnoj imovini, ukoliko postoji efektivna veza stranca sa BiH.

Tabela 11. Ukupan broj izdatih privremenih boravaka po godinama od 2001. do 2008. godine

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Priv. bor.	3.756	3.305	4.646	4.897	5.143	5.274	5.513	5.971

Grafički prikaz izdatih privremenih boravaka po godinama od 2001. do 2008. godine

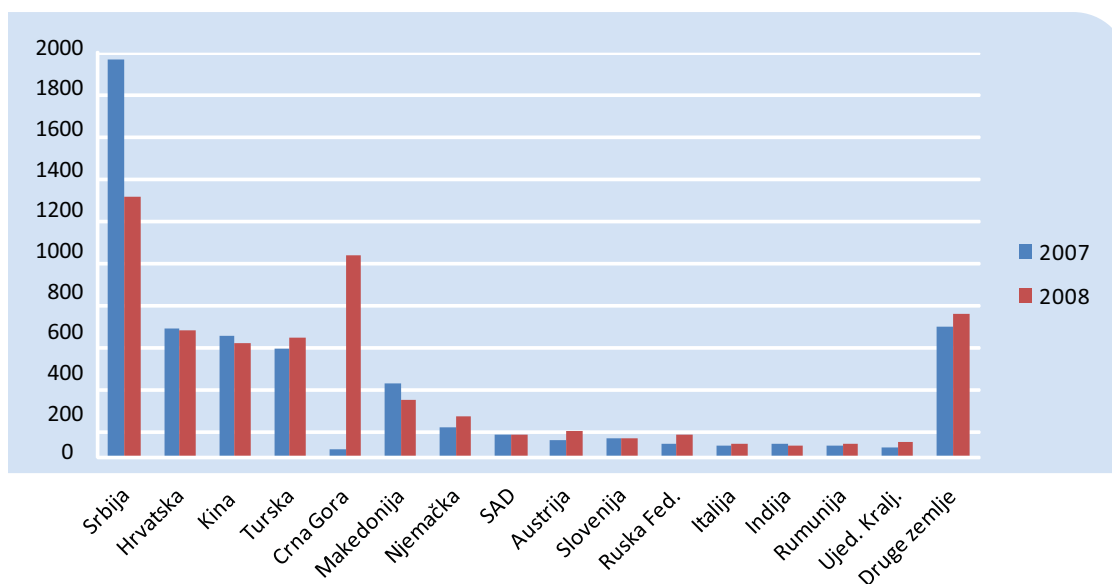
Analizirajući trend izdatih dozvola za privremeni boravak (naljepnica boravka) uočava se padajući tok od 2001. do 2002. godine što je posljedica uvođenja naljepnica za boravak u maju 2002. godine koje su se štampale tada u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine – Sektor za imigraciju i azil, koji je imao prava nadzora u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja i predmeta o odobrenom privremenom boravku od strane Kantonalnih Ministarstva unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine, Centara javne bezbjednosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Policije Distrikta Brčko. Također, tada važeći Zakon o imigraciji i azilu BiH nije predviđao bilo kakve prekršajne sankcije za strance koji ne poštuju navedeni Zakon, tako da je postojala mogućnost zloupotrebe važećeg pravnog okvira. Izrazit trend rasta izdatih dozvola za privremeni boravak je vidljiv u periodu od 2002. do 2003. godine što cjenimo da je posljedica donošenja novog zakona, koji je oblasti imigracije i azila propisao na mnogo konkretniji i kvalitetniji način u odnosu na predhodni zakon. Kvalitetna pravna regulativa i već uspostavljeni centralizovani institucionalni okvir doveli su do uređivanja stanja u oblasti kretanja i boravka stranaca u BiH. Od 2003. do 2008. godine uočava se kontinuirani rast sa ujednačenim intenzitetom što dovodi do zaključka da je oblast kretanja i boravka stranaca stavljena pod kontrolu nadležnih organa u ovom periodu.

U cilju definisanja aktualnog stanja u oblasti izdavanja odobrenja privremenog boravka prezentujemo pokazatelje o broju izdatih boravišnih dozvola (odobrena prvi put ili produžena boravišna dozvola) za privremeni boravak u toku 2007. i 2008. godine.

Tabela 12. Broj izdatih dozvola za privremeni boravak u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2007.	2008.	%	R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	Srbija	1.977	1.298	-34,34%	9.	Austrija	84	125	48,81%
2.	Hrvatska	642	631	-1,71%	10.	Slovenija	94	94	0,00%
3.	Kina	601	569	-5,32%	11.	Ruska Fed.	60	108	80,00%
4.	Turska	534	595	11,42%	12.	Italija	56	64	14,29%
5.	Crna Gora	35	1.002	2.762,86%	13.	Indija	64	53	-17,19%
6.	Makedonija	362	280	-22,65%	14.	Rumunija	55	60	9,09%
7.	Njemačka	148	201	35,81%	15.	Ujed. Kralj.	43	72	67,44%
8.	SAD	114	105	-7,89%	16.	Druge zemlje	644	714	10,87%
						Ukupno	5.513	5.971	8,31%

Grafički prikaz izdatih boravišnih dozvola za privremeni boravak u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

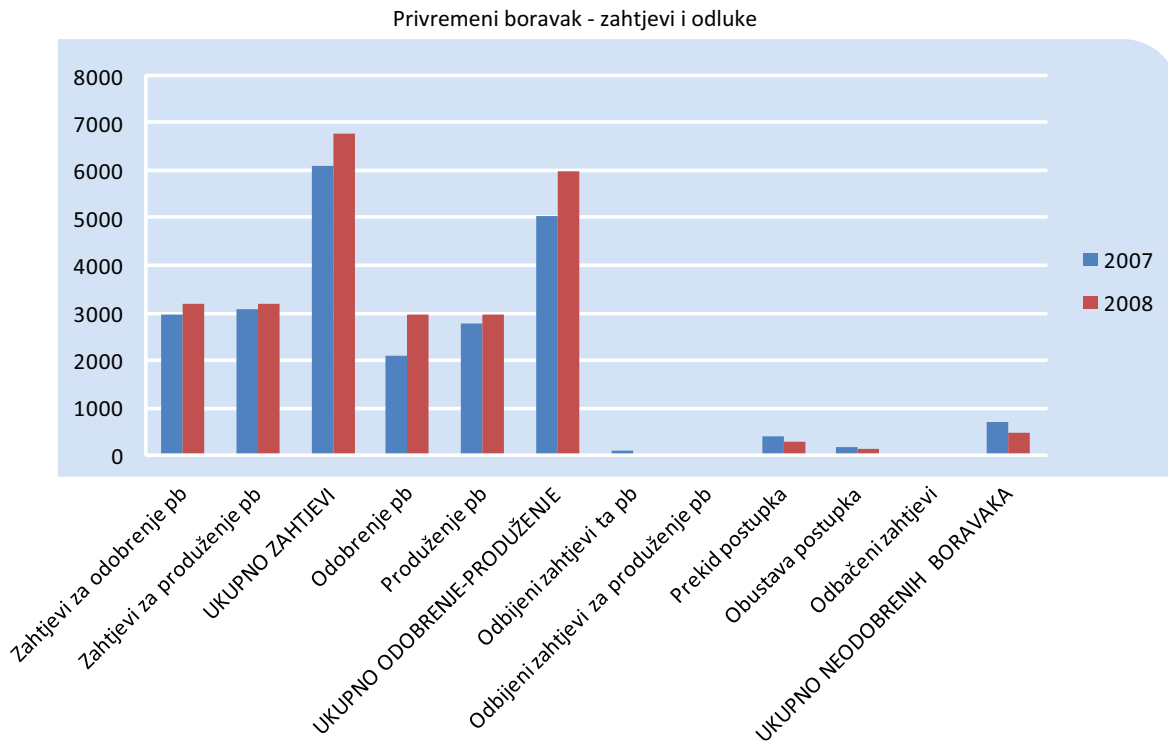
Analizirajući prezentovane podatke uočava se da je u 2008. godini došlo do značajnog smanjenja privremeni boravaka državljana Srbije, a do značajnog povećanja državljana Crne Gore, međutim navedeni podaci su posljedica činjenice da je većina državljana Crne Gore podnosila zahtjev za privremeni boravak sa vrstom pasoša koji su nosili i državljani Srbije. Zbog navedenog potrebno je podatke posmatrati kumulativno. Analiza zbirnih parametrima pokazuje da je u 2008. godini došlo do povećanja boravišnih dozvola za privremeni boravak 14,31% u odnosu na 2007. godinu.

Primjećuje se kontinuitet u šest najčešćih država porijekla strancima kojima je odobren ili produžen privremeni boravak u BiH, a ove zemlje su: Srbija, uključujući Kosovo/UNSCR 1244, Crna Gora, Hrvatska, Turska, Kina, i Republika Makedonija, sa nešto izmijenjenim redoslijedom. Ovih šest država porijekla obuhvata oko 75,29% svih osoba kojima je izdata boravišna dozvola za privremeni boravak u BiH tokom 2007. godine, odnosno 73,27% izdatih istih boravišnih dozvola tokom 2008. godine.

U 2008. godini ukupno je podneseno 3.420 zahtjeva za odobrenje novog privremenog boravka i 3.435 zahtjeva za produženje privremenog boravka, što ukupno iznosi 6.855 zahtjeva, a što je povećanje od 2,84 % u odnosu na 2007. godinu kada je ukupno podneseno 6.666 zahtjeva i to: 3.302 zahtjeva za odobrenje novog privremenog boravka i 3.364 zahtjeva za produženje privremenog boravka.

Grafički prikaz zahtjeva i odluka za privremeni boravak u 2007. i 2008. godini (odobrenje novog i produženje)

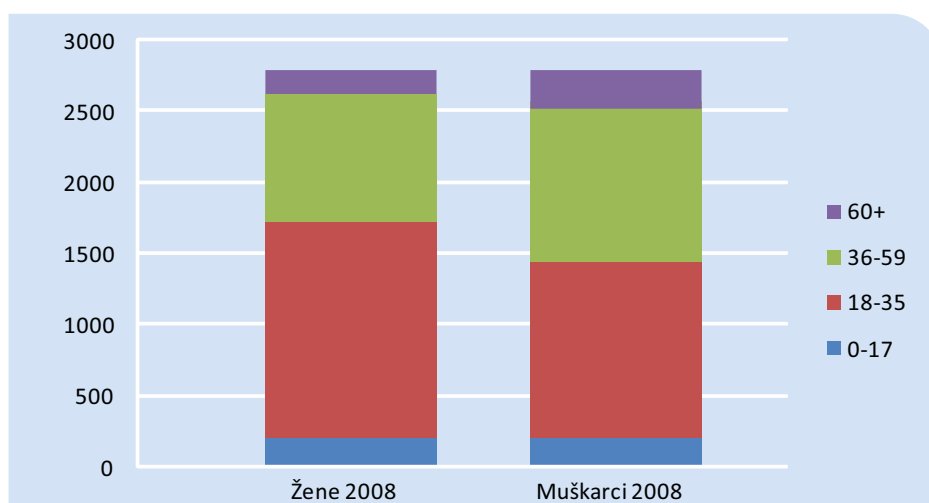

Rješavajući po zahtjevima za odobrenje - produženje privremenog boravka u 2008. godini ukupno je odobreno-produženo 5.971 privremeni boravak, od toga je odobren novi privremeni boravak u 2.975 slučajeva i produžen privremeni boravak u 2.996 slučajeva, a što je povećanje od 8,31 % u odnosu na 2007. godinu kada je ukupno odobreno-produženo 5.513 privremenih boravaka, od toga je odobren novi privremeni boravak u 2.560 i produžen privremeni boravak u 2.953 slučajeva.

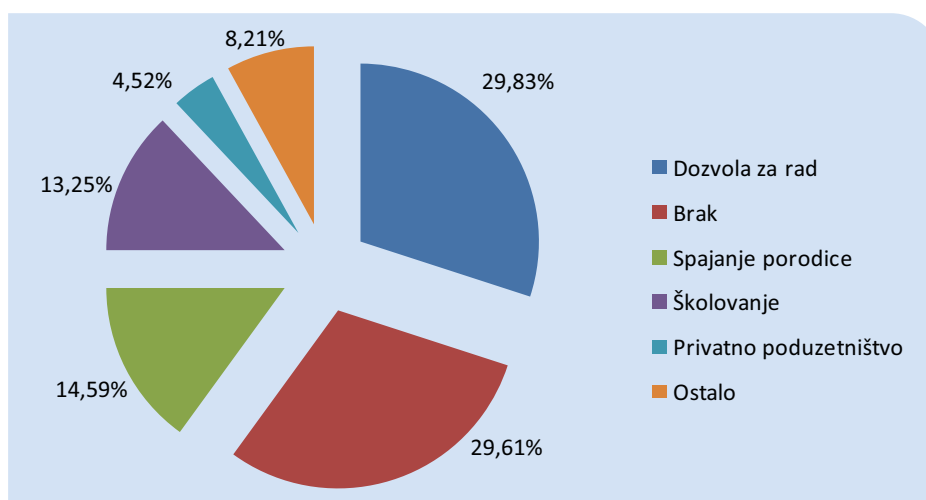
Prema ovim pokazateljima stopa odobrenja-produženja privremenih boravaka, u poređenju sa podnesenim zahtjevima, se kreće od 82,70% u 2007. godini do 87,10% u 2008. godini.

U cilju definisanja profila stranih državljana koji su podnijeli zahtjev i dobili boravišnu dozvolu za privremeni boravak u BiH u 2008. godini prezentujemo polnu i starosnu strukturu iz koje je u bilo više muškaraca nego žena starosnoj dobi iznad 60 godina (muškaraca 282, a žena 209), u starosnoj dobi od 36 do 59 godina (muškaraca 1.054, a žena 831) i u starosnoj dobi od 0 do 17 godina (muškaraca 93, a žena 71), dok je više žena bilo u starosnoj dobi od 18 do 35 godina (žena 1.676, a muškaraca 1.366).

Ukupni privremeni boravci po dobi i spolu za 2008. godinu

Prema podacima Službe za poslove sa strancima „najviše stranih državljana ima odobren privremeni boravak u BiH u 2008. godini po osnovu izdate radne dozvole, braka sa državljaninom BiH, spajanja porodice, obrazovanja, privatnog poduzetništva i drugih.“¹⁵

Statistički podaci iz 2008. godine pokazuju da državljani susjednih država u BiH ostvaruju privremeni boravak najvećim dijelom na osnovu braka sa državljanima BiH, spajanja porodice, rada po osnovu izdate radne dozvole i privremeni boravak po osnovu obrazovanja. Obrazovanje je naročito čest osnov boravka za državljane Srbije i Crne Gore, kao i za državljane Turske. Za državljane Turske, obrazovanje u BiH je najčešći osnov boravka, iako se primjećuje i veliki broj boravaka na osnovu izdatih radnih dozvola. Državljanima Kine najčešće imaju privremeni boravak po osnovu izdate radne dozvole, spajanja porodice i privatnog poduzetništva.

15 Služba za poslove sa strancima BiH. „Izveštaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. g“. Sarajevo, januar 2009., str. 6.

Osnov boravka	Srbija i Crna Gora	Turska	Hrvatska	Kina	Makedonija	Ostale države	UKUPNO
Brak sa državljaninom BiH	674	39	359	2	154	500	1.728
Spajanje porodice	226	97	22	161	46	319	871
Vanbračna zajednica sa državljaninom BiH	8		7		3	22	40
Obrazovanje	345	239	16	2	14	175	791
Naučno-istraživački rad	1		1		1	6	9
Rad konsultanta						10	10
Rad ključnog osoblja unutar fizičkog ili pravnog lica						4	4
Rad po osnovu izdate radne dozvole	655	232	155	191	44	504	1781
Privatno poduzetništvo	35	12	10	118	3	91	269
Volonterski rad	3	3	5			94	105
Realizacija projekata značajnih za BiH	1					3	4
Vjerske aktivnosti	1	2	14			36	53
Liječenje	38		3			5	46
Humanitarni razlozi	3		1		1	11	16
Drugi razlozi	52		18		2	172	244
UKUPNO	2.042	624	611	474	268	1.952	5.971

Privremeni boravak po osnovu privatnog poduzetništva najviše koriste državljani Kine.

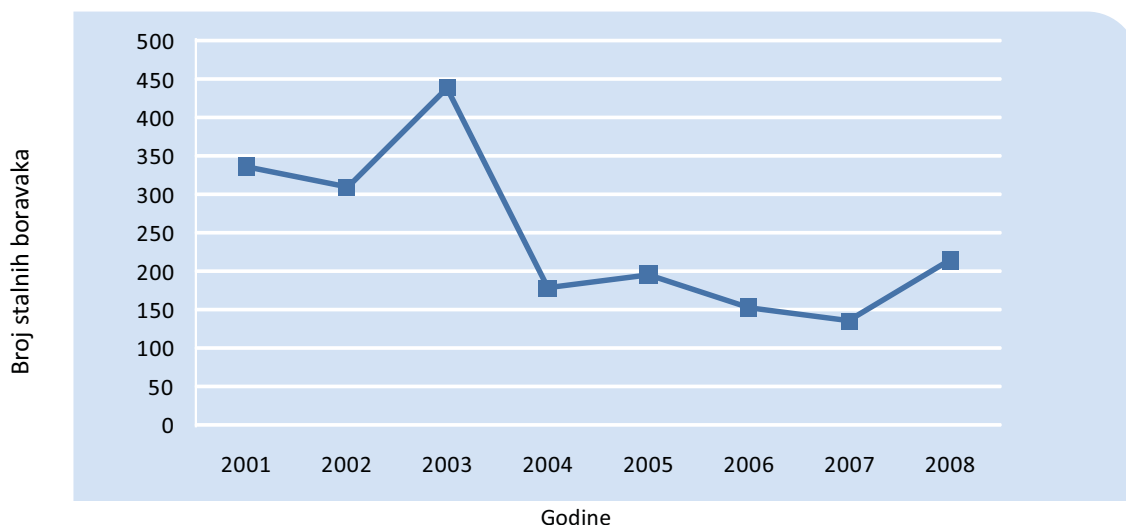
3.2. Stalni boravak

Stalni boravak može se odobriti strancu pod sljedećim uslovima: da na osnovu odobrenja privremenog boravka neprekidno boravi na teritoriju BiH najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za odobrenje stalnog boravka, da raspolaže dovoljnim i redovnim sredstvima za izdržavanje, da ima obezbjeđen odgovarajući smještaj i da ima obezbjeđeno zdravstveno osiguranje.

Tabela 13. Ukupan broj izdatih stalnih boravaka po godinama od 2001. do 2008. godine

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Stal. bor.	336	309	439	178	196	153	136	215

Grafički prikaz izdatih stalnih boravaka po godinama od 2001. do 2008. godine

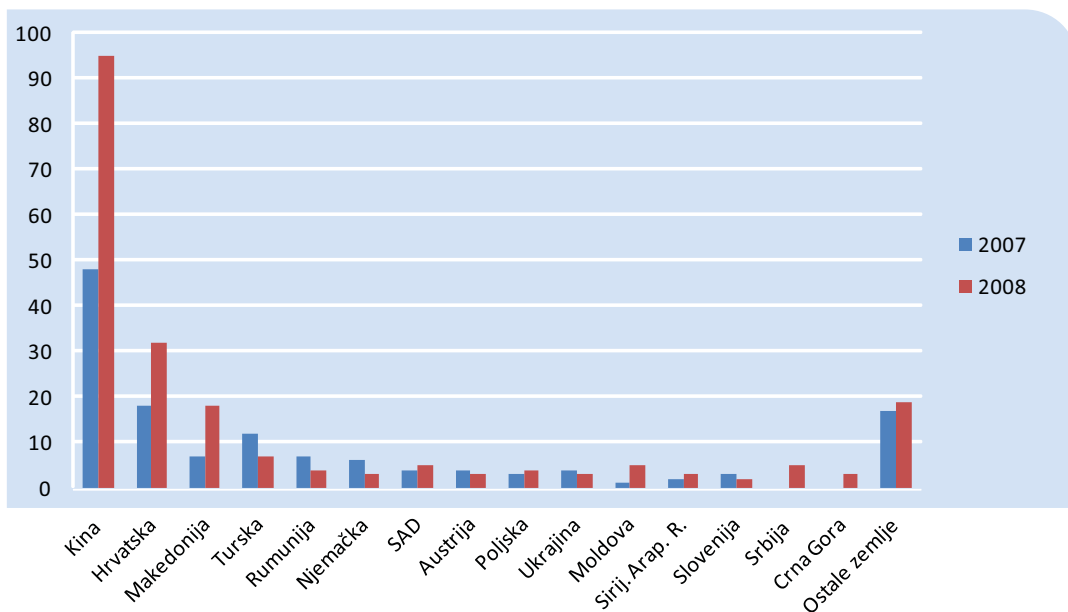
Analizirajući trend izdatih dozvola za stalni boravak (naljepnica boravka) uočava se padajući tok od 2001. do 2002. godine što je posljedica, kao i kod dozvola za privremeni boravak, uvođenja naljepnica za boravak u maju 2002. godine koje su se štampale tada u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine – Sektor za imigraciju i azil, koji je imao prava nadzora u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja i predmeta o odobrenom stalnom boravku od strane Kantonalnih Ministarstva unutrašnjih poslova Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske i Policije Distrikta Brčko. Također, tada važeći Zakon o imigraciji i azilu BiH nije predviđao bilo kakve prekršajne sankcije za strance koji ne poštuju navedeni Zakon, tako da je postojala mogućnost zloupotrebe važećeg pravnog okvira. Izrazit trend rasta izdatih dozvola za stalni boravak je vidljiv u periodu od 2002. do 2003. godine što cjenimo da je posljedica donošenja novog zakona u ovoj oblasti Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu koji je oblast imigracije i azila propisao na mnogo konkretniji i kvalitetniji način u odnosu na predhodni zakon. Kvalitetna pravna regulativa i već uspostavljeni centralizirani institucionalni okvir doveli su do uređivanja stanja u oblasti kretanja i boravka stranaca u BiH. Međutim, dok se kod dozvola za privremeni boravak od 2003. do 2008. godine uočava kontinuirani rast sa ujednačenim intenzitetom, dozvole za stalni boravak imaju izrazito opadajući trend u periodu od 2003. do 2004. godine. Analizom je utvrđeno da je navedeni opadajući trend u ovom periodu posljedica izmjene pravne regulative. Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu koji je donešen u 2003. godini propisao je da je za podnošenje zahtjeva za stalni boravak, pored drugih uslova, potrebno da stranac na osnovu odobrenja privremenog boravka neprekidno boravi na teritoriju BiH najmanje pet godina prije podnošenja zahtjeva za odobrenje stalnog boravka, a predhodno važeći Zakon o imigraciji i azilu BiH propisivao je da taj period može biti kraći ako zahtjev podnese član porodice državljanina BiH uz ograničenje da bračni drug državljanina BiH podliježe periodu čekanja od godinu dana nakon datuma sklapanja braka. Također, predhodno važećim zakonom je bilo propisano da se članovima uže porodice stranca boravak odobrava u istom periodu za vrijeme kojeg boravi stranac sa kojim se spajaju.

U cilju definisanja aktualnog stanja u oblasti izdavanja odobrenja stalnog boravka prezentujemo pokazatelje o broju izdatih boravišnih dozvola za stalni boravak u toku 2007. i 2008. godine.

Tabela 14. Broj izdatih dozvola za stalni boravak u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

R.br.	Država	2007.	2008.	%	R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	Kina	48	99	106,25%	9.	Poljska	3	4	33,33%
2.	Hrvatska	18	32	77,78%	10.	Ukrajina	4	3	-25,00%
3.	Makedonija	7	18	157,14%	11.	Moldova	1	5	400,00%
4.	Turska	12	7	-41,67%	12.	Sirij. Arap. R.	2	3	50,00%
5.	Rumunija	7	4	-42,86%	13.	Slovenija	3	2	-33,33%
6.	Njemačka	6	3	-50,00%	14.	Srbija	0	5	/
7.	SAD	4	5	25,00%	15.	Crna Gora	0	3	/
8.	Austrija	4	3	-25,00%	16.	Ostale zemlje	17	19	11,76%
						Ukupno	136	215	58,09%

Grafički prikaz izdatih boravišnih dozvola za stalni boravak u 2007. i 2008. godini razvrstan po državama

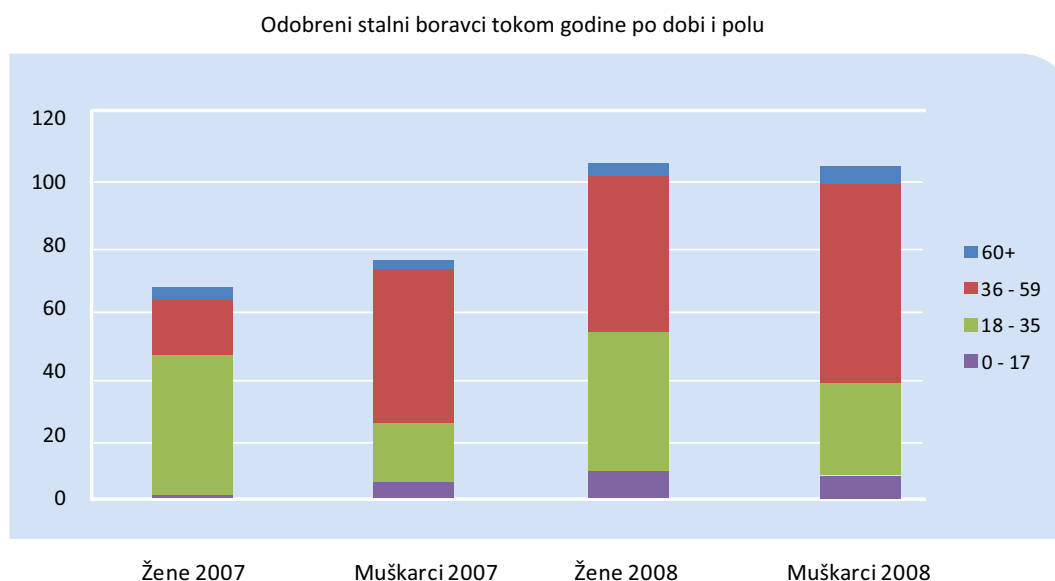
Broj odobrenih stalnih boravaka strancima u BiH u 2008. godini se povećao za 58,09% u odnosu na 2007. godinu.

Najčešće zemlje porijekla stranaca koji su dobili stalni boravak u BiH u 2007. i 2008. godini su bile Kina, Hrvatska, Makedonija i Turska.

Prema Izvještaju Službe za poslove sa strancima BiH za 2008. godinu, povećanje u broju stalnih boravaka je rezultat činjenice da je „veći broj stranih državljana stekao uslove za odobrenje stalnog boravka po osnovu kontinuiranog odobrenog privremenog boravka dužeg od 5 godina, što je rezultiralo povećanjem podnesenih zahtjeva za odobrenje stalnog boravka.“¹⁶ Međutim, pomenuti Izvještaj naglašava mali procenat odobrenog

16 Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. godine“. Sarajevo, januar 2009., str. 8.

stalnog boravka državljanima Republike Srbije (pet boravaka 2008. godine, niti jedan 2007. godine) zbog toga što „Sporazum o dvojnog državljanstvu omogućava državljanima R. Srbije da prije steknu uslove za prijem u državljanstvo BiH, nego uslove za odobrenje stalnog boravka“.¹⁷

4. Ilegalne migracije i poduzete mjere protiv stranaca

Prema izvještajima Službe za poslove sa strancima BiH za 2007. i 2008. godinu, ova Služba je vršila redovne i neophodne operativne mjere i radnje kontrole kretanja i boravka stranaca (ugostiteljsko-turistički objekti, preduzeća, obrazovne ustanove, noćni barovi, kontrola adresa stanovanja).¹⁸ Ove kontrole su jedan od osnovnih načina otkrivanja ilegalnih imigranata u BiH, te vode poduzimanju mjera protiv stranaca.

Mjere koje se poduzimaju protiv stranaca nakon otkrivanja ilegalnog boravka uključuju: otkaz boravka bezviznog i privremenog ili stalnog boravka, rješenja o protjerivanju, stavljanje stranaca pod nadzor i prisilno udaljenje stranaca iz BiH.

Prezentujemo uporedne podatke poduzetih mjera prema stranim državljanima u 2007. i 2008. godini te podatke o poduzetim mjerama u 2008. godini razvrstane prema državljanstvu stranaca prema kojim su mjere poduzete.

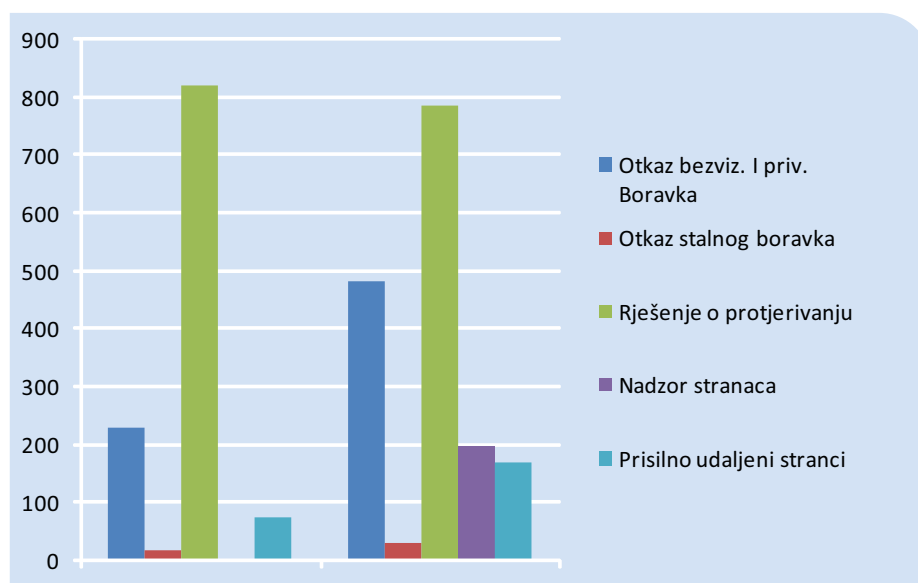
¹⁷ Služba za poslove sa strancima BiH. „Izveštaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. godine“. Sarajevo, januar 2009., str. 8.

¹⁸ Služba za poslove sa strancima BiH. „Izveštaj o radu za period 1.1.2007. do 31.12.2007. godine“. Sarajevo, januar 2008., str. 8-10 i Služba za poslove sa strancima BiH. „Izveštaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. godine“. Sarajevo, januar 2009., str. 11-12.

Tabela 15. Broj poduzetih mjera u 2007. i 2008. godini razvrstan prema vrstama mjera

R.br.	Vrsta mjere	2007.	2008.	%
1.	Rješenja o otkazu bezviznog i privremenog boravka	229	484	111,35
2.	Rješenja o otkazu stalnog boravka	20	32	60,00
3.	Rješenja o protjerivanju	822	787	-4,26
4.	Rješenja o stavljanju stranca pod nadzor	0	198	/
5.	Prisilno udaljenje stranaca iz BiH	75	172	129,33

Grafički prikaz poduzetih mjera u 2007. i 2008. godini razvrstan po vrsti mjere

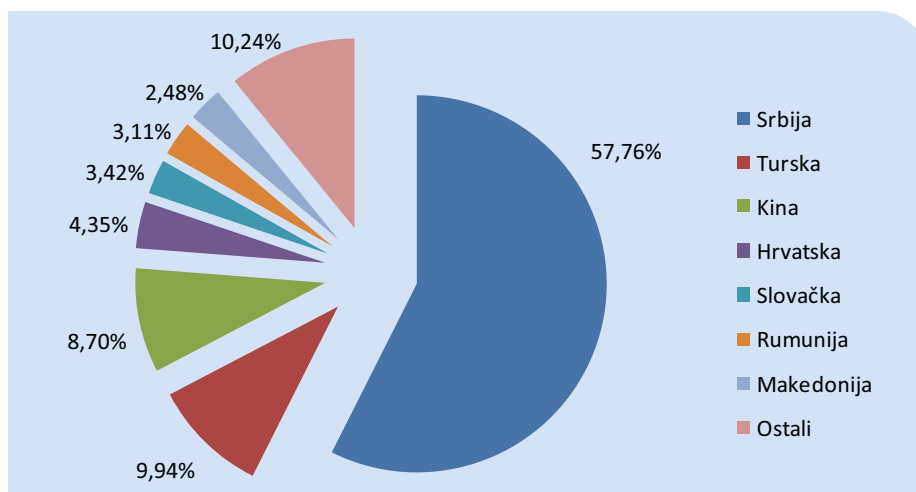

4.1. Otkaz boravka

Tokom 2007. godine, ukupno je otkazano 249 boravka, 229 bezviznih i privremenih i 20 stalnih boravaka. Tokom 2008. godine, ovaj broj je povećan na 516 – 484 bezviznih i privremenih boravaka, te 32 stalnih boravaka.¹⁹

Prezentujemo grafički prikaz donesenih rješenja o otkazu bezviznog, privremenog i stalnog boravka za 2008. godinu razvrstan prema državljanstvima stranaca kojim je mjera izrečena.

¹⁹ Služba za poslove sa strancima BiH. „Izveštaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. godine“. Sarajevo, januar 2009., str. 11.

Najviše rješenja o otkazu boravka državljanima Srbije (uključujući Kosovo/UNSCR 1244) je uručeno zbog „rada bez posjedovanja radne dozvole“ i „promjene okolnosti odobrenja boravka“. Državljanima Turske je boravak otkazivan zbog „rada bez posjedovanja radne dozvole“, te „promjene okolnosti odobrenja boravka“. Državljanima Kine je boravak također otkazivan najviše zbog „promjene okolnosti odobrenja boravka“, a državljanima Hrvatske zbog „neposjedovanja radne dozvole“.

Općenito su najčešći razlozi za donošenje rješenja o otkazu boravka: rad bez posjedovanja radne dozvole i promjena okolnosti odobrenja boravka.

4.2. Rješenja o protjerivanju

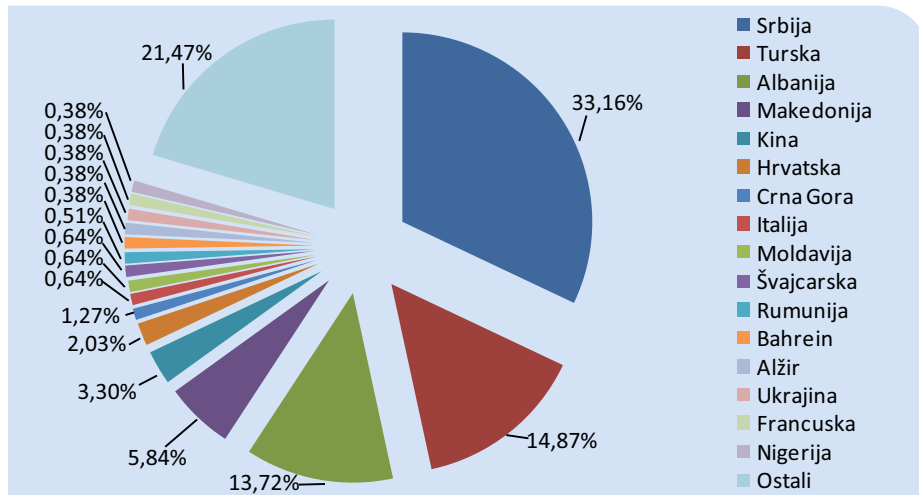
Tokom 2008. godine, donešeno je ukupno 787 rješenja o protjerivanju, dok je ovaj broj 2007. godine iznosio 822.

Prema Izvještaju o radu Službe za poslove sa strancima u 2008. godini najveći broj izrečenih mjera je „iz razloga što su strani državljani prekršili propise o prelasku državne granice, strancima prihvaćenim na osnovu sporazuma o readmisiji sa R. Hrvatskom a nemaju odobren boravak u BiH, iz razloga što su u BiH ostali nakon isteka roka vize, ili bezviznog boravka ili odobrenja privremenog boravka, te radi prikrivanja činjenica o stvarnim namjerama boravka u BiH.“²⁰

Prezentujemo grafički prikaz donesenih rješenja o protjerivanju za 2008. godinu razvrstan prema državljanstvima stranaca kojim je mjera izrečena.

20 Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. godine“. Sarajevo, januar 2009., str. 12.

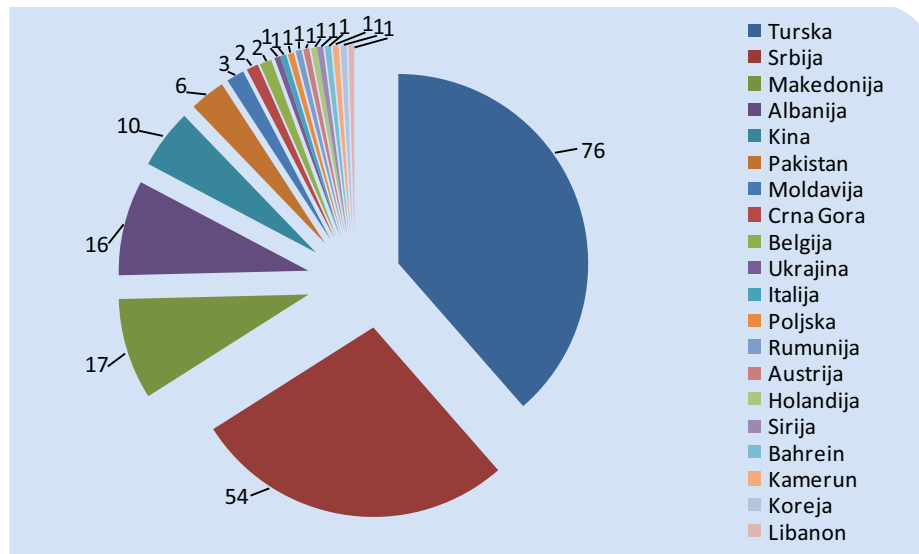

4.3. Stavljanje stranaca pod nadzor

Stavljanje stranaca pod nadzor je mjera kojom se na osnovu odredbi propisanih Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu donosi rješenje o stavljanju stranca pod nadzor, a stranac se smješta u Imigracioni centar. Imigracioni centar se nalazi u Službi za poslove sa strancima i isti je stavljen u funkciju 30.06.2008. godine od kada je mjera stavljanja stranca pod nadzor počela da se realizira.

Tokom 2008. godine, ukupno je 198 stranaca stavljen pod nadzor. Najviše ilegalnih migranata je bilo iz Turske, zatim Srbije, Makedonije, Albanije, Kine i Pakistana.

Prezentujemo grafički prikaz donesenih rješenja o statvljanju stranaca pod nadzor u Imigracioni centar za 2008. godinu razvrstan prema državljanstvima stranaca kojim je mjera izrečena.

Prema Izvještaju Službe za poslove sa strancima „od ukupnog broja primljenih korisnika Imigracionog centra, po sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom u Centar je smješteno 67 korisnika i to 58 državljana Turske i 9 državljana Albanije“.²¹

4.4. Prisilno udaljenje stranaca iz BiH

Udaljenje stranaca iz BiH je mjera koju poduzima Služba za poslove sa strancima u slučajevima kad je strancu donešeno rješenje kojim mu se nalaže napuštanje BiH i isto je postalo izvršno, a stranac u ostavljenom roku u rješenju za dobrovoljni povratak ne želi dobrovoljno da napusti BiH. Ova mjera podrazumjeva prisilno u daljenje stranca iz BiH.

Prema Izvještaju o radu Službe za poslove sa strancima „tokom 2008. godine prisilno je udaljeno 172 stranca, a u 2007. godini 75 stranaca je prisilno udaljeno iz BiH.“²² Značajno je povećanje realizacije ove mjere od 129,33% u 2008. godini u odnosu na 2007. godinu, posebno ako se u analizu uzme činjenica da je Imigracioni centar stavljen u funkciju 30.06.2008. godine, a to je jedan od osnovnih preduslova da se može efikasno pripremiti i realizovati mjera prisilnog udaljenja stranca iz BiH.

Prisilno udaljenje stranaca je lakše, brže i ekonomičnije ukoliko se mogu koristiti sporazumi o readmisiji, što podrazumjeva da je Bosna i Hercegovina potpisala sporazum o readmisiji sa državom u koju se stranac prisilno udaljava i da je navedeni sporazum stupio na snagu.

5. Povratak neregularnih migranata

Povratak neregularnih migranata prezentuje podatke i analizira kretanja osnovnih parametara u oblastima:

- ◊ Dobrovoljni povratak državljana BiH u BiH uz asistenciju i pomoć Međunarodne organizacije za migracije (IOM),
- ◊ Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porijekla uz pomoć IOM-a,
- ◊ Prihvat i povratak po sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom,
- ◊ Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH.

5.1. Dobrovoljni povratak državljana BiH u BiH uz pomoć IOM-a

Bosna i Hercegovina je učestvovala u programima dobrovoljnih povratka državljana BiH iz drugih zemalja. Programi dobrovoljnog prvratka su realizovani uglavnom posredstvom IOM-a i za ovu oblast izvor podataka je IOM.

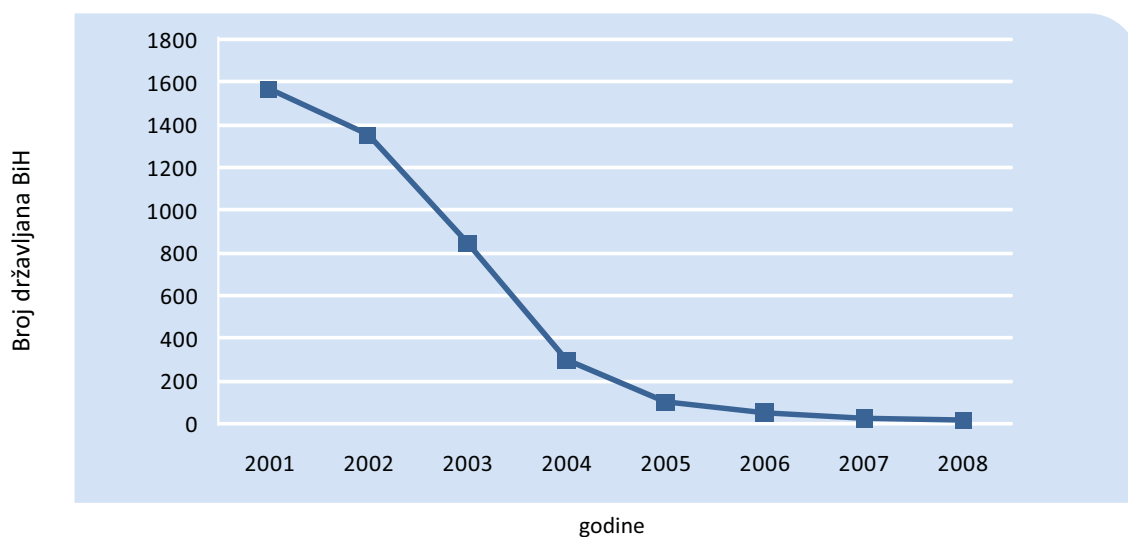
Tabela 16. Ukupan broj BiH državljana vraćenih u BiH uz asistenciju IOM-a od 2001. do 2008. g.

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	Ukupno
Osobe	1.566	1.355	844	295	101	54	28	16	4.259

21 Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. godine“. Sarajevo, januar 2009., str. 18.

22 Služba za poslove sa strancima BiH. „Izvještaj o radu za period 1.1.2008. do 31.12.2008. godine“. Sarajevo, januar 2009., str. 11.

Grafički prikaz broja vraćenih državljana BiH od 2001. do 2008. godine uz asistenciju IOM-a

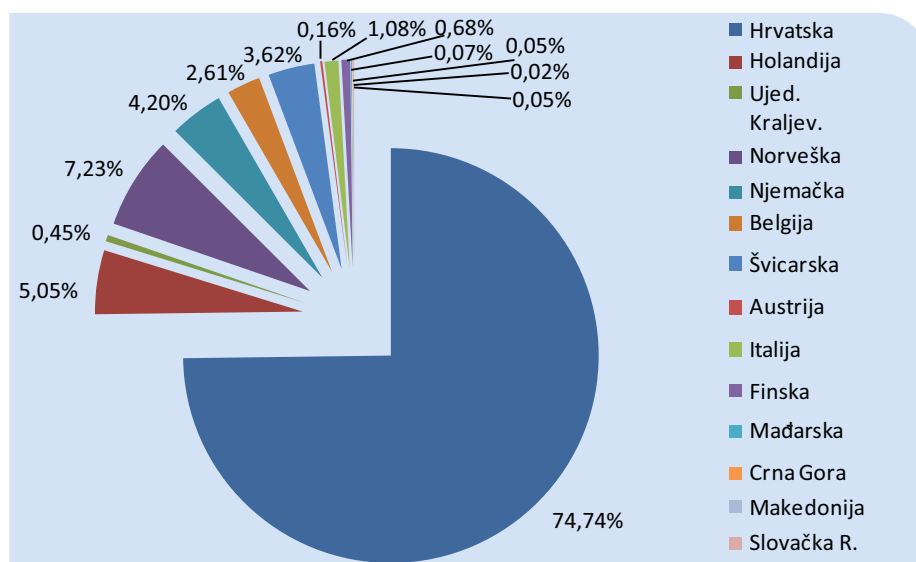
Po programima IOM-a u periodu od 2001. godine do 2008. godine dobrovoljno se vratilo 4.259 državljana BiH u BiH, a prema prezentovanim podacima uočava se stalan opadajući trend državljana BiH koji se u BiH vraćaju na navedeni način. Zadnjih godina veoma mali broj državljana BiH se odlučuje za dobrovoljni povratak uz pomoć IOM-a, što može biti posljedica nedostatka finansijskih sredstava za navedene programe ali i pokazatelj da su državljani BiH riješili svoj status u zemljama domaćinima.

Tabela 17. Broj državljana BiH koji su se dobrovoljno vratili uz pomoć IOM-a

R. br.	DRŽAVA	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	Ukupno
1.	Hrvatska	1.160	1.244	591	185		1		2	3.183
2.	Holandija	87	12	79	25	8	4			215
3.	Ujed. Kraljev.				3	6	9		1	19
4.	Norveška	43	50	139	41	18	1	12	4	308
5.	Njemačka	175	4							179
6.	Belgija	79	16	9	4		2	1		111
7.	Švicarska		1	12	35	57	27	15	7	154
8.	Austrija	4	1			1	1			7
9.	Italija	9	24	3	1	6	2		1	46
10.	Finska	7	3	11	1	4	3			29
11.	Mađarska					1	2			3
12.	Crna Gora						2			2
13.	Makedonija								1	1
14.	Slovačka R.	2								2
	Ukupno	1.566	1.355	844	295	101	54	28	16	4.259

Analizirajući podatke po zemljama iz kojih su se državljani BiH dobrovoljno vratili u BiH uz pomoć IOM-a uočava se da je najveći broj povratka realizovan iz Hrvatske (74,74%), a zatim Norveške (7,23%), Holandije (5,05%), Njemačke (4,20%), Švicarske (3,62%), Belgije (2,61%), dok je navedeni povratak iz svih ostali zemalja iznosio 2,55%.

Grafički prikaz br. dobrovoljno vraćenih državljana BiH od 2001. do 2008. g. po zemljama iz kojih su se vratili

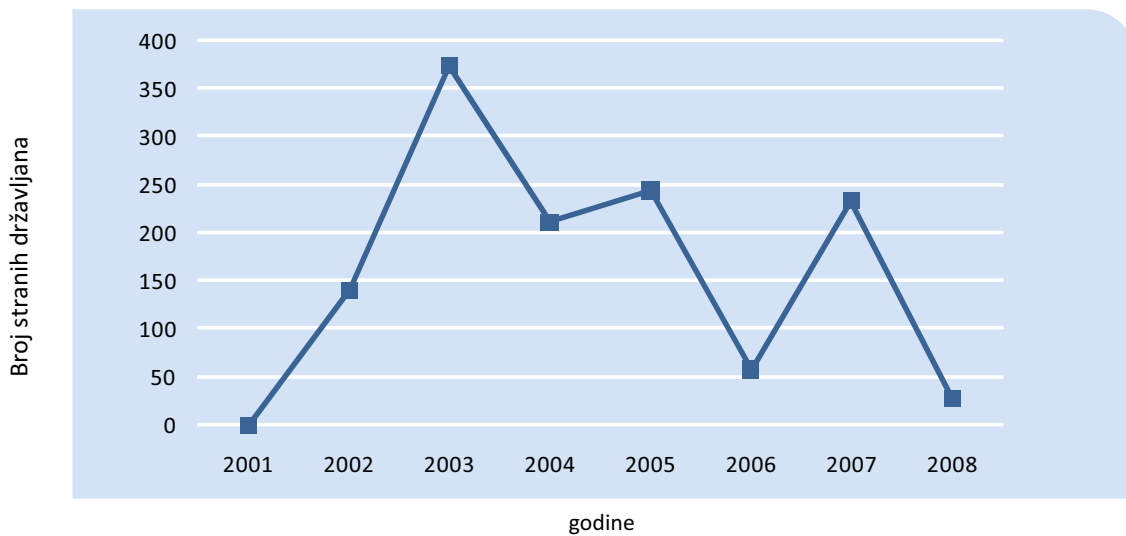
5.2. Dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u zemlje porijekla uz pomoć IOM-a

Zakonodavstvo u oblasti imigracija i azila u svim upravnim postupcima kada se rješavaju statusna pitanja stranaca u BiH, u slučajevima kad stranac treba da napusti BiH, ostavlja rok za dobrovoljno izvršenje rješenja. U slučajevima kad stranac želi dobrovoljno napustiti BiH, ali nema sredstava za povratak može da koristi pomoć IOM-a i da realizuje svoj povratak po programu „Pomoć pri dobrovoljnom povratku neregularnih migranata“ (u daljem tekstu -AVR) koji implementira IOM.

Tabela 18. Ukupan broj stranaca koji su se vratili iz BiH uz asistenciju IOM-a od 2001. do 2008. g.

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	UKupno
Osobe	78	141	374	211	244	58	233	28	1.291

Grafički prikaz broja stranaca koji su se vratili iz BiH uz asistenciju IOM-a od 2001. do 2008. godine

Po programima IOM-a u periodu od 2001. godine do 2008. godine dobrovoljno je vraćen 1.291 strani državljanin iz BiH u zemlju porijekla. Prema prezentovanim podacima ovaj vid povratka svoj maksimum je imao u 2003. godini kada je vraćeno 374 stranaca iz BiH. U posmatranom periodu značajan pad ovog vida dobrovoljnog povratka je uočen u 2006. godini i 2008. godini. Navdeni pad u povratku zabilježen u 2006. godini je posljedica nedostatka finansijskih sredstava za AVR program i procedura implementacije istog u tom periodu koje su podrazumjevale da se po AVR programu može vratiti stranac samo ako je dokazano da je pošao prema zemljama zapadne Evrope. Pad povratka u 2008. godini je posljedica nedostatka finansijskih sredstava za AVR program.

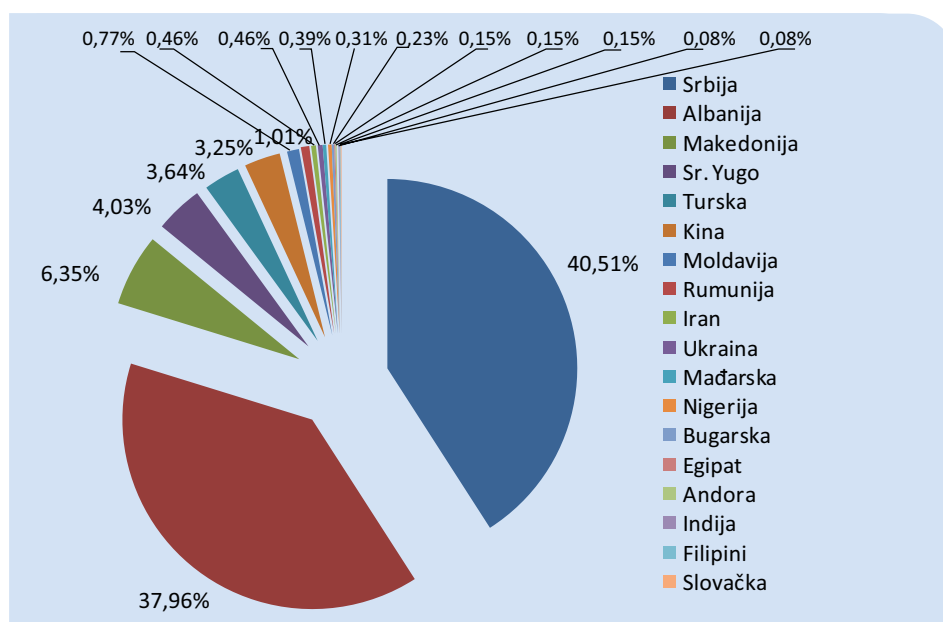
Kad se analizira kontinuitet povratka uočava se po godinama stalan povratak državljana Srbije porijeklom sa Kosova, Albanije i Makedonije, slijede državljani Turske koji nisu koristili AVR sam u 2008. godini.

Što se tiče stranaca koji se dobrovoljno vraćaju iz BiH, vlasti BiH su uključene u AVR program IOM-a. Tokom 2007. godine, ukupno je vraćeno 233 stranaca iz Albanije, Srbije porijeklom sa Kosova, Turske, Makedonije, Indije i Irana u zemlje porijekla – 99% njih muškaraca, te oko 74% njih u dobi od 18 do 35 godina. Putem ovog programa u 2007. godini najviše je vraćeno Albanaca (uključujući 42 maloljetnika), te osoba iz Srbije porijeklom sa Kosova. Ukupan broj osoba koje su bile predmetom dobrovoljnog povratka kroz ovaj program tokom 2008. godine je bio 28, od toga 27 muškaraca.

Tabela 19. Povratak stranaca iz BiH po AVR programu po godinama i državama povratka

R.br.	DRŽAVA	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	Ukupno
1.	Srbija (UNSCR 1244)	19	52	204	62	91	36	70	9	523
2.	Albanija	1		59	106	125	15	136	18	490
3.	Makedonija	2	8	23	19	17	3	11	1	82
4.	SR Yugo.	1	5	31	9	4	2			52
5.	Turska	28	14	8	5	5	2	13		47
6.	Kina	6		36	6					42
7.	Moldavia	8	10	3						13
8.	Rumunija	11	6	1	3					10
9.	Iran		4	1				1		6
10.	Ukraina	2	3		1					6
11.	Mađarska		5							5
12.	Nigerija			4						4
13.	Bugarska		2	1						3
14.	Egipat			2						2
15.	Andora					2				2
16.	Indija							2		2
17.	Filipini			1						1
18.	Slovačka		1							1
	Ukupno	78	141	374	211	244	58	233	28	1.291

Grafčki prikaz broja vraćenih stranaca iz BiH od 2001. do 2008. godine po zemljama u koje su vraćeni

5.3. Prihvat i povratak po sporazumima o readmisiji

Sporazumi o readmisiji su sporazumi koji olakšavaju i ubrzavaju povratak državljana ugovornih strana koji borave bez dozvola boravka u drugoj ugovornoj strani, kao i državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva koje su ilegalno sa teritorije jedne ugovorne strane direktno otišle na teritoriju druge ugovorne strane.

Realizacija sporazuma o readmisiji u dijelu prihvata državljana BiH, odnosno provjere identiteta i državljanstva vrši se preko Ministarstva sigurnosti – Sektor za imigraciju, a u dijelu prihvata državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva kao i povratak iz BiH realizaciju provodi Služba za poslove sa strancima.

5.3.1. Prihvat i povratak po sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom

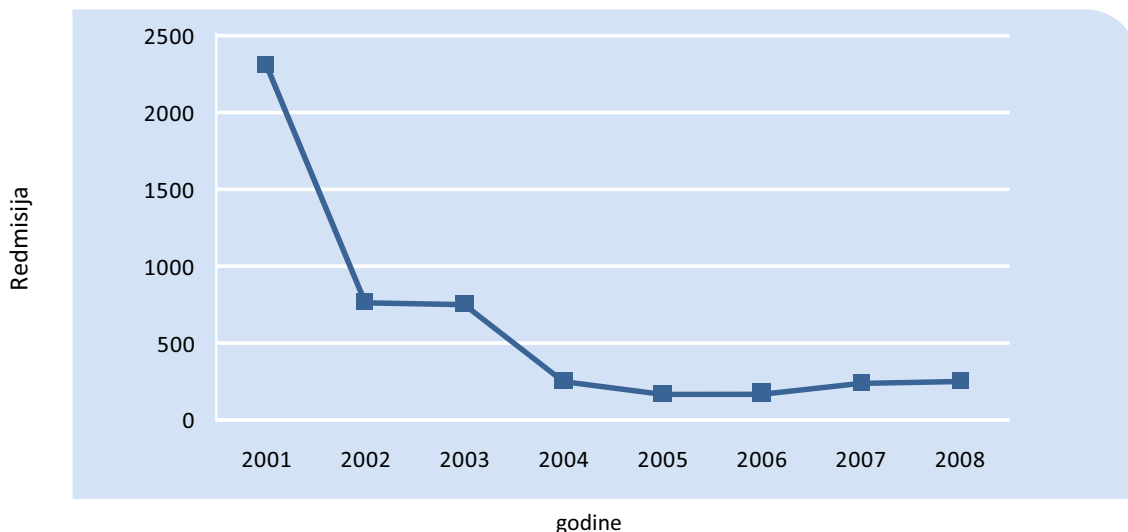
Sporazum o readmisiji po kojem BiH kontinuirano prima najviše osoba je Sporazum sa R. Hrvatskom, bilo da se radi o državljanima BiH koji borave bez dozvola boravka u R. Hrvatskoj ili su „po istom osnovu“ vraćeni iz drugih zemalja u R. Hrvatsku, kao i državljanima trećih zemalja ili osobama bez državljanstva koje su ilegalno sa teritorije BiH otišle u R. Hrvatsku.

Sporazum o readmisiji sa R. Hrvatskom je jedan od parametara koji se koristi za praćenje ilegalnih migracija, prvenstveno u domenu prihvata državljana trećih zemalja koji su preko teritorije BiH bilo na osnovu legalnog ili ilegalnog ulaska u BiH ilegalno izašli prema R. Hrvatskoj, odnosno zemljama zapadne Evrope. U cilju prezentovanja navedenog parametra, prema podacima Granične policije BiH, prikazujemo prihvat u BiH državljana trećih zemalja po navedenom sporazumu sa R. Hrvatskom.

Tabela 20. Prihvat državljana trećih zemalja po Sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Prihvat u BiH osoba	2.317	766	756	255	170	174	240	248

Grafički prikaz broja državljana trećih zemalja prihvaćenih u BiH po Sporazumu sa R. Hrvatskom

Analizirajući trend prihvata državljana trećih zemalja po Sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom uočava se izraziti pad u periodu 2002. u odnosu na 2001. godinu što je prvenstveno posljedica uvođenja viza za državljane Irana. Također, uočava se značajan pad u periodu 2004. u odnosu na 2003. godinu što je posljedica naljepnica za vize i boravišne dozvole u maju 2002. godine. Uporednom analizom više pokazatelja u periodu 2002. do 2004. godine (od 2002. do 2003. godine značajan pad u izdatim vizama kako u DKP-ima tako i na granici BiH, ali u istom periodu i do značajnog povećana dozvola privremenog i stalnog boravka, te u periodu od 2003. do 2004. godine do značajnog pada prihvata državljana trećih zemalja po Sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom) može se zaključiti da su nadležni organi BiH oblast imigracija stavili pod značajnu kontrolu i ostvarili zapažene rezultate.

Izveštaji Granične policije BiH su korišteni, kao ključni izvor za sumarni pregled ovih podataka za 2007. i 2008. godinu.

Granična policija BiH redovno izvještava o prihvatu osoba čiji je boravak protuzakonit ili su protuzakonito ušli u Hrvatsku preko teritorije BiH, po Sporazumu o readmisiji sa Republikom Hrvatskom. Prema podacima iz 2007. godine, prihvaćeno je 431 osoba (240 stranih državljana i 191 državljanin BiH), dok je BiH Hrvatskoj predala 16 osoba.²³ Broj prihvaćenih osoba u 2008. godini je povećan za 6,49%, na 459, od čega 248 stranih državljana i 211 državljana BiH. Hrvatskoj su 2008. godine predate četiri (4) osobe.²⁴

Tabela 21. Prihvat državljana trećih zemalja po Spora. o readmis. sa R. Hrvatskom za 2007. i 2008.g.

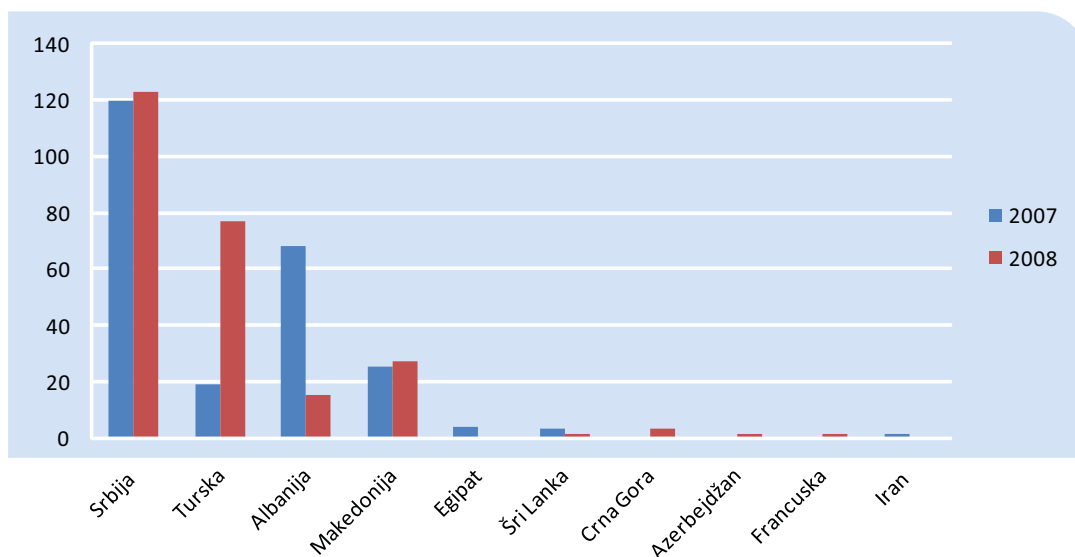
R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	Srbija	120	123	1,67
2.	Turska	19	77	305,26
3.	Albanija	68	15	-77,94
4.	Makedonija	25	27	8,00
5.	Egípat	4		/
6.	Šri Lanka	3	1	-66,67
7.	Crna Gora		3	/
8.	Azerbejdžan		1	/
9.	Francuska		1	/
10.	Iran	1		/
	Ukupno	240	248	3,33

23 Granična policija BiH. „Izvešće o radu Granične policije za 2007. godinu“. Sarajevo, siječanj 2008. godine, str. 8.

24 Granična policija BiH. „Izvešće o radu Granične policije za 2008. godinu“. Sarajevo, siječanj 2009. godine, str. 12.

Grafički prikaz prihvata državljana trećih zemalja u BiH po Sporazumu sa R. Hrvatskom za 2007. i 2008. g.

Analizom podataka uočava se u 2008. godini značajno povećanje prihvata u BiH po sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom državljana Turske, ali i značajno smanjenje prihvata državljana Albanije.

5.3.2. Prihvat i povratak po drugim sporazumima o readmisiji

Po svim drugim sporazumima o readmisiji posredstvom Ministarstva sigurnosti – Sektora za imigraciju prihvaćeno je 20 državljana BiH u 2008. godini, a u 2007. godini pet državljana BiH.

Tabela 22. Prihvat državljana BiH u 2007. i 2008. godini po drugim sporazumima o readmisiji

R.br.	Država	2007.	2008.
1.	R. Austrija	1	16
2.	K. Danska	3	3
3.	Rumunija	1	
4.	K. Švedska		1
Ukupno		5	20

Po drugima sporazumima o readmisiji nije bilo odobreno prihvata državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva od strane Službe za poslove sa strancima u 2007. i 2008. godini.

5.4. Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH

Samostalan dobrovoljni povratak stranaca iz BiH u proteklom periodu nije praćen kao poseban podatak i isti proračunavamo posredstvom podataka koje vodi Granična policija BiH pod nazivom „deportacije“, u kojim su prikazani podaci o svim strancima koji su se vratili u zemlju porijekla i kojim je Služba za poslove sa strancima rješenjem naložila napuštanje teritorije BiH, te parametara vezanih za asistirani prisilni i dobrovoljni povratak.

Prema podacima Granične policije BiH, broj deportacija iz BiH je smanjen za 3,34% u 2008. godini u odnosu na prethodnu 2007. godinu.²⁵

Tabela 23. Broj deportovanih stranih državljana u 2007. i 2008. godini

R.br.	Država	2007.	2008.
1.	Albanija	158	86
2.	Srbija	139	178
3.	Hrvatska	11	7
4.	Turska	10	11
5.	Makedonija	9	15
6.	Rumunija	0	12
7.	Crna Gora	0	4

R.br.	Država	2007.	2008.
8.	Kina	0	2
9.	Francuska	0	1
10.	Belgija	0	1
11.	Ukrajina	0	1
12.	Bugarska	1	0
13.	Iran	1	0
	Ukupno	329	318

Prema podacima Granične policije BiH u 2008. godini registrovano je 318 „deportacija“, kako je Služba za poslove sa strancima u istoj godini realizovala 172 prisilna udaljenja, po AVR programu dobrovoljno je vraćeno 28 stranaca, registrovano je samostalno dobrovoljno napuštanje teritorije BiH za 118 stranaca.

Prema podacima Granične policije BiH u 2007. godini registrovano je 329 „deportacija“, kako je Služba za poslove sa strancima u istoj godini realizovala 75 prisilnih udaljenja, po AVR programu dobrovoljno je vraćeno 233 stranaca, registrovano je samostalno dobrovoljno napuštanje teritorije BiH za 21 stranca.

Prema prezentovanim podacima samostalni dobrovoljni povratak u zemlje porijekla stranaca, kojima je rješenjem Službe za poslove sa strancima izrečena mjera napuštanja teritorije BiH, povećan je u 2008. godini za 461,90% u odnosu na iste parametre u 2007. godini.

Realno je procjenjivati da je samostalni dobrovoljni povratak i veći jer postoji mogućnost da stranci koji mogu prelaziti granicu BiH sa ličnom kartom, pri napuštanju BiH ne prijave Graničnoj policiji BiH rješenje kojim je naloženo da napuste teritoriju BiH.

6. Međunarodna zaštita/azil

Zahtjeve za azil u BiH do 30.06.2004. godine zaprimao je i rješavao UNHCR, po procedurama UNHCR-a.

Kompletan postupak po zahtjevu za azil, odnosno zahtjevu za međunarodnu zaštitu organi BiH su preuzeli 01.07.2004. godine i postupak provode po zakonodavstvu BiH. Prvostepeni organ je Ministarstvo sigurnosti – Sektor za azil, a drugostepeni organ koji rješava žalbe stranaka na prvostepena rješenja, u ovom postupku, je Sud BiH. U postupku po međunarodnoj zaštiti ispituje se i princip „zabrane vraćanja“ a odluka koju donese prvostepeni organ po zahtjevu za međunarodnu zaštitu može da bude:

²⁵ Granična policija BiH. „Izveštaje o radu Granične policije za 2007. godinu“. Sarajevo, siječanj 2008. godine, str. 7 i Granična policija BiH. „Izveštaje o radu Granične policije za 2008. godinu“. Sarajevo, siječanj 2009. godine, str. 10.

- a) zahtjev za međunarodnu zaštitu se usvaja i strancu priznaje izbjeglički status u BiH;
- b) zahtjev za međunarodnu zaštitu se usvaja, ne priznaje izbjeglički status i priznaje status supsidijarne zaštite;
- c) zahtjev za međunarodnu zaštitu se odbija, a strancu određuje rok u kojem mora napustiti BiH;
- d) obustavlja se postupak za međunarodnu zaštitu i strancu određuje rok u kojem mora napustiti BiH; ili
- e) odbacuje se zahtjev za međunarodnu zaštitu i strancu određuje rok u kojem mora napustiti BiH.

Stranac koji je prethodno iscrpio sve pravne lijekove i po čijem je zahtjevu doneseno pravosnažno rješenje iz člana 116. (*Odluke po zahtjevu za međunarodnu zaštitu*) tačke c) kojim se zahtjev za međunarodnu zaštitu odbija ili konačna odluka iz člana 116. tačke d) i e) kojom se postupak za međunarodnu zaštitu obustavlja ili se zahtjev za međunarodnu zaštitu odbacuje, ali za kojeg se u postupku po zahtjevu za međunarodnu zaštitu utvrdi da i pored toga ne može biti udaljen iz BiH zbog razloga propisanih članom 91. (*Princip zabrane vraćanja, »non-refoulement«*) Zakona, prelazi u nadležnost Službe za poslove sa strancima. U ovom slučaju strancu Služba za poslove sa strancima izdaje odobrenje za privremeni boravak iz humanitarnih razloga u smislu člana 54. (*Privremeni boravak iz humanitarnih razloga*) stava (1) tačke d) Zakona. Izuzetno, strancu za kojeg je utvrđeno da predstavlja prijetnju za javni poredak, javni red i mir ili sigurnost BiH, Služba za poslove sa strancima će odrediti mjeru stavljanja pod nadzor u skladu s odredbama članova 98. do 104. Zakona. Služba za poslove sa strancima će u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti i drugim ministarstvima i Vijećem ministara poduzeti sve neophodne radnje u skladu sa zakonom, ostalim propisima BiH i međunarodnim pravom u vezi rješavanja konačnog statusa ovih stranca.

U cilju definisanja trenda u oblasti azila prezentujemo podatke o podnešenim zahtjevima za azil, odnosno međunarodnu zaštitu u periodu od 2001. godine do 2008. godine. U posmatranom periodu zahtjevi za azil u BiH podnošeni su UNHCR-u od 2001. godine do 30.06.2004. godine i u tom periodu azil u BiH zatražilo je 2.249 osoba. Sve zahtjeve koje je zaprimio UNHCR iste je i rješavao UNHCR po procedurama UNHCR-a. U periodu od 2001. do 2006. godine, kad je okončan postupak rješavanja zaprimljenih zahtjeva, UNHCR je priznao izbjeglički status za 355 osoba (2001. – 36 osoba, 2002. – 88 osoba, 2003. – 20 osoba, 2004. - 41 osoba, 2005. – 163 osobe i 2006. – 7 osoba)²⁶.

Nadležni organi BiH su od 01.07.2004. godine do 31.12.2008. godine zaprimili 375 zahtjeva za azil, odnosno međunarodnu zaštitu u BiH. Po osnovu 375 zahtjeva, azil u BiH je zatražilo 989 osoba. U navedenom periodu nadležni organi BiH odobrili su za sedam osoba izbjeglički status.

U proteklom periodu UNHCR je realizovao projekte preseljena u treće zemlje, tako je na kraju 2008. godine u BiH bilo 187 osoba sa priznatim izbjegličkim statusom.²⁷

²⁶ UNHCR je priznao izbjeglički status u BiH za 390 osoba u periodu od 1999. godine do 30.06. 2006. godine.

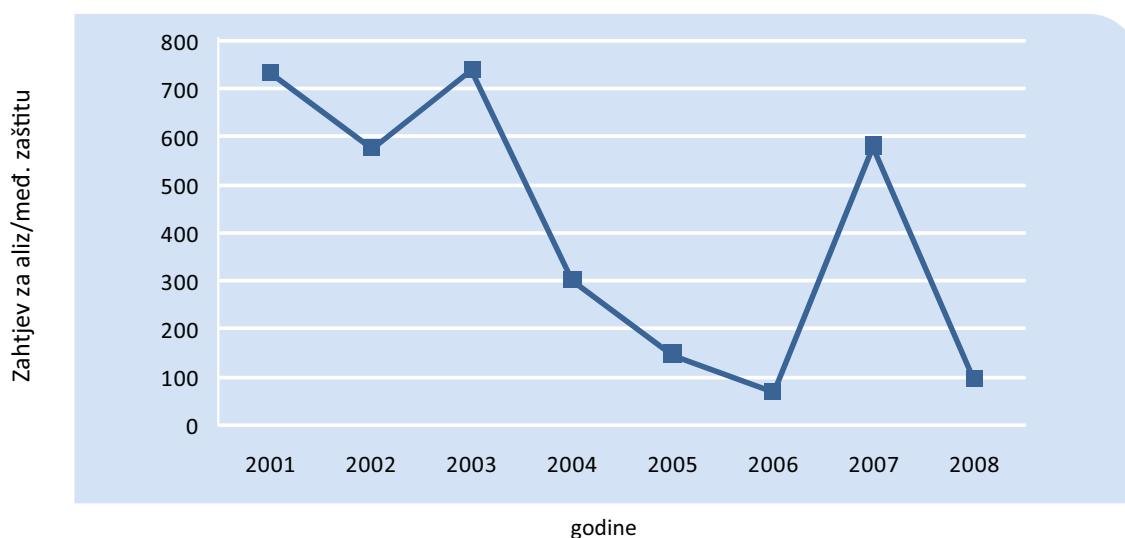
²⁷ Od 187 osoba sa priznatim izbjegličkim statusom koje imaju prebivalište na teritoriji BiH, UNHCR je priznao status za 180, a nadležni organi BiH za sedam osoba.

U skladu sa prenosom nadležnosti, u 2004. godini azil u BiH je zatražilo 301 osoba, od toga UNHCR-u je podnešeno zahtjeva 203 osobe, a nadležnim organima BiH je podnešeno zahtjeva za 98 osoba.

Tabela 24. Broj osoba koje su zatražile azil/međunarodnu zaštitu u BiH od 2001. do 2008. godine

Godine	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Broj osoba	732	575	739	301	146	69	581	95

Grafički prikaz broja osoba koje su zatražile azil/međunarodnu zaštitu u BiH od 2001. do 2008. godine

Velike razlike u broju osoba koje su zatražile azil, odnosno međunarodnu zaštitu u BiH posmatran po godinama podnošenja zahtjeva je posljedica promjene pravne regulative koja je definisala status privremenog prihvata u postupku masovnog priliva koji se odnosio na državljane Srbije.

Posmatrajući trend podnošenih zahtjeva za azil uočava se maksimum u 2003. godini što je posljedica donošenja u novembru u 2001. godini *Odluke o djelimičnom prestanku primjene uputstva o privremenom prihvatu izbjeglica iz SR Jugoslavije u BiH* („Sl. glasnik BiH“ broj 28/01), kojom je prestala primjena statusa privremene zaštite na novopristigle osobe.

Također, očit je rast trenda podnešenih zahtjeva i u 2007. godini što je posljedica prestanka privremenog prihvata za državljane Srbije porijeklom sa Kosova koji se desio septembra 2007. godine.

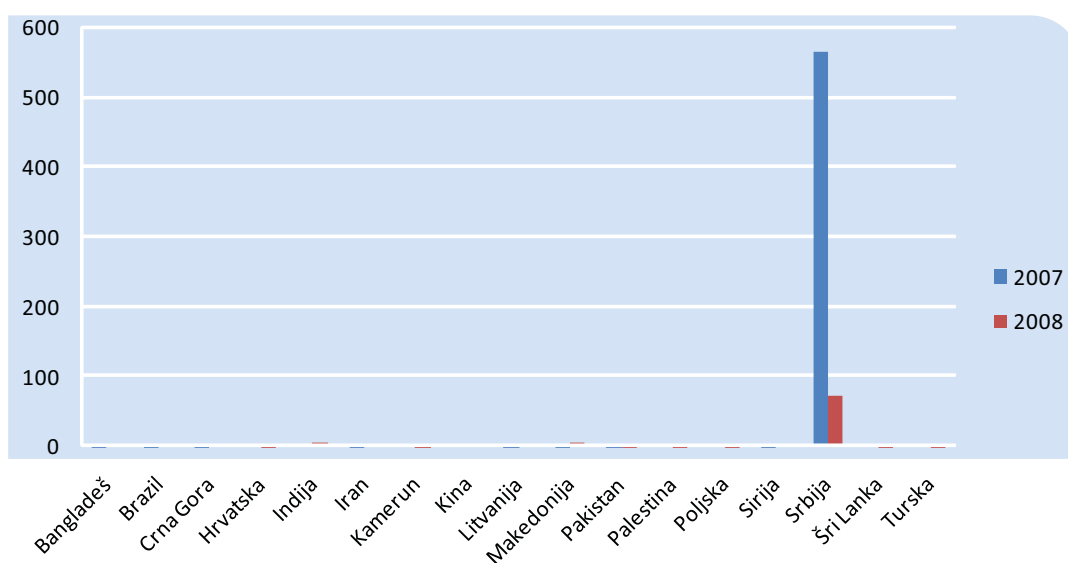
U navedenim slušajevima osobe koje su izgubile status privremene zaštite mogle su podnijeti zahtjev za azil/međunarodnu zaštitu u BiH, što su one uglavnom i koristile.

U cilju analize aktualne situacije u oblasti međunarodne zaštite prezentujemo podatke koji se odnose na podnešene zahtjeve za međunarodnu zaštitu i broju osoba po navedenim zahtjevima za 2007. i 2008. godinu.

Tabela 25. Broj zahtjeva (osoba) koje su podnijele zahtjev za azil/međ.zašti. u BiH u 2007. i 2008. g.

AZIL		2007.		2008.		%	
Br.	Država	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba
1.	Bangladeš	1	1	/	/	/	/
2.	Brazil	1	1	/	/	/	/
3.	Crna Gora	2	2	/	/	/	/
4.	Hrvatska	/	/	2	2	/	/
5.	Indija	/	/	6	6	/	/
6.	Iran	2	2	/	/	/	/
7.	Kamerun	/	/	1	1	/	/
8.	Kina	3	3	/	/	/	/
9.	Litvanija	1	1	/	/	/	/
10.	Makedonija	1	1	4	7	300	600
11.	Pakistan	2	2	1	1	-50	-50
12.	Palestina	/	/	1	2	/	/
13.	Poljska	/	/	1	1	/	/
14.	Sirija	1	1	/	/	/	/
15.	Srbija	132	564	28	73	-79	-87
16.	Šri Lanka	3	3	1	1	-67	-67
17.	Turska	/	/	1	1	/	/
	Ukupno	149	581	46	95	-69	-84

Grafički prikaz broja osoba koje su zatražile azil/međunarodnu zaštitu u BiH u 2007. i 2008. godini

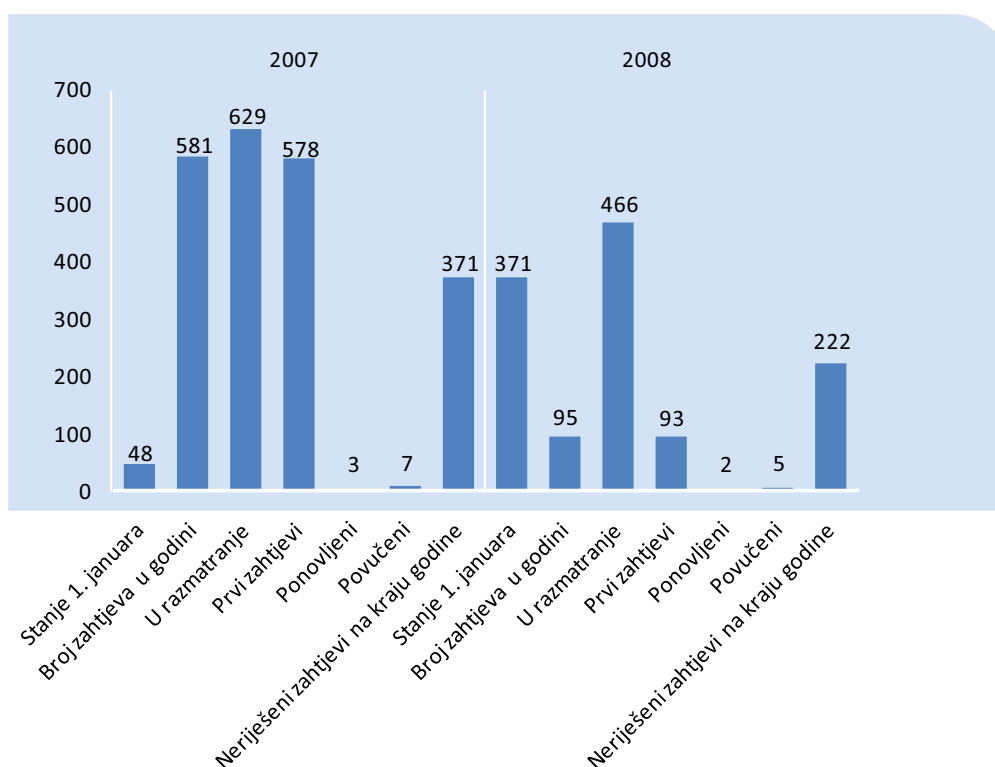
Kao što se vidi iz prezentovanih podataka u 2007. godini podnešeno je 149 zahtjeva za 581 osobu, a u 2008. godini podnešeno je 46 zahtjeva za 95 osoba. Najveći broj tražitelja azila/međunarodne zaštite su državljani Srbije (uglavnom porijeklom sa Kosova) i to u 2007. godini podnešeno je zahtjeva 132 za 564 osobe, a u 2008. godini podnešeno je 28 zahtjeva

za 73 osobe. Analizom podataka vidljivo je da su u 2007. godini podnošeni zahtjevi za veći broj osoba (prosjeak preko četiri), a u 2008. godini je manje zahtjeva porodica.

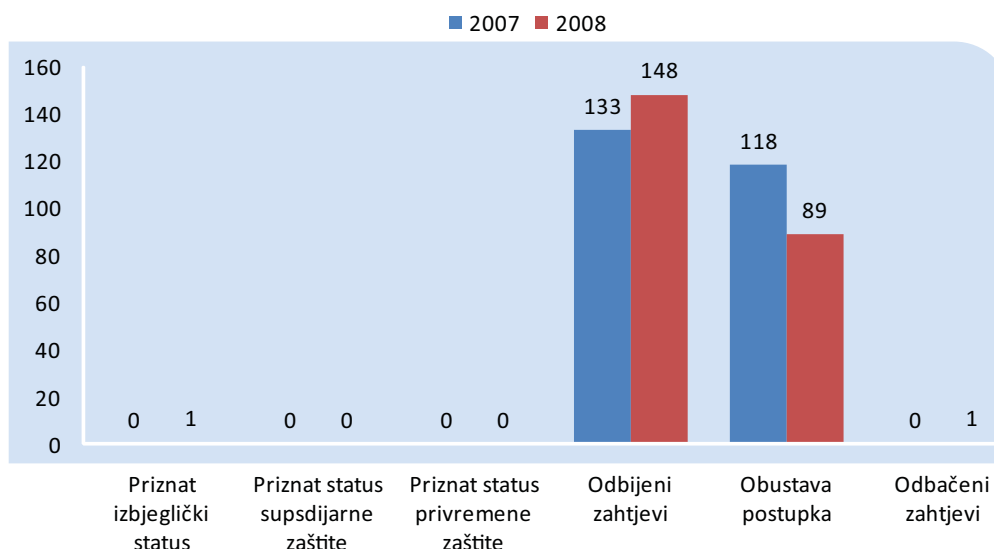
Iz drugih zemalja, izuzev Makedonije i Palestine u (2008. godini), podnošeni su pojedinačni zahtjevi za međunarodnu zaštitu.

Tokom 2007. i 2008. godine, nije bilo zahtjeva za međunarodnu zaštitu maloljetnika bez pratnje.

U cilju preciznog definisanja aktuelnog stanja u oblasti međunarodne zaštite prezentujemo, uz kratku analizu, uporedne podatke o podnešenim zahtjevima i donešenim odlukama u 2007. i 2008. godini iskazane u osobama.

Pregled odluka o azilu (zbirne provstepene i pravosnažne odluke)

Prema podacima Ministarstva sigurnosti - Sektora za azil u 2007. godine ukupno je podnijeto zahtjeva za međunarodnu zaštitu u BiH za 581 osobu. Te godine, ukupno za razmatranje je bilo zahtjeva za 629 osoba (uzimajući u obzir predmete koji su ostali neriješeni iz prethodnih godina – za 48 osoba). Od ukupnog broja zahtjeva podnesenih u 2007. godini, 578 lica je bilo predmetom zahtjeva za međunarodnu zaštitu u BiH po prvi put, dok su zahtjevi ponovljeni za tri lica. Tokom godine, sedam lica je povuklo zahtjeve. Na kraju 2007. godine, ostalo je neriješeno zahtjeva za 371 osobu.

Daleko najviše zahtjeva za međunarodnu zaštitu je 2007. godine podneseno od strane državljana Srbije – ukupno za 564 osobe, odnosno 608, uključujući neriješene zahtjeve iz prethodnih godina. Među ovim zahtjevima u 2007. godini, prvi put se podnose zahtjevi za ukupno 561 osobu, dok su zahtjevi ponovljeni za tri osobe. Tokom 2007. godine, povučeni su zahtjevi za šest osoba, a na kraju godine, ostalo je neriješeno zahtjeva za 361 osobu državljanina Srbije.

Kako zahtjevi državljana iz Srbije čine oko 97,07% svih zahtjeva za međunarodnu zaštitu u BiH u 2007. godini, prezentujemo podtke o dobnoj i polnoj strukturi ovih osoba. Među zahtjevima koji su bili za razmatranje tokom 2007. godine, nalazilo se 288 muškaraca i 320 žena. Dobna struktura ovih lica pokazuje zastupljenost svih dobnih grupa, ali su maloljetnici najmnogobrojniji – njih je 321 i čine 52,80% svih lica iz Srbije koja su bila predmetom zahtjeva za međunarodnu zaštitu. Nakon njih dolaze lica iz dobne grupe 18-35 (144), te dobna grupa 36-59 (124), i dobna grupa preko 60 godina starosti (19).

Ostali zahtjevi za međunarodnu zaštitu u 2007. godini su podneseni za lica iz Bangladeša, Brazila, Crne Gore, Irana, Kine, Litvanije, Makedonije, Pakistana, Sirije i Šri Lanke i svi skupa čine 2,93% osoba koje su zatražile međunarodnu zaštitu u BiH za 2007. godinu.

Interesantni su, međutim, podaci o licima koja su podnijela zahtjeve za međunarodnu zaštitu ili bila obuhvaćena ovim zahtjevima kao članovi porodice po državi njihovog rođenja. Ovi podaci iz Ministarstva sigurnosti - Sektora za azil pokazuju da su se zahtjevi u 2007. godini odnosili, između ostalog, na 163 maloljetna lica koja su rođena u Bosni i Hercegovini, Makedoniji, Njemačkoj, Švedskoj i Švicarskoj. Najveći broj ovih lica je rođeno u Bosni i Hercegovini – ukupno 155 osoba. Ovaj broj čini 26,68% od ukupnog broja osoba koje su zatražile međunarodnu zaštitu u BiH u 2007. godini.

U smislu odluka po zahtjevima za međunarodnu zaštitu koji su razmatrani tokom 2007. godine, Bosna i Hercegovina nije priznala niti jedan izbjeglički status, niti supsidijarne zaštite ili privremeni boravak iz humanitarnih razloga zbog principa „zabrane vraćanja“. Svi riješeni zahtjevi, njih 251, su ili odbijeni prvostepenom ili pravosnažnom odlukom, ili su postupci obustavljeni prvostepenom ili pravosnažnom odlukom. Najviše zahtjeva je odbijeno državljanima Srbije – 131, kojih je i bilo daleko najviše. Razlozi za ovakve odluke odnose se najvećim dijelom na neosnovanost podnesenih zahtjeva za međunarodnu zaštitu.

Broj lica koja su podnijela zahtjeve za međunarodnu zaštitu u BiH u 2008. godini je značajno smanjen u odnosu na prethodnu godinu. Tokom 2008. godine, zaprimljeno je zahtjeva za ukupno 95 osoba, što predstavlja smanjenje od 83,65%.

Ipak, Ministarstvo sigurnosti - Sektor za azil je tokom 2008. godine imao za razmatranje zahtjeve za 466 lica, uzimajući u obzir predmete prenešene iz prethodnih godina (371). Od ukupnog broja podnesenih zahtjeva u 2008. godini 93 se odnosilo na osobe koje su predmetom zahtjeva

za međunarodnu zaštitu u BiH po prvi put, dok su ponovljena dva zahtjeva iz 2004. i 2005. godine. Povučeno je ukupno zahtjeva za ukupno pet osoba. U toku 2008. godine riješeno je zahtjeva za ukupno 239 osoba, a u 2009. godinu prenešeno je zahtjeva za 222 osobe.

Iako su primjećene nove zemlje porijekla prema zahtjevima za međunarodnu zaštitu, u odnosu na 2007. godinu, konkretnije Hrvatska, Indija, Kamerun, Palestina, Poljska i Turska, struktura zemalja porijekla i dalje pokazuje da se najveći broj zahtjeva i u 2008. godini odnosi na državljane Srbije – 73 osobe u 2008. godini, što čini 76,84% ukupnog broja osoba koje su zatražile međunarodnu zaštitu u BiH u 2008. godini.

I među novim zahtjevima za međunarodnu zaštitu, maloljetnici iz Srbije čine najveću dobnu grupu - 35,61% od svih zahtjeva za osobe iz Srbije. Slijedeća je dobna grupa od 18 do 35 godina starosti, i ona čini 32,88% svih osoba iz Srbije, a nakon toga osobe dobi 36 do 59 – 24,66%, te osobe preko 60 godina starosti – 6,85%. U zahtjevima za međunarodnu zaštitu u BiH u 2008. godini, u strukturi državljana Srbije, žene čine 45,20%.

Među ostalim zahtjevima za međunarodnu zaštitu, od njih 22 iz različitih zemalja, nalazilo se osam žena.

Iako u mnogo manjem broju, i dalje se, u 2008. godini, primjećuje određeni broj zahtjeva za međunarodnu zaštitu osoba koja su rođene u BiH – njih 15, a među njima 13 maloljetnika, što čini 13,68% svih zahtjeva za međunarodnu zaštitu podnesenih tokom 2008. godine.

U 2008. godini od razmatranih zahtjeva (za 239 osoba) jednoj osobi je priznat izbjeglički status u BiH, za 148 osoba je odbijen zahtjev za međunarodnu zaštitu prvostepenom ili pravosnažnom odlukom, dok su postupci za 89 osoba obustavljeni prvostepenom ili pravosnažnom odlukom, a zahtjev za jednu osobu je odbačen u prvostepenoj odluci. Svoje zahtjeve je povuklo pet osoba. Na kraju 2008. godine ostalo je neriješeno zahtjeva za 222 osobe.

7. Izdate radne dozvole strancima

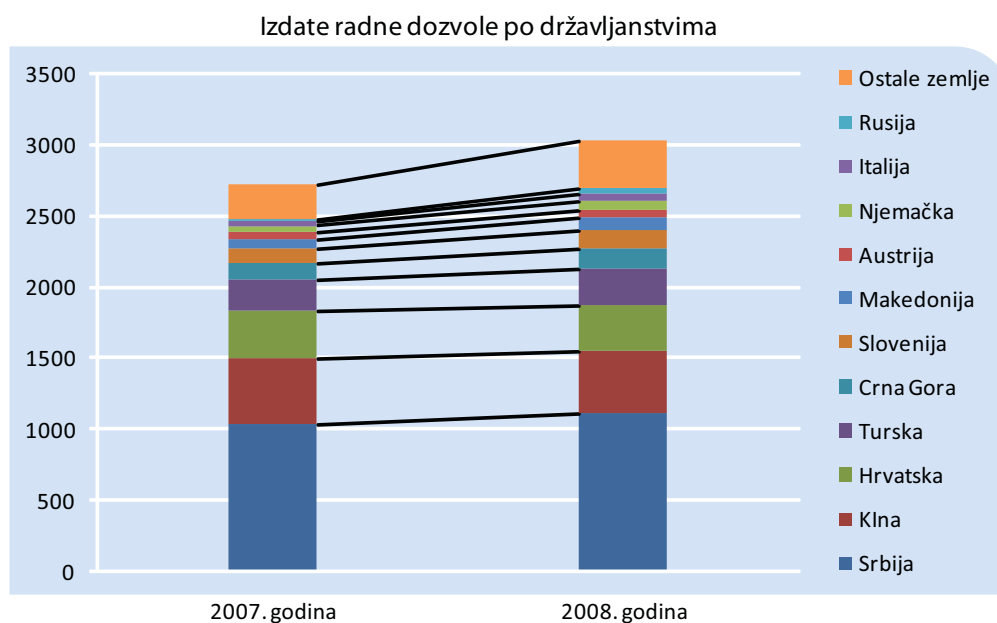
Prema podacima iz Agencije za rad i zapošljavanje BiH, a na osnovu podataka pristiglih iz entitetskih službi i Distrikta Brčko u BiH je izdato u 2007. godini 2.696, a u 2008. godini 2.993 radnih dozvola strancima. Prezentujemo podatke izdatih radnih dozvola strancima razvrstane po državljanstvima i kvalifikacionoj strukturi stranaca.

Tabela 26. Izdate radne dozvole strancima razvrstane po državljanstvima za 2007. i 2008. godinu

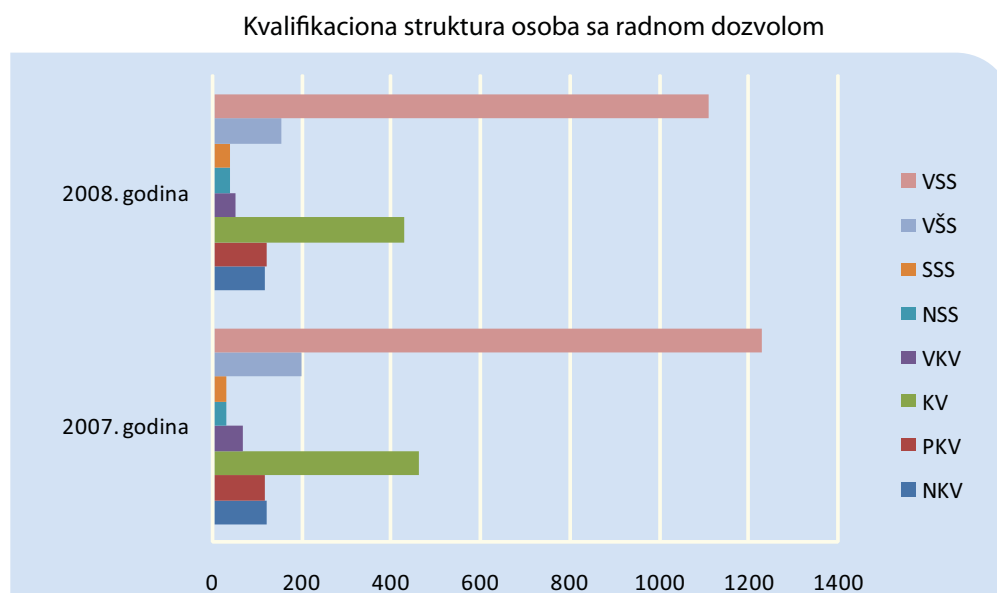
R.br.	Država	2007.	2008.	%
1.	Srbija	1.031	1.108	7,57
2.	Kina	462	442	-4,33
3.	Hrvatska	333	317	-4,80
4.	Turska	222	259	16,67
5.	Crna Gora	108	133	23,15
6.	Slovenija	91	98	7,69
7.	Makedonija	61	89	45,90
8.	Austrija	52	58	11,54
9.	Njemačka	48	62	29,17
10.	Italija	33	47	42,42
11.	Rusija	14	44	214,29
12.	Ostale zemlje	241	336	39,42
	Ukupno	2.696	2.993	11,02

Daleko najviše stranaca koji imaju radne dozvole u BiH su državljani Srbije, dok nakon njih dolaze državljani Kine, Hrvatske, Turske, Crne Gore, Slovenije, Makedonije pa i nekih starih članica Evropske unije. U 2008. godini uočava se, za većinu prezentovanih zemalja, trend rasta izdatih radnih dozvola u BiH u odnosu na 2007. godinu, jedino je uočeno smanjenje državljana Hrvatske i Kine.

Kvalifikaciona struktura stranaca kojima su izdate radne dozvole u 2007. i 2008. godini indicira da najveći broj ima visoku stručnu spremu, nakon čega slijede oni sa srednjom stručnom spremom, te kvalifikovani radnici.

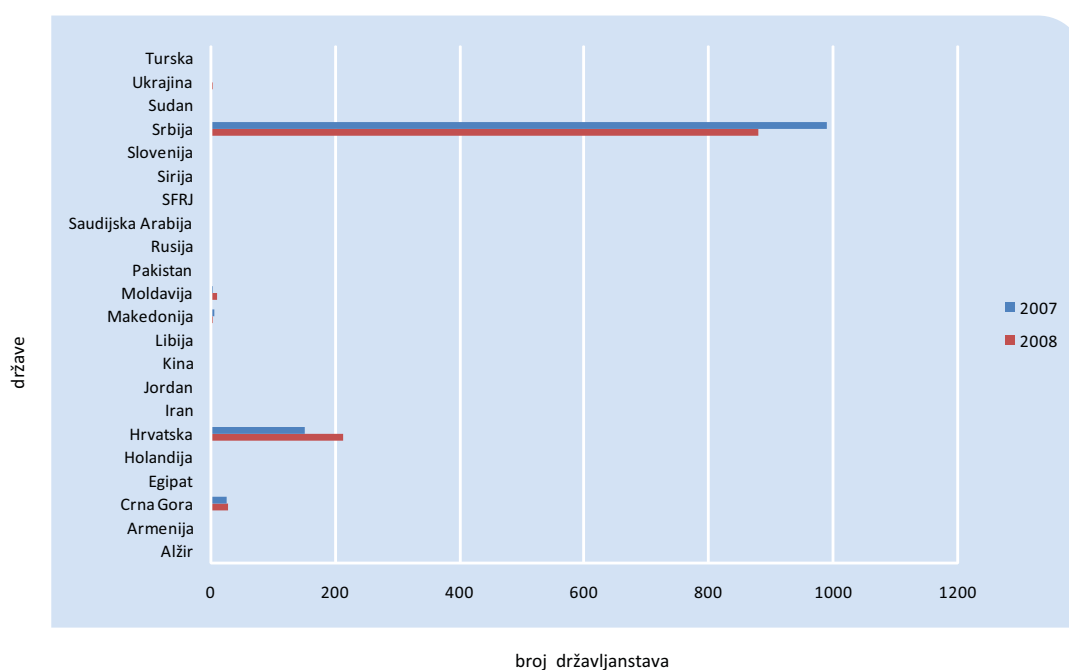

8. Sticanje državljanstva BiH

Ministarstvo civilnih poslova, koje je nadležno za izdavanje saglasnosti za sticanje državljanstva BiH, je zahtjev za dostavu podataka o osobama koje su dobile državljanstvo BiH putem naturalizacije i provedbe međudržavnih ugovora o dvojnomo državljanstvu prosljedilo nadležnim entitetskim ministarstvima. Federalno Ministarstvo unutaršnjih poslova i Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske su dostavili tražene podatke, razvrstane po zemljama porijekla, polu i dobi osoba koje su stekle državljanstvo BiH u 2007. i 2008. godini. Dostavljeni podaci su zbrojeni i predstavljeni po godinama.

Tabela 27. Broj odobrenih državljanstava BiH razvrstan prema zemljama porijekla u 2007. i 2008.g.

R.br.	Zemlja porijekla	2007.	2008.
1.	Alžir	1	0
2.	Armenija	0	2
3.	Crna Gora	26	29
4.	Egipat	0	1
5.	Holandija	0	1
6.	Hrvatska	151	213
7.	Iran	1	0
8.	Jordan	1	0
9.	Kina	0	3
10.	Libija	1	0
11.	Makedonija	7	4
12.	Moldavija	5	11
13.	Pakistan	0	1
14.	Rusija	3	2
15.	Saudijska Arabija	0	2
16.	SFRJ	0	1
17.	Sirija	1	3
18.	Slovenija	0	1
19.	Srbija	990	880
20.	Sudan	0	1
21.	Ukrajina	2	4
22.	Turska	1	0
	Ukupno	1.190	1.159

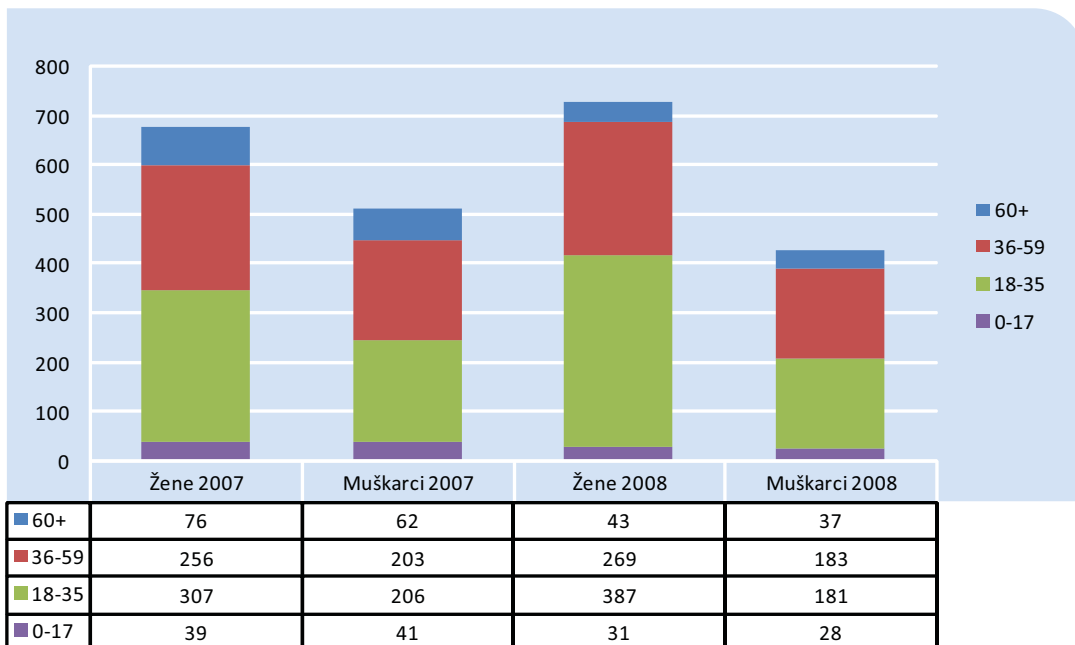

Najviše državljanstava BiH u protekle dvije godine su stekli državljani Srbije i Hrvatske.

Državljanstvo BiH u 2007. godini steklo je 1.190 osoba, od toga po osnovu Sporazuma o dvojnomo državljianstvu između BiH i Srbije 979 osoba, a u 2008. godini državljianstvo BiH je steklo 1.159 osoba od toga po osnovu Sporazuma o dvojnomo državljianstvu između BiH i Srbije 866 osoba.

Državljanstvo BiH i Federacije BiH u 2007. godini steklo je 641 osoba od toga po osnovu Sporazuma o dvojnomo državljianstvu između BiH i Srbije 630 osoba, a u 2008. godini državljianstvo je steklo 402 osobe od toga po osnovu Sporazuma o dvojnomo državljianstvu između BiH i Srbije 388 osoba. Državljanstvo BiH i Republike Srpske u 2007. godini steklo je 549 osoba od toga po osnovu Sporazuma o dvojnomo državljianstvu između BiH i Srbije 349 osoba, a u 2008. godini državljianstvo je steklo 757 osoba od toga po osnovu Sporazuma o dvojnomo državljianstvu između BiH i Srbije 478 osoba.

Analiza ukupnih podataka o osobama koje su dobile državljianstvo BiH prema dobi i polu ukazuje da je najviše osoba koje su stekle državljianstvo BiH u dobi od 18 do 59 godina i da je državljianstvo BiH steklo više žena nego muškaraca.

9. Emigracija iz BiH

Podaci o emigraciji, u poređenju sa podacima o imigraciji, su neophodni za definiranje migracionog profila svake zemlje. Ovi su standardi postavljeni od strane UN-a, IOM-a,²⁸ ali i EU, što je naročito značajno za BiH (posebno u smislu ispunjavanja uslova iz Mape puta za liberalizaciju viznog režima). Naime, evropski standard, koji se može tumačiti iz Uredbe br. 862/2007 Evropskog parlamenta i Vijeća o statistikama Zajednice o migraciji i međunarodnoj zaštiti, kojom se državama članicama nalaže harmonizirano izvještavanje

28 Ministarstva sigurnosti - Sektor za imigraciju. „Analiza mjera potrebnih za uspostavu mehanizama za praćenje migracionih tokova i definisanje migracionog profila za Bosnu i Hercegovinu.“ Sarajevo, januar 2009. godine.

o migratornim tokovima i međunarodnoj zaštiti, nameće i obavezu praćenja broja emigranata po državljanstvu, dobi, spolu i državi destinacije (član 3. stav 1. tačka b.).

Sektor za iseljeništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH raspolaže procjenama o broju iseljenika iz BiH iz 2006. godine, mada se pretpostavlja da nije dolazilo do značajnijih promjena u 2007. i 2008. godini. Prema ovim procjenama broj iseljenika iz BiH je oko 1.350.000 osoba, što čini oko 26% BiH populacije. Prema procjenama Agencije za statistiku BiH od 30.06.2007. godine, ukupna populacija u BiH iznosi 3.842.942 osoba. Ovi podaci predstavljaju stanje u datom trenutku, jer se statistički podaci ne vode na godišnjem nivou.

Prema podacima kojima raspolaže Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, dobivenim većinom na osnovu procjena Diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH 2006. godine, u svijetu živi oko 1.350.000 emigranata iz BiH. Od toga oko 850.000 u Evropi, 450.000 u Sjevernoj Americi i 50.000 u Australiji. U Evropskim zemljama najviše emigranata iz BiH živi u Njemačkoj oko 160.000, Austriji 130.000, Srbiji/Crnoj Gori 130.000, Sloveniji 100.000, Švedskoj 75.000, Hrvatskoj 60.000, Švajcarskoj 50.000 i Italiji 40.000.

Sektor za iseljeništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice izvještava da je „status bosanskohercegovačkih iseljenika u zemljama prijema zadovoljavajući i preko 90% iseljenika BiH u inostranstvu je riješilo svoj status kroz sticanje državljanstva, radno-pravni ili neki drugi zakonom utvrđen osnov“.²⁹ Prema istom izvoru informacija, smatra se da su bosanskohercegovački iseljenici među najbolje integrisanim strancima u državama prijema. Mali procenat, oko 5%, nema trajno riješeno pitanje boravka i u principu se radi o licima izbjegličkog ili sličnog statusa koji su humanitarno zbrinuti, ali nisu donijeli odluku da trajno ostanu u zemlji prijema.³⁰

Što se tiče stava i politike vlasti BiH prema emigraciji, smatra se da „Postoji svijest o velikoj brojnosti iseljeništva, kao i tome da je emigracija nastavljena i u post-ratnom periodu“.³¹ U tom smislu, „Postoji opredjeljenje o potrebi jačanja veza sa iseljeništvom, korištenju njihovih resursa i promoviranju povratka. Ipak, u proteklom periodu, zbog drugih prioriteta unutar zemlje poput obnove i izgradnje zemlje, izbjeglica, raseljenih lica i drugih tekućih pitanja u zemlji, nije bilo većih inicijativa prema građanima BiH u inostranstvu“.³²

Ipak, koristi od iseljeništva BiH za građane BiH su velike. Ovo pokazuju novčane pošiljke iseljeništva. Prema procjenama Centralne banke BiH, oko 47% svih novčanih pošiljki se dostavi neformalnim kanalima ili lično.³³

29 Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. „Izvještaj o stanju iseljeništva Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, juli 2008. godine, str. 4.

30 Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. „Izvještaj o stanju iseljeništva Bosne i Hercegovine“. Sarajevo, juli 2008. godine, str. 4.

31 Sektor za iseljeništvo Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice u informacijama dostavljenim za izradu ove Informacije.

32 Ibid.

33 Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. „Informacija o novčanim pošiljkama bosanskohercegovačkog iseljeništva“. Sarajevo, novembar 2008. godine, str. 4.

NOVČANE POŠILJKE ZAPOSLENIH IZ INOSTRANSTVA		
Izraženo u milionima KM	2007.	2008.
1. Novčane pošiljke zaposlenih	2.770,5	2.522,0
2. Nominalni BDP BiH, tekuće cijene	21.647	25.100
3. U procentima BDP-a	12,8	10,00

Izraženo u milionima USD \$		
	2007.	2008.
1. Novčane pošiljke zaposlenih	1.938,1	1.886,9
2. Nominalni BDP BiH, tekuće cijene	15.138	18.779
3. U procentima BDP-a	12,8	10,00

10. Imigraciona politika BiH, pravni i institucionalni okvir

Politika i regulisanje pitanja imigracije, izbjeglica i azila se u skladu s člankom III, stavak (1), točka f), Ustava Bosne i Hercegovine nalazi u nadležnosti institucija na državnoj razini.

10.1. Imigraciona politika

Podaci iz 2000. godine, o ilegalnoj migraciji stranih državljana koji preko teritorije Bosne i Hercegovine nastoje preći u zemlje Zapadne Evrope su ukazivali da je Bosna i Hercegovina, postala tranzitni centar dobro organizovanog međunarodnog kriminala koji se bavi krijumčarenjem ljudi.

- ◊ U prvom kvartalu 2001. godine urađena je Informacija o stanju u oblasti imigracije i azila u kojoj je prezentovano činjenično stanje iz ove oblasti, identifikovani tipovi ilegalne migracije, uzroci koji su doveli do postojećeg stanja kao i prijedlog mjera za prevazilaženje nastale situacije. Vijeće ministara BiH je 10.05.2001. godine razmatralo i usvojilo navedenu informaciju, što je postala dobra polazna osnova za daljnji rad na stavljanju pod kontrolu ilegalnih kretanja stanovništva i prvi dokument koji je definisao ciljeve i osnove za politiku imigracija u BiH.
- ◊ Drugi dokument koji je definisao politiku i razvoj imigracionog i azilantskog sistema je Akcioni plan u oblasti imigracija i azila koji je usvojilo Vijeće ministara BiH 06.04.2004. godine, u kojem su definisane oblasti viza, granice imigracija i azila i svaka razvijena odvojeno, sa jasno postavljenim ciljevima, definisanim zadacima i nosiocima realizacije istih.
- ◊ Aktuelna Politika u oblasti imigracija i azila definisana je i Strategijom u oblasti imigracije i azila i Akcionim planom 2008. – 2011., koja je usvojena od strane Vijeća ministara BiH 13.11.2008. godine. Navedeni dokument prezentira razvoj imigracionog i azilantskog sistema, trenutno stanje, definiše ciljeve, aktivnosti, rokove i nosioce realizacije za oblasti: viza, granice, imigracija, azila i zaštite stranaca žrtava trgovine ljudima. Vijeće ministara BiH je donijelo 19.03.2009. godine Odluku o imenovanju Koordinacionog tijela za praćenje implementacije strategije u oblasti imigracije i azila i Akcionog plana za period 2008. - 2011. godina.

10.2. Pravni okvir

Od 2000. godine do 2008. godine donešena su tri zakona koji regulišu oblast imigracije i azila u BiH

- ◊ Prvi propis kojim su na razini Bosne i Hercegovine regulirana pitanja imigracije i azila bio je Zakon o imigraciji i azilu BiH koji je stupio na snagu krajem 1999. godine („Službeni glasnik BiH“ broj 23/99).
- ◊ Značajan napredak, u smislu poboljšanja pravnog okvira kojim se reguliraju pitanja kretanja i boravka stranaca u Bosni Hercegovini, postignut je usvajanjem Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu, krajem 2003. godine („Službeni glasnik BiH“, broj 29/03 i 4/04 i 53/07).
- ◊ Razvojem *acquis-a* Evropske unije pojavila se i potreba promjena ili dopuna značajnog broja odredaba zakona donešenog 2003. godine. Kako bi se uskladilo BiH zakonodavstvo u oblasti imigracija i azila sa zakonodavstvom Evropske unije i Šengenskim sporazumom, kao i riješili nedostaci koji su se pojavili u primjeni važećeg zakona, donesen je novi Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu koji je stupio na snagu u maju 2008. godine („Službeni glasnik BiH“ broj 36/08).

U skladu sa odredbama Zakona donešeni su podzakonski akti:

- Pravilnik o ulasku i boravku stranaca („Službeni glasnik BiH“ broj 81/08),
- Pravilnik o nadzoru i udaljenju stranca iz Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 81/08),
- Pravilnik o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima („Službeni glasnik BiH“ broj 90/08),
- Pravilnik o standardima funkcionisanja i drugim pitanjima značajnim za rad Imigracionog centra („Službeni glasnik BiH“ broj 105/08),
- Pravilnik o pokriću troškova vraćanja i stavljanja stranca pod nadzor („Službeni glasnik BiH“ broj 2/09),
- Pravilnik o obavezama prevoznika i organizatora turističkog ili sličnog putovanja („Službeni glasnik BiH“ broj 17/09),
- Odluka o najmanjem iznosu sredstava potrebnim za izdržavanje stranaca za vrijeme namjeravanog boravka u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 17/09),
- Pravilnik o centralnoj bazi podataka o strancima („Službeni glasnik BiH“ broj 25/09),
- Pravilnik o međunarodnoj zaštiti (azilu) u BiH („Službeni glasnik BiH“ broj 37/09),
- Odluka o vizama („Službeni glasnik BiH“ broj 100/08),
- Pravilnik o izdavanju viza za dugoročni boravak (VIZA D) i postupanju kod izdavanja takvih viza („Službeni glasnik BiH“ broj 104/08),
- Pravilnik o postupanju kod izdavanja viza u DKP- ima BiH i tehničkim pitanjima uvjeta izdavanja aerodromske tranzitne vize (VIZA A) i tranzitne vize (VIZA B) („Službeni glasnik BiH“ broj 26/09).

10.3. Institucionalni okvir

A. Organi na državnom nivou

A1. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine

Podrazumijeva tripartitno rotirajuće Predsjedništvo, koje je odgovorno za vođenje vanjske politike BiH, uključujući zaključenje međunarodnih ugovora Bosne i Hercegovine, otkazivanje i uz saglasnost Parlamentarne skupštine, ratifikovanje takvih ugovora, te predstavljanje i ostvarivanje članstva Bosne i Hercegovine u međunarodnim i evropskim organizacijama i institucijama.

A2. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je organ izvršne vlasti, a čine ga predsjedavajući i predstavnici 9 državnih ministarstava i djeluje na državnom nivou kao centralna Vlada BiH. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je nadležno za donošenje odluka, zaključaka i rješenja, nacрта i prijedloga zakona, analiza, informacija, strategijskih dokumenata, programa, sporazuma, protokola i drugih akata. Svaki ministar ima svog zamjenika iz različitih konstitutivnih naroda u odnosu na ministra.

U nastavku slijede ministarstva, upravne organizacije i druga tijela koja su direktno odgovorna za upravljanje migracijama:

A2.1. Ministarstvo sigurnosti

Ministarstvo sigurnosti osnovano je 2003. godine, a nadležno je za zaštitu međunarodnih granica, unutrašnjih graničnih prijelaza i regulisanje prometa na graničnim prijelazima BiH; sprječavanje i otkrivanje učinilaca krivičnih djela terorizma, trgovine drogom, krivotvorenja domaće i strane valute i trgovine ljudima i drugih krivičnih djela sa međunarodnim ili međuentitetskim elementom; međunarodnu saradnju u svim oblastima iz nadležnosti ministarstva, prikupljanje i korištenje podataka od značaja za sigurnost BiH, organizaciju i usaglašavanje aktivnosti entitetskih ministarstava unutrašnjih poslova i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u ostvarivanju bezbjednosnih zadataka u interesu BiH. Ministarstvo sigurnosti kreira, stara se i provodi politiku useljavanja i azila u BiH, uređuje procedure i način ustroja službe u vezi kretanja i boravka stranaca u BiH.

Ministarstvo sigurnosti donosi prvostepene odluke po zahtjevima za međunarodnu zaštitu stranaca u BiH i odgovorno je za drugostepeno odlučivanje po žalbama stranaca u vezi ulaska, kretanja i boravka stranaca u BiH, odnosno donosi rješenja po žalbama stranaka na prvostepena rješenja koja donosi Služba za poslove sa strancima i Granična policija BiH u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu.

- **Granična policija BiH**

Granična policija BiH (ranije Državna granična služba) je osnovana 2000. godine, kao policijsko tijelo odgovorno za obavljanje policijskih poslova vezanih za nadzor i kontrolu prelaska granice BiH što podrazumijeva osiguranje nepovredivosti državne granice, zaštite života i zdravlja ljudi, sprečavanja i otkrivanja krivičnih djela i prekršaja, te otkrivanja i pronalaska njihovih počinitelja, sprečavanja nezakonitih prekograničnih migracija i sprečavanja i otkrivanja drugih opasnosti za javnu sigurnost, pravni poredak

i nacionalnu sigurnost. Od osnivanja Ministarstva sigurnosti BiH 2003. godine, Granična policija BiH se nalazi u sastavu ovog ministarstva.

Granična policija BiH u oblasti provođenja imigracijske legislative kontroliše kretanje stranaca preko granice BiH, u skladu sa Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, odbija ulazak stranaca u BiH u slučajevima kad ne ispunjavaju propisane uslove za ulazak u BiH i pod definisanim uslovima donosi rješenja o odbijanju ulaska, u izuzetnim slučajevima propisanim navedenim zakonom izdaje vize na granici, vrši poništenje ili skraćenje roka važenja vize i Graničnoj policiji BiH stranac može iskazati namjeru podnošenja zahtjeva za azil u BiH, vodi i razmjenjuje podatke iz ove oblasti.

- **Služba za poslove sa strancima**

Služba je upravna organizacija u sastavu Ministarstva sigurnosti, s operativnom samostalnošću za vođenje poslova i rješavanje pitanja iz svoje nadležnosti, osnovana radi obavljanja upravnih i inspeksijskih poslova vezanih za kretanje i boravak stranaca u Bosni i Hercegovini, rješavanje u upravnim stvarima po zahtjevima stranaca kao i ostalih poslova propisanih Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, te drugim zakonima i propisima kojima se regulišu prava, obaveze i druga pitanja u vezi s kretanjem i boravkom stranaca. Službu za poslove sa strancima je uspostavljena 01.10.2006. godine.

- **Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA)**

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) je upravna organizacija u okviru Ministarstva sigurnosti BiH, sa operativnom samostalnošću, osnovana radi obavljanja policijskih poslova. SIPA se u okviru svojih zakonom definiranih nadležnosti bavi sprječavanjem, otkrivanjem i istragom krivičnih djela iz nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine, a posebno organiziranog kriminala, terorizma, ratnih zločina, trgovine ljudima i drugih krivičnih djela protiv čovječnosti i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom. SIPA je, u sadašnjem kapacitetu, započela sa svojim aktivnostima 2004. godine i naslijedila je „Državnu agenciju za informacije i zaštitu”.

A2.2. Obavještajno-sigurnosna agencija (OSA)

Obavještajno sigurnosna agencija u oblasti imigracionog zakonodavstva nadležna je za sigurnosnu provjeru za stranca u svrhu utvrđivanja razloga sigurnosti BiH.

A2.3. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nadležno je za praćenje i provođenje međunarodnih konvencija i drugih dokumenata iz oblasti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kreiranje i provođenje aktivnosti na ispunjavanju obaveza BiH u pogledu prijema u euroatlanske integracije, a posebno u vezi sa primjenom Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima; praćenje i izrada informacija o standardima i aktivnostima u oblastima ljudskih prava; staranje o pravima i pitanjima izbjeglica u BiH nakon utvrđivanja njihovog statusa; kreiranje i provođenje politike u BiH u oblasti povratka izbjeglica i raseljenih lica u BiH, projekata rekonstrukcije i obezbjeđenje drugih uslova za održiv povratak, te kreiranje politike BiH prema iseljeništvu.

A2.4. Ministarstvo vanjskih poslova

Ministarstvo vanjskih poslova nadležno je za provođenje utvrđene politike BiH, te za razvoj međunarodnih odnosa, zastupanje BiH u diplomatskim odnosima prema drugim državama i međunarodnim organizacijama; suradnju sa međunarodnim organizacijama, predlaganje Predsjedništvu Bosne i Hercegovine učlanjenje, odnosno učešće BiH u radu međunarodnih organizacija; pripremanje bilateralnih i multilateralnih sporazuma; vršenje poslova u vezi sa boravkom i zaštitom prava i interesa državljanja BiH na stalnom i privremenom boravku u inostranstvu i domaćih pravnih lica u inostranstvu, te podsticanje, razvijanje i koordinacija saradnje sa iseljeništvom iz BiH.

Ministarstvo vanjskih poslova u oblasti provođenja imigracijske legislative priprema Vijeću ministara BiH, prijedloge odluka o državama čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak u BiH, prijedloge odluka za države čiji državljanici mogu ući u BiH s drugim dokumentom osim pasoša, kao i prijedloge odluka oslobađanja od pribavljanja vize nosioca posebnih vrsta putnih isprava.

Također, Ministarstvo vanjskih poslova realizira migracionu politiku posredstvom izdavanja viza u Diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, te u sjedištu odlučuje o produženju vize za kratkoročni boravak (Vize C) u izuzetnim, Zakonom o kretanju i boravku stranaca i azilu, propisanim razlozima.

A2.5. Ministarstvo pravde

Ministarstvo pravde nadležno je za administrativne funkcije vezano za pravosudne organe na državnom nivou; međunarodnu i međuentitetsku pravosudnu saradnju; obezbjeđivanje da zakonodavstvo BiH i njegova provedba na svim nivoima budu u skladu sa obavezama BiH koje proizilaze iz međunarodnih sporazuma; saradnju sa Ministarstvom vanjskih poslova i entitetima na izradi međunarodnih bilateralnih i multilateralnih sporazuma; općenito djelovanje kao centralno koordinirajući organ za obezbjeđivanje usklađenosti zakonodavstva i standarda pravosudnog sistema među entitetima, ekstradiciju; poslove upravne inspekcije nad izvršavanjem zakona; te za pitanja udruženja građana, vođenje registara udruženja građana i nevladinih organizacija koje djeluju na teritoriji BiH.

Ministarstvo pravde odgovorno je za inspekciju upravnih postupaka svih ministarstava i drugih civilnih organa, uključujući one za upravljanje migracijama i azilom.

A2.6. Ministarstvo civilnih poslova

Ministarstvo civilnih poslova je nadležno za poslove državljanstva, upis i evidenciju građana, zaštitu ličnih podataka, prijavljivanje prebivališta i boravišta, lične isprave, putne isprave, te druge poslove propisane zakonom.

U oblasti imigracija zaduženo je za definisanje putnih isprava za strance.

A2.7. Direkcija za evropske integracije

Direkcija za evropske integracije osnovana je Zakonom o vijeću ministara BiH 2002. godine, sa zadatkom da koordinira proces integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. Direkcija je preuzela nadležnosti bivšeg Ministarstva za evropske integracije Bosne i Hercegovine. Direkcija za evropske integracije je, nadležna, između ostalog,

za koordinaciju poslova na usklađivanju pravnog sistema BiH sa standardima za pristupanje EU (acquis communautaire).

A2.8. Sud BiH

Sud BiH ima jurisdikciju nad krivičnim djelima kojima se narušavaju državni zakoni BiH, ako su ista predviđena zakonom, i može djelovati u cilju rješavanja međuentitetskih sporova kod implementacije zakona. On može i presuđivati kod predmeta koji se odnose na međunarodne ugovore kao i pitanja o sprovođenju međunarodnog i domaćeg kaznenog zakona.

U okviru svoje krivične nadležnosti, Sud Bosne i Hercegovine je nadležan za krivična djela utvrđena Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine i drugim zakonima Bosne i Hercegovine. U okviru upravne nadležnosti Sud Bosne i Hercegovine je nadležan da odlučuje po tužbama protiv konačnih upravnih akata, donesenih u vršenju javnih ovlaštenja. U okviru apelacione nadležnosti Sud Bosne i Hercegovine je nadležan da odlučuje po žalbama protiv presuda ili odluka koje donese Krivično ili Upravno odjeljenje ovog suda, vanrednim pravnim lijekovima protiv pravosnažnih odluka koje su donijela odjeljenja Suda, osim zahtjeva za ponavljanje postupka.

Sud BiH u oblasti provođenja imigracijske legislative odlučuje, kao drugostepeni organ, po tužbama stranaca na rješenja Ministarstva sigurnosti u postupcima po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, a i oblasti imigracionog zakonodavstva sve odluke Ministarstva sigurnosti su podložne sudskom preispitivanju.

A2.9. Ustavni sud

Ustavni sud djeluje na državnom nivou te ima isključivu nadležnost odlučivanja o svim sporovima koji proisteknu iz Ustava između dva entiteta, ili između Bosne i Hercegovine i jednog ili oba entiteta, ili između institucija Bosne i Hercegovine kao i nadležnost da odluči da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa Ustavom. Apelaciona jurisdikcija Ustavnog suda je ustanovljena ustavnim odredbom po kojoj Sud “ima apelacionu nadležnost za pitanja iz Ustava koja se pojave na osnovu presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini”. Ustavni sud je nadležan da utvrdi kompatibilnost zakona sa Ustavom BiH, sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima, ili sa zakonima Bosne i Hercegovine; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog općeg pravila međunarodnog javnog prava.

B. Organi na entitetskom nivou

Davanje većih nadležnosti državnim organima za upravljanje migracijama imalo je direktan utjecaj na ulogu entitetskih organa. Prije osnivanja Granične policije BiH (ranije Državna granična služba) 2000. godine, entitetska ministarstva unutrašnjih poslova držala su relativno široke nadležnosti kod upravljanja migracijama, uključujući obaveze granične kontrole i djelovanje „Odjela za strance” unutar svakog ministarstva unutrašnjih poslova. Trenutno, obaveza sprovođenja upravljanja migracijama unutar teritorije prebačena je sa kantonalnog/regionalnog nivoa ministarstava unutrašnjih poslova na Službu za poslove sa strancima unutar Ministarstva sigurnosti. Služba je i osnovana s ciljem da se izmjeni situacija nedovoljnog finansiranja i decentralizacije sistema u kojem su djelovali inspektori za strance i koja je rezultirala neefikasnošću, jer je nadležnost inspektora za strance prestajala izvan granica kantona/entiteta u kojem su bili zaposleni. Pored toga,

ovlasti inspektora varirale su u zavisnosti od relevantnog kantonalnog/entitetskog nivoa zakonodavstva. Loša komunikacija između inspektora za strance, entitetskih i državnih tijela rezultirala je manjkavostima kako u harmoniziranju aktivnosti tako i u centraliziranju podataka.

B1. Republika Srpska

B1.1. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske

Nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske uključuju, između ostalih civilnih i sigurnosnih istražnih odgovornosti, podršku državnim organima nadležnim za upravljanje migracijama, a prvenstveno Službi za poslove sa strancima, u postupcima prijave i odjave boravka stranaca i na zahtjev Službe za poslove sa strancima podršku u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

B1.2. Ministarstvo uprave i lokalne samouprave

Ministarstvo uprave i lokalne samouprave vrši upravne i druge stručne poslove koji se odnose na državljanstvo, matične knjige, lično ime, jedinstveni broj građana i vrši druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima Republike Srpske i Bosne i Hercegovine.

B2. Federacija BiH

B2.1. Ministarstvo unutrašnjih poslova Federacije BiH

Ministarsvo unutrašnjih poslova Federacije BiH nadležno je, za sprječavanje i otkrivanje kaznenih djela međunarodnog kriminala i terorizma, neovlaštene trgovine drogom i organiziranog kriminala, pronalaženje i hvatanje počinitelja tih djela, raspisivanje i objavljivanje INTERPOL-ove međunarodne, federalne i međukantonalne potrage, suradnju sa nadležnim tužiteljstvima u svezi obrade kaznenih slučajeva, poslove državljanstva Federacije, zaštitu ljudskih prava i građanskih sloboda u oblasti unutrašnjih poslova, te za druge poslove iz svoje nadležnosti.

U oblasti imigracionog zakonodavstva dužno je, na zahtjev Službe za poslove sa strancima, pružiti podršku Službi za poslove sa strancima u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

B2.2. Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova

Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova u oblasti imigracionog prava nadležna su za podršku Službi za poslove sa strancima, u postupcima prijave i odjave boravka stranaca i na zahtjev Službe za poslove sa strancima podršku u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

B3. Distrikt Brčko

Policija Distrikta Brčko u oblasti imigracionog prava dužna je, na zahtjev Službe za poslove sa strancima, pružiti podršku Službi za poslove sa strancima u postupcima prisilnog udaljenja stranaca iz BiH.

ANEKSI

ANEKS 1.

ZBIRNI PREGLED MIGRACIONIH KRETANJA ZA 2007. I 2008. GODINU

POKAZATELJI/GODINE	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Broj izdatih viza DKP	23.458	21.978	17.411	15.638	14.801	11.960	12.071	10.139
Broj viza izdatih na granici	3.706	4.853	4.327	5.641	2.049	927	735	684
Broj odbijenih ulazaka u BiH	9.955	10.527	9.450	10.469	7.758	7.829	6.618	3.102
Broj nezakonitih prelazaka granice							851	543
Ulazaka							497	368
Izlazaka							354	175
Broj privremenih boravaka	3.756	3.305	4.646	4.897	5.143	5.274	5.513	5.971
Broj stalnih boravaka	336	309	439	178	196	153	136	215
Broj otkaza bezviznih i privremenih boravaka							229	484
Broj otkaza stalnih boravaka							20	32
Broj rješenja o protjerivanju							822	787
Broj stranaca stavljenih pod nadzor								198
Broj prisilno udaljenih stranaca							75	172
Broj dobrovoljnih povrataka neregularnih migranata (uz pomoć IOM-a)	1.644	1.496	1.218	506	345	112	261	44
Državljana BiH	1.566	1.355	844	295	101	54	28	16
Stranih državljana	78	141	374	211	244	58	233	28
Prihvat stranaca po sporazumu o readmisiji sa R. Hrvatskom	2.317	766	756	255	170	174	240	248
Broj osoba koje su zatražile međunarodnu zaštitu/ azil u BiH	732	575	739	301	146	69	581	95
Broj izdatih radnih dozvola strancima u toku godine							2.696	2.993
Broj stranaca koji su stekli državljanstvo BiH							1.190	1.159
Broj emigranata iz BiH (podatak iz 2006. godine - procjena)							1.350.000	
Populacija u BiH (prema procjenama Agencije za statistiku od 30.06.2007.godine)							3.842.942	

ANEKS 2.

IZDATE VIZE U DIPLOMATSKO-KONZULARNIM PREDSTAVNIŠTVIMA BIH U 2007. I 2008. GODINI

Red br.	DRŽAVE	2007.	2008.	+/- (%) (2008./2007.)
1.	Afganistan	12	9	-25,00%
2.	Albanija	2.360	1.638	-30,59%
3.	Alžir	0	3	/
4.	Angola	6	4	-33,33%
5.	Argentina	298	209	-29,87%
6.	Armenija	30	42	40,00%
7.	Azerbejdžan	31	37	19,35%
8.	Bahrein	18	20	11,11%
9.	Bangladeš	19	11	-42,11%
10.	Barbados	0	2	/
11.	Belize	9	19	111,11%
12.	Benin	12	23	91,67%
13.	Bjelorusija	918	900	-1,96%
14.	Bocvana	4	0	/
15.	Bolivija	23	14	-39,13%
16.	Brazil	590	213	-63,90%
17.	Britanska teritorijaindijskog C.	4	0	/
18.	Bugarska	490	122	-75,10%
19.	Burkina Faso	16	9	-43,75%
20.	Burundi	0	5	/
21.	Centralna Afrička Republika	2	0	/
22.	Čad	0	1	/
23.	Češka Republika	1	0	/
24.	Čile	31	57	83,87%
25.	Danska	25	0	/
26.	Dominikanska Republika	27	16	-40,74%
27.	DZA	1	1	0,00%
28.	Egipat	392	225	-42,60%
29.	Ekvador	22	27	22,73%
30.	Eritreja	5	2	-60,00%
31.	Etiopija	4	7	75,00%
32.	Fidži	1	1	0,00%
33.	Filipini	160	107	-33,13%
34.	Francuska Gvajana	2	2	0,00%
35.	Francuska	3	0	/
36.	Gabon	7	5	-28,57%
37.	Gambija	1	2	100,00%
38.	Gana	17	14	-17,65%
39.	Gruzija	13	20	53,85%
40.	Gvatemala	9	7	-22,22%
41.	Gvineja Bisao	4	3	-25,00%
42.	Gvineja	0	3	/
43.	Honduras	17	21	23,53%

Red br.	DRŽAVE	2007.	2008.	+/- (%) (2008./2007.)
44.	Hong Kong	2	1	-50,00%
45.	Indija	498	212	-57,43%
46.	Indonezija	203	264	30,05%
47.	Irak	141	90	-36,17%
48.	Iran	307	250	-18,57%
49.	Izrael	0	2	/
50.	Jamajka	3	1	-66,67%
51.	Jemen	11	9	-18,18%
52.	Jordan	206	236	14,56%
53.	Južna Afrika	79	34	-56,96%
54.	Kabo Verde	1	0	/
55.	Kambodža	3	2	-33,33%
56.	Kamerun	13	10	-23,08%
57.	Kazahstan	17	39	129,41%
58.	Kenija	13	12	-7,69%
59.	Kina	393	211	-46,31%
60.	Kipar	1	0	/
61.	Kirgistan	9	11	22,22%
62.	Kongo Demokratska Republika	21	16	-23,81%
63.	Kongo Republika	20	5	-75,00%
64.	Koreja, DNR	0	3	/
65.	Koreja, Južna	1	2	100,00%
66.	Kosovo, UNSC Rez.	83	69	-16,87%
67.	Kostarika	31	43	38,71%
68.	KSA	159	165	3,77%
69.	Kuba	20	19	-5,00%
70.	Kuvajt	3	6	100,00%
71.	Laos	1	1	0,00%
72.	Libanon	1.205	1.786	48,22%
73.	Liberija	1	0	/
74.	Libijska Arapska Džamahirija	7	10	42,86%
75.	Madagaskar	4	1	-75,00%
76.	Mali	0	1	/
77.	Malta	1	0	/
78.	Maroko	12	30	150,00%
79.	Mauricijus	23	25	8,70%
80.	Mauritanija	3	0	/
81.	Meksiko	205	488	138,05%
82.	Mijanmar	1	0	/
83.	Moldova	84	93	10,71%
84.	Mongolija	6	8	33,33%
85.	Nepal	11	7	-36,36%
86.	Nigerija	51	22	-56,86%
87.	Nikaragva	3	2	-33,33%
88.	Obala Slonovače	46	28	-39,13%
89.	Oman	5	2	-60,00%
90.	Pakistan	73	76	4,11%

Red br.	DRŽAVE	2007.	2008.	+/- (%) (2008./2007.)
91.	Palestina	42	20	-52,38%
92.	Panama	2	4	100,00%
93.	Paragvaj	3	6	100,00%
94.	Peru	83	38	-54,22%
95.	PSE	3	0	/
96.	Ruanda	2	3	50,00%
97.	Rumunjska	720	6	-99,17%
98.	Rusija	23	20	-13,04%
99.	San Salvador	42	20	-52,38%
100.	Saudijska Arabija	6	10	66,67%
101.	Senegal	7	10	42,86%
102.	Singapur	19	47	147,37%
103.	Sirijska Arapska Republika	77	91	18,18%
104.	Sjedinjene Američke Države	4	6	50,00%
105.	Somalija	2	4	100,00%
106.	Srbija, uključujući Kosovo	302	402	33,11%
107.	Sri Lanka	6	3	-50,00%
108.	Sudan	41	19	-53,66%
109.	Surinam	0	4	/
110.	Svazilend	2	2	0,00%
111.	Sveta Lucija	14	25	78,57%
112.	Tadžikistan	2	3	50,00%
113.	Tajvan	2	4	100,00%
114.	Tanzanija	6	3	-50,00%
115.	Togo	14	7	-50,00%
116.	Trinidad	4	4	0,00%
117.	Tunis	190	73	-61,58%
118.	Uganda	7	10	42,86%
119.	Ujedinjeni Arapski Emirati	102	126	23,53%
120.	Ukrajina	615	921	49,76%
121.	UN	41	49	19,51%
122.	Urugvaj	7	13	85,71%
123.	Uzbekistan	9	11	22,22%
124.	Venecuela	25	40	60,00%
125.	Vijetnam	78	40	-48,72%
126.	ZAF	2	0	/
127.	Zambija	1	2	100,00%
128.	Zimbabve	2	0	/
	Ukupno	12.071	10.139	-16,01%

ANEKS 3.

IZDATE VIZE NA GRANICI BIH U 2007. I 2008. GODINI

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
1.	Albanija	134	94	-29,85%
2.	Alžir	7	12	71,43%
3.	Argentina	10	13	30,00%
4.	Armenija	16	51	218,75%
5.	Azerbejdžan	37	37	0,00%
6.	Bahrein	0	1	/
7.	Bangladeš	0	1	/
8.	Bjelorusija	7	29	314,29%
9.	Brazil	23	28	21,74%
10.	Bugarska	18	0	/
11.	Burkina Faso	1	1	0,00%
12.	Burundi	0	1	/
13.	Butan	3	0	/
14.	Cabo Verde	0	9	/
15.	Čile	2	24	1.100,00%
16.	Džibuti	2	0	/
17.	Egipat	1	0	/
18.	Ekvador	0	2	/
19.	El Salvador	6	0	/
20.	Eritereja	0	1	/
21.	Etiopija	3	0	/
22.	Filipini	1	2	100,00%
23.	Gana	0	1	/
24.	Gruzija	23	30	30,43%
25.	Gvatemala	0	4	/
26.	Gvineja	4	0	/
27.	Indija	2	2	0,00%
28.	Indonezija	3	3	0,00%
29.	Irak	0	9	/
30.	Iran	7	0	/
31.	Jamajka	0	1	/
32.	Jemen	3	0	/
33.	Jordan	1	0	/
34.	Južna Afrika	3	9	200,00%
35.	Kambodža	1	0	/
36.	Kamerun	0	1	/
37.	Kazahstan	23	34	47,83%
38.	Kenija	5	4	-20,00%
39.	Kina	11	1	-90,91%
40.	Kirgistan	5	1	-80,00%
41.	Kolumbija	6	22	266,67%
42.	Kostarika	2	1	-50,00%
43.	Kuba	3	3	0,00%
44.	Libanon	6	7	16,67%

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/-(%) (2008./2007.)
45.	Libijska Arapska Džamahirija	4	0	/
46.	Mali	0	1	/
47.	Maroko	6	5	-16,67%
48.	Mauricijus	0	2	/
49.	Mauritanija	2	0	/
50.	Meksiko	18	18	0,00%
51.	Moldavija	83	54	-34,94%
52.	Mongolija	1	0	/
53.	Nigerija	9	3	-66,67%
54.	Oman	1	1	0,00%
55.	Pakistan	1	1	0,00%
56.	Palestinska teritorija	3	0	/
57.	Peru	0	2	/
58.	Ruanda	2	1	-50,00%
59.	Rumunija	46	0	/
60.	Saudijska Arabija	4	4	0,00%
61.	Senegal	2	3	50,00%
62.	Siera Leone	0	1	/
63.	Singapur	6	0	/
64.	Sirija	2	6	200,00%
65.	Somalija	1	0	/
66.	Srbija	33	10	-69,70%
67.	Sudan	11	4	-63,64%
68.	Šri Lanka	0	1	/
69.	Tadžikistan	4	1	-75,00%
70.	Tajland	1	6	500,00%
71.	Tajvan, Pokrajina Kine	1	0	/
72.	Tanzanija	1	1	0,00%
73.	Tonga	1	0	/
74.	Tunis	31	24	-22,58%
75.	Uganda	2	2	0,00%
76.	Ujedinjeni Arapski Emirati	1	0	/
77.	Ukrajina	67	74	10,45%
78.	Urugvaj	2	15	650,00%
79.	Uzbekistan	4	3	-25,00%
80.	Venecuela	3	0	/
81.	Vijetnam	3	2	-33,33%
	UKUPNO:	735	684	-6,94%

ANEKS 4.

ODBIJENI ULASCI NA GRANICI BIH U 2007. I 2008. GODINI

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
1.	Albanija	102	83	-18,63%
2.	Alžir	1	1	0,00%
3.	Argentina	125	41	-67,20%
4.	Armenija	3	1	-66,67%
5.	Australija	4	1	-75,00%
6.	Austrija	61	40	-34,43%
7.	Bahrein	1		/
8.	Belgija	18	9	-50,00%
9.	Bjelorusija	17	12	-29,41%
10.	Bolivija	9	2	-77,78%
11.	Brazil	107	64	-40,19%
12.	Bugarska	275	3	-98,91%
13.	Crna Gora	365	291	-20,27%
14.	Češka Republika	102	1	-99,02%
15.	Čile	40	24	-40,00%
16.	Danska		1	/
17.	Egipat	3	1	-66,67%
18.	Ekvador	1	1	0,00%
19.	El Salvador	2		-100,00%
20.	Eritreja	1		/
21.	Estonija	12		/
22.	Filipini	2	1	-50,00%
23.	Finska	1		/
24.	Francuska	32	4	-87,50%
25.	Gambija	1		/
26.	Gruzija	4	10	150,00%
27.	Gvatemala	3	3	0,00%
28.	Gvineja	3		/
29.	Holandija	8	1	-87,50%
30.	Honduras	13	2	-84,62%
31.	Hrvatska	1.479	732	-50,51%
32.	Indija		3	/
33.	Indonezija	4		/
34.	Irak	3		/
35.	Iran	1	3	200,00%
36.	Irska	1		/
37.	Italija	64	44	-31,25%
38.	Izrael	1		/
39.	Jordan	1	3	200,00%
40.	Južna Afrika	13	6	-53,85%
41.	Kanada	4		/
42.	Kazahstan	1	1	0,00%
43.	Kina	20	7	-65,00%
44.	Kipar	2	1	-50,00%
45.	Kirgistan	4		/
46.	Kolumbija	1	1	0,00%
47.	Kosta Rika	10	2	-80,00%

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
48.	Libanon	1	4	300,00%
49.	Libijska Arapska Džamahirija	1		/
50.	Lihtenštajn		1	/
51.	Litvanija	13		-100,00%
52.	Luksemburg	1		/
53.	Mađarska	72	2	-97,22%
54.	Makedonija	176	73	-58,52%
55.	Malezija		2	/
56.	Maroko	6		-100,00%
57.	Meksiko	105	34	-67,62%
58.	Moldova, Republika	12	3	-75,00%
59.	Mongolija	1		/
60.	Nigerija	3		/
61.	Nikaragva	2		/
62.	Norveška	2		/
63.	Njemačka	38	35	-7,89%
64.	Pakistan	1		/
65.	Panama	5	1	-80,00%
66.	Paragvaj	1		/
67.	Poljska	86	2	-97,67%
68.	Rumunija	241	5	-97,93%
69.	Ruska Federacija	4	15	275,00%
70.	San Marino	1		/
71.	Senegal		2	/
72.	Sijera Leone	1		/
73.	Singapur	25	13	-48,00%
74.	Sirijska Arapska Republika	4	4	0,00%
75.	Sjedinjene Američke Države	8	5	-37,50%
76.	Slovačka Republika	152		/
77.	Slovenija	467	22	-95,29%
78.	Srbija	1.452	807	-44,42%
79.	Sudan	1		/
80.	Švedska	7		/
81.	Švicarska	440	186	-57,73%
82.	Tajland	4		/
83.	Tunis	10	4	-60,00%
84.	Turska	267	411	53,93%
85.	Ukrajina	51	59	15,69%
86.	Urugvaj	5	1	-80,00%
87.	Uzbekistan	2	1	-50,00%
88.	Velika Britanija	3		/
89.	Venecuela	17	8	-52,94%
90.	Vijetnam		2	/
91.	Apatrid (bez državljanstva)	4		/
92.	UN	1		/
	UKUPNO:	6.618	3.102	-53,13%

NAPOMENA: Od ukupnog broja osoba porijeklom iz Srbije, u 2007. godini je 102, a u 2008. godini 94 osobe porijeklom iz Kosova.

ANEKS 5.

OTKRIVEN NEZAKONIT PRELAZAK GRANICE U BIH U 2007. I 2008. GODINI

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
1.	Albanija	95	55	-42,11%
2.	Australija		1	/
3.	Belgija		1	/
4.	Bosna i Hercegovina	390	170	-56,41%
5.	Brazil	3	4	33,33%
6.	Bugarska	1		/
7.	Crna Gora	5	4	-20,00%
8.	Češka Republika	1		/
9.	Čile	1		/
10.	Egipat	1		/
11.	Francuska	1	4	300,00%
12.	Gvatemala		1	/
13.	Holandija	2	1	-50,00%
14.	Hrvatska	73	96	31,51%
15.	Indija	2		/
16.	Irak	3		/
17.	Iran	1		/
18.	Italija	3		/
19.	Izrael	1		/
20.	Kina		4	/
21.	Kolumbija	1	1	0,00%
22.	Mađarska	2		/
23.	Makedonija	22	12	-45,45%
24.	Malezija		2	/
25.	Maroko		1	/
26.	Meksiko	1		/
27.	Moldova, Republika	1		/
28.	Norveška	1		/
29.	Njemačka		4	/
30.	Rumunija	2	3	50,00%
31.	Sjedinjene Američke Države	1	1	0,00%
32.	Slovenija	6	2	-66,67%
33.	Srbija	199	136	-31,66%
34.	Švicarska	10	5	-50,00%
35.	Turska	22	35	59,09%
	UKUPNO:	851	543	-36,19%

NAPOMENA: Od ukupnog broja osoba porijeklom iz Srbije, u 2007. godini je 36, a u 2008. godini 37 osoba porijeklom iz Kosova.

ANEKS 6.

IZDATE BORAVIŠNE DOZVOLE ZA PRIVREMENI BORAVAK U BIH ZA 2007. I 2008. GODINU

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
1.	Afganistan	1	1	0,00%
2.	Albanija	18	11	-38,89%
3.	Alžir	2	2	0,00%
4.	Armenija	1	0	/
5.	Australija	6	7	16,67%
6.	Austrija	84	125	48,81%
7.	Belgija	5	3	-40,00%
8.	Bjelorusija	12	11	-8,33%
9.	Brazil	15	10	-33,33%
10.	Bugarska	14	13	-7,14%
11.	Crna Gora	35	1.002	2.762,86%
12.	Češka Republika	26	8	-69,23%
13.	Čile	1	0	/
14.	Danska	1	5	400,00%
15.	Egipat	27	26	-3,70%
16.	Eritreja	1	0	/
17.	Estonija	2	1	-50,00%
18.	Etiopija	2	3	50,00%
19.	Filipini	2	1	-50,00%
20.	Finska	14	14	0,00%
21.	Francuska	18	36	100,00%
22.	Grčka	8	11	37,50%
23.	Gruzija	2	3	50,00%
24.	Hrvatska	642	631	-1,71%
25.	Indija	64	53	-17,19%
26.	Indonezija	9	7	-22,22%
27.	Irak	9	11	22,22%
28.	Iran	26	28	7,69%
29.	Irska	5	4	-20,00%
30.	Italija	56	64	14,29%
31.	Izrael	1	0	/
32.	Japan	2	2	0,00%
33.	Jordan	20	24	20,00%
34.	Južna Afrika	3	3	0,00%
35.	Kanada	9	6	-33,33%
36.	Kenija	0	2	/
37.	Kina	601	569	-5,32%
38.	Kirgistan	1	1	0,00%
39.	Kolumbija	0	1	/
40.	Kongo	0	1	/
41.	Koreja, Demokratska Narodna Republika	1	0	/
42.	Koreja, Republika	2	2	0,00%
43.	Kuba	1	1	0,00%

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
44.	Latvija	1	1	0,00%
45.	Libanon	8	7	-12,50%
46.	Libijska Arapska Džamahirija	4	1	-75,00%
47.	Litvanija	12	15	25,00%
48.	Mađarska	5	6	20,00%
49.	Makedonija	362	280	-22,65%
50.	Malavi	1	0	/
51.	Maldivi	1	1	0,00%
52.	Malezija	5	3	-40,00%
53.	Malta	1	0	/
54.	Maroko	4	2	-50,00%
55.	Meksiko	1	6	500,00%
56.	Moldova, Republika	46	43	-6,52%
57.	Mongolija	1	1	0,00%
58.	Nepal	2	1	-50,00%
59.	Nizozemska	25	44	76,00%
60.	Norveška	5	4	-20,00%
61.	Njemačka	148	201	35,81%
62.	Pakistan	6	6	0,00%
63.	Palestinska teritorija	28	38	35,71%
64.	Poljska	22	51	131,82%
65.	Portugal	1	0	/
66.	Ruanda	0	2	/
67.	Rumunija	55	60	9,09%
68.	Ruska Federacija	60	108	80,00%
69.	Saudijska Arabija	3	2	-33,33%
70.	Sijera Leone	1	0	/
71.	Sirijska Arapska Republika	26	28	7,69%
72.	Sjedinjene Američke Države	114	105	-7,89%
73.	Slovačka Republika	56	36	-35,71%
74.	Slovenija	94	94	0,00%
75.	Srbija i Crna Gora, bivša zajednica	1.977	1.298	-34,34%
76.	Sudan	19	40	110,53%
77.	Svaziland	3	4	33,33%
78.	Španija	6	9	50,00%
79.	Švedska	8	30	275,00%
80.	Švicarska	17	21	23,53%
81.	Tadžikistan	1	2	100,00%
82.	Tajland	4	4	0,00%
83.	Tunis	2	0	/
84.	Turska	534	595	11,42%
85.	Ujedinjeni Arapski Emirati	1	1	0,00%
86.	Ujedinjeno Kraljevstvo	43	72	67,44%
87.	Ukrajina	49	43	-12,24%
88.	Uzbekistan	2	3	50,00%
	UKUPNO:	5.513	5.971	8,31%

NAPOMENA: Od ukupnog broja osoba porijeklom iz Srbije, u 2007. godini je 262, a u 2008. godini je 0 osoba porijeklom iz Kosova.

ANEKS 7.

IZDATE BORAVIŠNE DOZVOLE ZA STALNI BORAVAK U BIH ZA 2007. I 2008. GODINU

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
1.	Albanija	0	1	/
2.	Armenija	1	0	/
3.	Austrija	4	3	-25,00%
4.	Bjelorusija	0	1	/
5.	Bugarska	1	1	0,00%
6.	Crna Gora	0	3	/
7.	Češka Republika	3	0	/
8.	Egipat	1	1	0,00%
9.	Filipini	0	1	/
10.	Grčka	1	0	/
11.	Hrvatska	18	32	77,78%
12.	Irak	1	0	/
13.	Iran	1	1	0,00%
14.	Italija	1	2	100,00%
15.	Jordan	0	2	/
16.	Kanada	0	1	/
17.	Kina	48	99	106,25%
18.	Koreja	2	0	/
19.	Libanon	0	1	/
20.	Makedonija	7	18	157,14%
21.	Malezija	1	0	/
22.	Moldova	1	5	400,00%
23.	Njemačka	6	3	-50,00%
24.	Poljska	3	4	33,33%
25.	Rumunija	7	4	-42,86%
26.	Ruska Federacija	1	2	100,00%
27.	Saudijska Arabija	0	1	/
28.	Sirijska Arapska Republika	2	3	50,00%
29.	Sjedinjene Američke Države	4	5	25,00%
30.	Slovačka Republika	0	1	/
31.	Slovenija	3	2	-33,33%
32.	Srbija	0	5	/
33.	Sudan	2	0	/
34.	Švedska	0	1	/
35.	Švicarska	0	1	/
36.	Turska	12	7	-41,67%
37.	Ujedinjeno Kraljevstvo	1	1	0,00%
38.	Ukrajina	4	3	-25,00%
	UKUPNO:	136	215	58,09%

ANEKS 8.

BROJ DONESENIH RJEŠENJA O PROTJERIVANJU STRANACA IZ BIH U 2007. I 2008. GODINI

Red br.	DRŽAVA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
1.	Albanija	163	108	-33,74%
2.	Alžir	2	3	50,00%
3.	Bahrein		3	/
4.	Crna Gora		10	/
5.	Francuska	1	3	200,00%
6.	Hrvatska	17	16	-5,88%
7.	Italija	2	5	150,00%
8.	Kina	62	26	-58,06%
9.	Makedonija	28	46	64,29%
10.	Moldova, Republika	7	5	-28,57%
11.	Nigerija		3	/
12.	Rumunija	4	4	0,00%
13.	Srbija		261	/
14.	Srbija i Crna Gora, bivša zajednica	427		/
15.	Švicarska	1	5	400,00%
16.	Turska	32	117	265,63%
17.	Ukrajina	2	3	50,00%
18.	Ostali	74	169	128,38%
	UKUPNO:	822	787	-4,26%

ANEKS 9.

**PODNESENI ZAHTJEVI ZA AZIL/MEĐUNARODNU ZAŠTITU NADLEŽNIM DRŽAVNIM ORGANIMA
(od 01.07.2004. do 31.12.2008. godine)**

Broj	AZIL Država	2004.		2005.		2006.		2007.		2008.	
		Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba	Zahtjeva	Osoba
1.	Albanija	/	/	1	1	/	/	/	/	/	/
2.	Alžir	1	1	/	/	/	/	/	/	/	/
3.	Bangladeš	3	3	8	8	/	/	1	1	/	/
4.	Brazil	/	/	/	/	/	/	1	1	/	/
5.	Crna Gora	/	/	/	/	/	/	2	2	/	/
6.	Etiopija	/	/	2	2	/	/	/	/	/	/
7.	Hrvatska	/	/	2	3	3	3	/	/	2	2
8.	Indija	/	/	/	/	/	/	/	/	6	6
9.	Irak	/	/	7	7	1	1	/	/	/	/
10.	Iran	/	/	/	/	/	/	2	2	/	/
11.	Jordan	/	/	/	/	1	1	/	/	/	/
12.	Kamerun	/	/	/	/	/	/	/	/	1	1
13.	Kina	3	3	3	3	1	1	3	3	/	/
14.	Litvanija	/	/	/	/	/	/	1	1	/	/
15.	Makedonija	4	13	17	20	1	1	1	1	4	7
16.	Maroko	/	/	1	1	/	/	/	/	/	/
17.	Moldavija	3	3	3	3	2	2	/	/	/	/
18.	Njemačka	/	/	/	/	1	1	/	/	/	/
19.	Obala slonovače	1	1	/	/	/	/	/	/	/	/
20.	Pakistan	/	/	5	5	/	/	2	2	1	1
21.	Palestina	/	/	3	4	1	1	/	/	1	2
22.	Poljska	/	/	/	/	1	2	/	/	1	1
23.	Rumunjska	1	1	2	2	2	2	/	/	/	/
25.	Rusija	/	/	1	3	/	/	/	/	/	/
26.	S. Arabija	/	/	1	1	/	/	/	/	/	/
27.	Sirija	/	/	/	/	/	/	1	1	/	/
28.	Slovenija	/	/	/	/	2	2	/	/	/	/
29.	Srbija i C.Gora	27	70*	36	78*	21	52*	/	/	/	/
30.	Srbija	/	/	/	/	/	/	132	564*	28	73
31.	Šri Lanka	/	/	/	/	/	/	3	3	1	1
32.	Tunis	/	/	2	2	/	/	/	/	/	/
33.	Turska	/	/	/	/	/	/	/	/	1	1
34.	Ukrajina	3	3	3	3	/	/	/	/	/	/
UKUPNO:		46	98	97	146	37	69	149	581	46	95

Napomena: 2004. god iz SCG 70 osoba, od toga 1 novorođeno dijete, 2005. god. iz SCG 78 osoba, od toga 1 novorođeno dijete, 2006. god iz SCG 52 osobe, od toga 1 novorođeno dijete, 2007. god. iz Srbije 564 osobe, od toga 9 novorođene djece.

ANEKS 10.

BROJ IZDATIH RADNIH DOZVOLA ZA STRANCE U BIH ZA 2007. I 2008. GODINU

Red br.	DRŽAVA PORIJEKLA	2007.	2008.	+/(%) (2008./2007.)
1.	Albanija	3	6	100%
2.	Argentina	0	2	/
3.	Australija	3	0	/
4.	Austrija	52	58	12%
5.	Belgija	0	2	/
6.	Bjelorusija	1	3	200%
7.	Brazil	2	4	100%
8.	Bugarska	14	5	-64%
9.	Cabovardiana	0	1	/
10.	Crna Gora	108	133	23%
11.	Češka	15	7	-53%
12.	Danska	1	2	100%
13.	Egipat	9	6	-33%
14.	Estonija	1	0	/
15.	Finska	2	2	0%
16.	Francuska	7	20	186%
17.	Grčka	7	12	71%
18.	Gruzija	1	1	0%
19.	Holandija	9	11	22%
20.	Hrvatska	333	317	-5%
21.	Indija	21	36	71%
22.	Irak	1	2	100%
23.	Iran	11	11	0%
24.	Irska	4	8	100%
25.	Italija	33	47	42%
26.	Izrael	1	1	0%
27.	Jordan	3	7	133%
28.	Južnoafrička Republika	1	1	0%
29.	Kanada	2	4	100%
30.	Kenija	2	2	0%
31.	Kina	462	442	-4%
32.	Kipar	0	1	/
33.	Koreja	1	0	/
34.	Kuvajt	1	1	0%
35.	Liban	1	1	0%
36.	Litvanija	12	15	25%
37.	Mađarska	1	5	400%
38.	Makedonija	61	89	46%
39.	Malezija	2	2	0%
40.	Malta	1	0	/
41.	Meksiko	1	1	0%
42.	Moldavija	6	7	17%
43.	Nepal	2	2	0%

Red br.	DRŽAVA PORIJEKLA	2007.	2008.	+/- (%) (2008./2007.)
44.	Norveška	0	3	/
45.	Njemačka	48	62	29%
46.	Pakistan	2	1	-50%
47.	Palestina	2	5	150%
48.	Poljska	6	8	33%
49.	Rumunija	9	12	33%
50.	Rusija	14	44	214%
51.	SAD	16	21	31%
52.	Saudijska Arabija	2	2	0%
53.	Sijera Leone	0	1	0%
54.	Sirija	7	10	43%
55.	Slovačka	5	34	580%
56.	Slovenija	91	98	8%
57.	Srbija	1.031	1.108	7%
58.	Sudan	1	2	100%
59.	Španija	3	5	67%
60.	Švajcarska	2	4	100%
61.	Švedska	6	2	-67%
62.	Tunis	1	0	/
63.	Turska	222	259	17%
64.	Ukrajina	12	7	-42%
65.	Velika Britanija	18	28	56%
	UKUPNO:	2.696	2.993	11%

Podržano od:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

GOVERNMENT
OF LIECHTENSTEIN